

Η ΒΥΤΕΡΝΗ

ΣΥΓΓΡΑΜΜΑ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ

Μ Ε

ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΙΑΣ.

Φυλλ. 33.

Τόμος Β.

Εκδίδεται δις τοῦ μηνός.

Ἐν Ἀθήναις τὴν 1 Ἰανουαρίου 1849.

ΙΝΔΙΚΗ ΘΡΗΣΚΕΙΑ.

Η ΙΝΔΙΚΗ ΤΡΙΑΣ.

Ἡ θρησκεία τῶν Ἰνδῶν εἶναι κυρίως μονοθεϊκὴ, καὶ καλεῖται Βράμας ὁ μόνος θεὸς ὃν λατρεύουσι, τὸ αἰώνιον ὄν, τὸ ἀπέραντον πνεῦμα. Ἀλλὰ προσωποποιεῖται διαφόρως ἢ θέλησις τοῦ θεοῦ, ἢ παραγαγούσα, ἢ διατηρούσα καὶ ἢ καταστρέφουσα τὸν κόσμον. Παριστᾷ δ' εἰς τὴν μυθολογίαν τῶν Ὁ Βράμας τὴν πλάσιν, τὴν δὲ συντήρησιν ὁ Βισνοῦ καὶ ὁ Σίβας τὴν καταστροφὴν, οὐχὶ ὁμοῦ καταστροφὴν ἐντελῆ, ἀλλὰ μόνον τὴν ὑπὸ νέας μορφᾶς ἀναγέννησιν.

Εἰς δὲ τὴν μεταφυσικὴν τῶν Ἰνδῶν εἶναι ὁ βράμας ἢ ὕλη, ὁ Βισνοῦς τὸ πνεῦμα, καὶ ὁ Σίβας ὁ χρόνος. Καὶ εἰς τὴν φυσικὴν τῶν φιλοσοφίαν, ἢ γῆ, τὸ ὕδωρ, ἢ τὸ πῦρ.

Προσωποποιεῖν δὲ παρ' αὐτοῖς ὅλα τὰ πλάσματα, ὁ ἥλιος, ἢ σελήνη, ὅσα ἀντικείμενα παραστάνται ἐπὶ τοῦ οὐρανοῦ, τὸ πῦρ, ὁ ἀήρ, ὅλα τῆς φύσεως τὰ φαινόμενα, τὰ πάθη, τὰ αἰσθήματα, αἰ-

ἀρεταὶ, αἰ κακίαι, ὅλα ἐνσωματοῦνται, καὶ ἀναμίγνυνται εἰς τὴν συγκεχυμένην ἱστορίαν ἣν διηγούνται περὶ ἀνθρώπου.

Αἱ συντηρητικαὶ καὶ ἀναγεννητικαὶ δυνάμεις, εἰς αἰωνίαν ἐνέργειαν οὔσαι, κατέδησαν κατ' αὐτοὺς χιλιάκις εἰς διάφορα μέρη τῆς γῆς, διδάσκουσαι, φωτίζουσαι ἢ τιμωροῦσαι τὸ ἀνθρώπινον γένος. Ὁμοίως δὲ τῶν ἐνανθρωπιζομένων τούτων δυνάμεων καὶ αἱ γυναῖκες καὶ τὰ παιδιά κατήλθον πολλάκις ὑπὸ παντοίας μορφᾶς ὅπως συντελέσωσι πρὸς τὸν αὐτὸν σκοπόν.

Ἡ ἱστορία τῶν ἀναριθμητῶν ἐνσαρκώσεων τούτων εὐρὺ ἠτοίμασε στάδιον εἰς τὴν φαντασίαν τῶν ποιητῶν, καὶ τὰ συγγράμματα αὐτῶν κατάκοσμος μὲ μὲ πλουσίας περιγραφᾶς, καὶ ἀναμειγμένα μετὰ θεολογίας καὶ ἠθικῆς, θεωρήθησαν μετὰ ταῦτα ὡς τῆς θείας ἀληθείας ἐμπνεύσεις.

Ἡ τριάς δὲ αὕτη τῶν θείων δυνάμεων παρήγαγε τρεῖς αἱρέσεις, συγχωνευθείσας μετὰ ταῦτα εἰς δύο, τὴν Βαϊσνόβαρ καὶ τὴν Σαίβαρ, περιλαμβανούσας σήμερον ὅλας τὰς παμπληθεῖς φυλάς τοῦ Ἰνδικοῦ ἔθνους.

Οἱ Ἰνδοὶ δὲν ἀνεγείρουσι βωμοὺς εἰς τὸν Βράμαρ, ἀλλὰ νοερώς τὸν λατρεύουσι. α Δὲν ἔχει εἰκόνα.

λέγει ἡ Βέδα, ἡ ἱερὰ τῶν Ἰνδῶν βίβλος, ἐκεῖνος οὐ ἡ δόξα μεγίστη, ὅς τὰ πάντα φωτίζει, τὰ πάντα διατάττει, ἐξ οὗ τὸ πᾶν ἀπορρέει, ὅστις τὰ πάντα παράγει, καὶ εἰς ὃν θέλουσιν ἐπανέλθει ποτὲ τὰ πάντα.

Ἀς ἰδῶμεν δ' ὅποια τὰ κατηγορούμενα ἐκάστου προσώπου τῆς τριπλῆς ταύτης προσωποποιήσεως τῆς Ἰνδικῆς θεότητος.

Βράμας.

Ὁ Βράμας εἶναι ἡ προσωποποίησις τῆς πλασματικῆς δυνάμεως τῆς θεότητος, καὶ ἐκ τῶν τριῶν προρρηθέντων ὀνομάτων εἶναι τὸ γνωστότερον μὲν ἐν Ἑυρώπῃ, τὸ ἦττον δ' ἐπίσημον ἐν Ἰνδία, ὅπου πολὺ περισσότερον τιμῶνται αἱ δύο ἄλλαι δυνάμεις, ἡ τῆς συντηρήσεως καὶ ἡ τῆς καταστροφῆς. Εἰκόνες τοῦ Βράμα ὑπάρχουσιν εἰς τοὺς ναοὺς τῶν ἄλλων θεῶν, καὶ προσφοραὶ καὶ εὐχαὶ γίνονται εἰς αὐτόν. Ἀλλὰ δὲν ἔχει, ὡς ἄλλοι τινὲς τῶν θεῶν, ἰδίους ναοὺς καὶ εἰδικὴν λατρείαν. Εἶναι δὲ προφανὲς ὁ λόγος· διότι ἀποπερατωθέντος τοῦ ἔργου τῆς πλάσεως, ἡ δυνάμις του δὲν ἔχει πλέον ἄμεσον ἐπιρροὴν ἐπὶ τῆς ἐξακολουθήσεως καὶ τῆς παύσεως τῆς ὑλικῆς ὑπάρξεως, ἤτοι ἐπὶ τῆς συντηρήσεως καὶ τῆς καταστροφῆς τοῦ κόσμου.

Ὁ Βράμας ἔχει τὴν ιδιότητα τοῦ πλάττειν, ὁ δὲ Σίβας τοῦ καταστρέφειν. Ἄλλ' ἢ κατ' αὐτὸν καταστροφή εἶναι ἀνάπλασις ὑπ' ἄλλῃ μορφῇ, διὰ τοῦτο συνεχῶς εὐρίσκονται ἠνωμένοι ὁ Σίβας μετὰ τοῦ Βράμα.

Κατὰ τὴν μυθολογίαν ὁ Βράμας εἶναι ἡ πρώτη τῶν τριῶν μεγάλων προσωποποιήσεων τοῦ Βράμ, τοῦ υπερτάτου ὄντος. Καλεῖται δὲ ὁ πρῶτος τῶν θεῶν, ὁ ποιητὴς τοῦ κόσμου, ὁ συντηρητὴς τοῦ παντός, συμμεριζόμενος τὸν τελευταῖον τοῦτον τίτλον μετὰ τοῦ Βισνοῦ. Παρίσταται δὲ πάντοτε τετρακέφαλος, ἐμφαίνων ἢ τὰ τέσσαρα μέρη τοῦ κόσμου ὃν ἐπλασεν, ἢ τὰ τέσσαρα σοιχεῖα ἐξ ὧν τὸν ἐπλασε, καὶ ὧν τὸ ἓν κατὰ τὴν Βέδα, ἐξῆλθεν ἀπὸ τὸ σῶμα του. Κατὰ τινὰς παραδόσεις ἦτον ἄλλοτε πεντακέφαλος, ἀλλ' ὁ Σίβας, καὶ αὐτὸς πέντε κεφαλὰς ἔχων, ἔκοψε τὴν μίαν τοῦ Βράμα.

Πολλοὶ δὲ θεοὶ ἔχουσι τὰς συζύγους των, καλουμένας διὰ τοῦ γενικοῦ ὀνόματος Σάκτη. Ἡ Σάκτη τοῦ Βράμα εἶναι ἡ Σαραβάση, ἡ θεὰ τῆς ἁρμονίας καὶ τῶν τεχνῶν.

Ἐχουσι δὲ οἱ θεοὶ καὶ ζῶα, ἐφ' ὧν ὀχοῦνται, τοὺς καλουμένους Βιάρας. Ὁ Βαάρ τοῦ Βράμα καὶ τῆς Σάκτης αὐτοῦ εἶναι ὁ κύκνος Ἀνάσις.

Παρίσταται δὲ εἰς τὰ ἀγάλματά του, ἐνίοτε χάλκινα, κατασκευαζόμενα ὑπὸ τῶν Πανδίτων ἢ θεολόγων Βραχμάνων, ἐκτὸς τῶν τεσσάρων κεφαλῶν του καὶ μὲ τέσσαρας χεῖρας· καὶ εἰς τὴν μὲν κρατεῖ καὶ ἀναγινώσκει φύλλον τῆς Βέδας, εἰς τὴν δὲ ζωμῆρουσιν διὰ τὴν ἀντλησιν τοῦ ἠγιασμένου ὕδατος, εἰς τὴν τρίτην ἀγγεῖον διὰ τὸ ὕδωρ τῆς ἀπολούσεως, ἥτις εἶναι ἀναγκαῖα καὶ πρὶν καὶ μετὰ πᾶσαν προσευχὴν καὶ πᾶσαν θυσίαν· εἰς τὴν ἄλλην τέλος ἔχει κομβολόγιον, ἐφ' οὗ οἱ εὐσεβεῖς Ἰνδοὶ, ὡς οἱ ἡμέτεροι μοναχοὶ, ἀμιμοῦσι τὰ ὀνόματα ἢ τὰς ιδιότητας τοῦ θεοῦ ὅσα νοερῶς ἀναφέρουσιν.

Οἱ Ἰνδοὶ φρονοῦσιν ὅτι ἡ Βέδα ἀπεκαλύφθη ὑπὸ τοῦ Βράμα, καὶ ὅτι διετηρήθη διὰ παραδόσεως μέχρις οὗ σοφὸς τις ἐπικληθεὶς Βεδαθύσας (ὁ ἐραμιστὴς τῆς Βέδας) τῇ ἔδωκε τὴν παρούσαν μορφήν της. Διήρσε δὲ τὰς ἱεράς τῶν Ἰνδῶν Γραφὰς εἰς τέσσαρα μέρη, καλούμενα Πίχ, Ἰαῖοῦς, Σαμὰν καὶ Ἀθαβάνα.

Βισνοῦς.

Ὁ Βισνοῦς εἶναι τὸ δεύτερον πρόσωπον τῆς Ἰνδικῆς τριάδος, ἡ προσωποποίησις τῆς συντηρητικῆς δυνάμεως, καὶ ἔχει περισσότερους λάτραις μόνος αὐτός ἀπὸ ὅλας ὁμοῦ τὰς ἄλλας θεότητας. Εἶναι δὲ συγχρόνως προσωποποίησις τοῦ ἡλίου, δι' ὃ καὶ εἰκονίζεται πολλάκις ὡς ἡλιος. Ἀκόμη παρίστα καὶ τὸν καιρὸν, ὡς ὁ Βράμας καὶ ὡς ὁ Σίβας. Ἐνίοτε δὲ εἶναι ὁ Βισνοῦς ἡ γῆ, τὸ ὕδωρ, καὶ ἐν γένει ἡ ὑγρασία, καὶ ἐπομένως ὁ ἀήρ, περὶ οὗ ἠξέουρουν οἱ Ἰνδοὶ ὅτι εἶναι μία τῶν τῆς ὑγρασίας μορφῶν. Παρίστα δὲ τέλος καὶ τὴν ἔκτασιν, καὶ τότε τὸν φαντάζονται κυανοῦν, διότι κυανὴ φαίνεται τοῦ οὐρανοῦ ἡ ἔκτασις.

Ἐνίοτε παρίσταται καθήμενος ἐπὶ ἀετοῦ, ἢ μᾶλλον ἐπὶ συνθέσεως ἀνθρώπου καὶ ζώου, ὅπερ καλεῖται Γαρούδα, διατρέχων ἐπ' αὐτοῦ τὸ ἴδιον ἑαυτοῦ στοιχεῖον, καὶ θαρράλως ἀναβαίνων τοὺς οὐρανοὺς.

Ὅταν δὲ θεωρῆται ὁ Βισνοῦς ὡς παραστάτης τῆς ὑγρασίας, κρατεῖ ὡς σύμβολον, τρίγωνον, ἔχον τὴν κορυφὴν πρὸς τὰ κάτω. Εἶναι δὲ τὸ τρίγωνον καὶ τοῦ Σίβα σύμβολον, ὅταν ἐμφαίνῃ τὸ πῦρ· ἀλλὰ τότε ἔχει τὴν κορυφὴν πρὸς τὰ ἄνω.

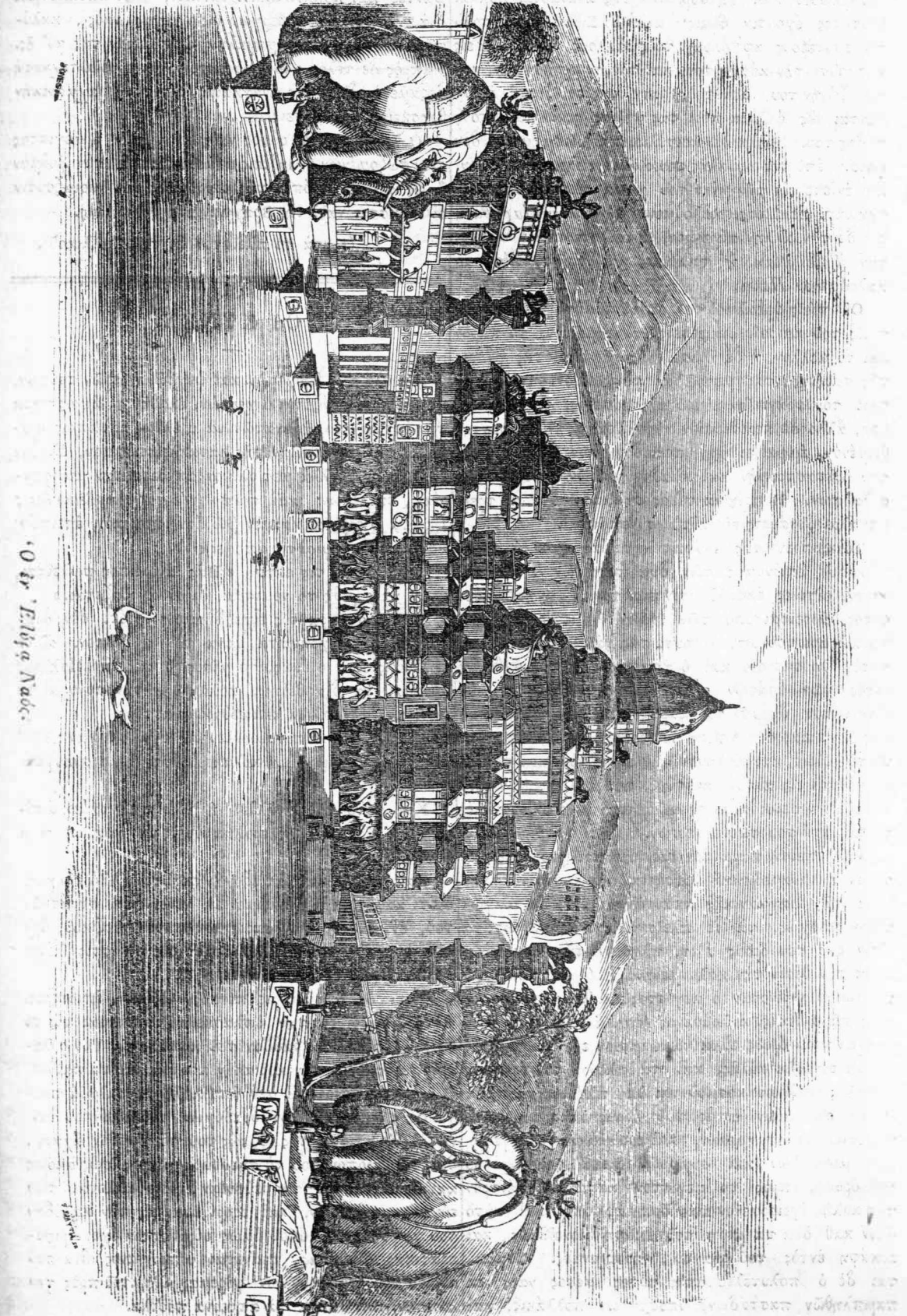
Ὁ παράδεισος, ἢ ἡ οὐρανια μονὴ τοῦ Βισνοῦ καλεῖται Βαϊκόνθα, καὶ κεῖται ἐπὶ τοῦ οὐρανοῦ, ἢ ἐπὶ τῆς γῆς, ἢ ἐνίοτε καὶ εἰς θάλασσαν γάλατος ὑποκάτω τῆς γῆς.

Τὰ δὲ συνήθη του σύμβολα, ἃ διατηρεῖ εἰς ὅλας αὐτοῦ τὰς Ἀθατάρας ἢ ἐνσαρκώσεις, καὶ δι' ὧν διακρίνεται ἀπὸ τῶν ἄλλων θεῶν, εἰσὶ μεγάλη ἐρυθρὰ κόγχη τοῦ εἶδους τῶν κηρύκων, καλουμένη Χάγκ, καὶ εἶδος δίσκου, καλουμένου Χάκρα, ἔχοντος δὲ ὀπὴν εἰς τὸ κέντρον, δι' ἧς ἐφαρμόζεται εἰς τὸν λειχανὸν, καὶ στρεφόμενος περὶ αὐτὸν σφενδονίζεται ὡς ὄπλον κατὰ τοῦ ἐχθροῦ. Τὰ χεῖλη τοῦ δίσκου τούτου εἰσὶν ὀξεία καὶ κοπτερά, καὶ ὑποτίθεται ὅτι, ὅταν τὸν στρέφῃ ὁ Βισνοῦς, ἡ περιφέρειά του ἐκπέμπει φλόγας. Τὰ δὲ δύο ἄλλα σύμβολα τοῦ θεοῦ εἰσὶ τὸ ρόπαλον Γάδα, καὶ ἡ Πάδα ἢ ἄνθος λωτοῦ. Ἀλλὰ τὰ δύο ταῦτα ἀπαντῶνται σπανιώτερον εἰς τὰς παραστάσεις τοῦ Βισνοῦ, συνεχέστερον δὲ εἰς τὰς τῶν ἐνσαρκώσεων αὐτοῦ. Πρὸ πάντων δὲ ἡ κόγχη Χάγκ εἶναι τοῦ Βισνοῦ τὸ διακριτικὸν σύμβολον.

Σίβας.

Ὁ Σίβας θέρεται γενικῶς ὡς ἡ τρίτη δυνάμις ἢ τὸ τρίτον πρόσωπον τῆς Ἰνδικῆς Τριάδος, καὶ εἶναι ὁ καταστρέφων καὶ ἀναπλάττων. Ἡ Σάκτη (γυνὴ) αὐτοῦ Βανάρη εἶναι τὸ σύμβολον τῆς πεπλασμένης φύσεως. Ὡς θεὸς τῆς δικαιοσύνης ἐπιβαίνει αὐτὸς ταύρου, ὅστις θεωρεῖται ὡς σύμβολον τῆς θείας δικαιοσύνης. Ὡς σύνθησις δ' ἐμβλημα φέρει τρίαίαν, καλου-

μένην Τρίσουλαν, καὶ κατὰ τοῦτο, ὡς καὶ κατὰ Σίβαν ὡς καὶ τοῦ ταύρου του εἶναι λευκὸν, ἀναμφισπόλλα ἄλλα ὁμοιάζει τὸν Ποσειδῶνα τῆς ἑλληνικῆς μυθολογίας. Ἐχει δὲ καὶ ἡ γυνὴ του τινὰ σχέσιν πρὸς τὸ ὕδωρ ἢ πρὸς τὴν Θέτιν. Τὸ χρῶμα τοῦ Σίβα ὡς καὶ τοῦ ταύρου του εἶναι λευκόν, ἀναμφισπόλλα ὅπως ἐμφάνῃ τὴν ἀκηλίδωτον καθαρότητα τῆς δικαιοσύνης. Ἡ κόμη του εἶναι ξανθὴ καὶ ἐνίοτε ἐρυθρὰ. Ἐνίοτε παρίσταται μὲ δύο χεῖρας, ἐνίοτε

μέ τέσσαρας, άλλοτε με δὲκά τ' ἢ δέκα, καὶ πολλάκις με πέντε κεφαλῆς. ἔχει δὲ εἰς τὸ μέσον τοῦ μετώπου τρίτον ὄφθαλμὸν κάθετον, καὶ τὸ ἔμβλημα τοῦτο ἔχουσιν, ὡς φαίνεται, μόνα τὰ παιδία του καὶ αἱ ἑνσαρκώσεις του. Ὡς σύμβολα τῆς ἀθανασίας πολλοὶ θεότῃτες ἔχουσιν ὄψεις· ἀλλ' ὁ Σίβας ἔχει πολὺ περισσύτερους ἀφ' ὅλους τοὺς ἄλλους θεοὺς· ὄψεις κοσμοῦσι τὴν κόμη του, καὶ τὸν τράχηλόν του, καὶ τὴν ζώνην του, καὶ τοὺς βραχίονάς του, καὶ ἐλισσονται ὡς ψέλλια περὶ τὰς χεῖρας καὶ περὶ τοὺς πόδας του. Ἄλλα δὲ δακτύλια καὶ κοσμήματα δὲν φορεῖ· ἐπὶ τῆς κεφαλῆς του ἀκόμη φέρει ἡμισέληνον, καὶ ἐνίοτε εἰς τὴν μίαν του χεῖρα κρατεῖ ὄπλον ἐν σχῆματι πελέκουσ, καλούμενον *Radar* ἢ *Parádar*, εἰς δὲ τὴν ἄλλην αἰγαγρον, ἢ άλλοτε πάλιν κρατεῖ τὴν *Trissoulan* ἢ τράιαναν, καὶ τὸ σχοινίον τὸ καλούμενον *Hása*.

Οἱ τρεῖς ὀφθαλμοὶ του δηλοῦσιν ὅτι βλέπει τὰς τρεῖς τοῦ καιροῦ διαιρέσεις, τὸ παρεθόν, τὸ παρὸν καὶ τὸ μέλλον, ἢ δὲ ἡμισέληνος ἐμφαίνει τὰς φάσεις τῆς σεληνης, τὰς μετρῶσας τὸν χρόνον. Ὁ ὄφις, ὁ περὶ τὸν τράχηλον αὐτοῦ ἐλισσόμενος, παριστᾶ τὰ ἔτη, ἄλλο δὲ περιδέραιον αὐτοῦ, ἐκ κρανίων συνθετιμένον, ἐμφαίνει τὴν περίοδον τῶν αἰῶνων, καὶ τὴν καταστροφὴν καὶ διαδοχὴν τῶν γενεῶν τῶν ἀνθρώπων. Ἡ τρίαινα τέλος σημαίνει ὅτι αἱ τρεῖς μεγάλαί δυνάμεις εἰς αὐτὸν συνονοῦνται.

Τὸ κέντρον τῆς Ἰνδικῆς λατρείας ἦτον ἡ πόλις *Benarés*, ἐπώνυμος τῶν δύο ποταμῶν *Benâr* καὶ *Assi*, οἵτινες ἐκβάλλουσιν εἰς τὸν Γάγγην, διότι εὖτος θεωρεῖται ὑπὸ τῶν Ἰνδῶν ὡς ἱερὸς ποταμὸς. Τὰ κύματά του ἀποπλύνουσι τὰς ἀμαρτίας τοῦ εἰς αὐτὸν λουομένου, καὶ ὁ ἀποθανὼν εἰς τὰς ὄχθας ἢ ἐντὸς τῶν ὑδάτων αὐτοῦ, εἶναι βέβαιος ὅτι εὐρίσκει τὸν δρόμον τοῦ παραδείσου· δι' οὗ καὶ ἀπὸ τὰς ἐσχατίας τῆς Ἰνδίας σφύρουσιν οἱ εὐσεβεῖς διὰ νὰ τὸν ἰδῶσι καὶ νὰ λουθῶσιν εἰς αὐτὸν, καὶ πολλοὶ πνίγονται εἰς αὐτὸν ἐκουσίως, καὶ ἄλλοι πάλιν ἀπὸ ὑπερβολῆν δεισιδαιμόνος φιλοστοργίας βυθίζουσιν εἰς τὰ κύματά του τὰ τέκνα των.

Ἀλλ' ἐπειδὴ παρὰ τὸν Γάγγην πρωτῶς ἐπεκράτησεν ἡ Μωαμεθανικὴ θρησκεία, διὰ τοῦτο τὰ μνημεῖα τῆς βραχμανικῆς ἀπαντῶνται ἐνταῦθα ὀλιγώτερον συνεχῶς, τὰ δὲ πλεῖστα καὶ ἀξιολογώτατα εἰσὶν ἐπὶ τοῦ ὄρους *Gât*, πλησίον τῆς *Bombáis*, κατὰ τὴν θέσιν τὴν καλουμένην *'E.lóra*. Ἐκεῖ πρὸ πάντων διακρίνεται ὁ μέγιστος καὶ θαυμασιώτατος ναὸς τῆς Ἰνδικῆς, καλούμενος *Kaulása*. Ἐντὸς τῶν βράχων τοῦ ὄρους εἶναι κεκομμένον εὐρύχωρον διάστημα ἐν εἰδῇ αὐλῆς, καὶ τὰ πλευρὰ τοῦ φυσικοῦ αὐτοῦ περιόλου κοσμοῦνται ὑπὸ πληθους ναίσκων, δίκην σπηλαίων ἐντὸς τοῦ ὄρους λελαξευμένων, πλουσίως κεκοσμηθένων, καὶ ἐνουμένων διὰ γεφυρῶν μονολίθων καὶ συμφῶν μετὰ τοῦ βράχου τοῦ ὄρους, πρὸς τὸ μέγιστον κατὰ τὸ κέντρον τῆς αὐλῆς ἐγειρόμενον οἰκοδόμημα, ὅπερ καὶ αὐτὸ ὄλον καθ' ὅλα τὰ μέρη τοῦ ἐκόπη μονολίθως καὶ ἐσκάφη ἐντὸς τοῦ βράχου, προσέχοντος. Σύγκειται δὲ ὁ πολυτελέστατος οὗτος μέσος ναὸς ἐκ παμπληθῶν παστάδων, ὑποστήλων πολλάκις, καὶ

φρουρῶν ἐν τῷ μέσῳ αὐτῶν ὑπερύψηλον πυραμίδα βαθυμειοειδῶς μειουμένην καὶ θολωτὴν· καὶ στηρίζεται ὄλον τὸ μεγαλοπρεπὲς οἰκοδόμημα ἐπὶ νώτων ἐλεφάντων, ἐν τῷ αὐτῷ λίθῳ κεκομμένων, ὡς ἐλέφροντες καὶ πολλοὶ ἄλλοι ναίσκοι, ὄλοι κατακόσμοι διὰ γλυπτικῶν παρέργων ὡς ὁ μέγας ναὸς, καλύπτουσι πᾶσαν τὴν μεγάλην ἐπιφάνειαν τῆς αὐλῆς. Ἐμπρὸς δὲ τέλος τοῦ ναοῦ ἐκτείνεται εὐρεῖα τεχνητῆ δεξαμενὴ διὰ τὰς ἀναγκαίας εἰς τὴν βραχμανικὴν θρησκείαν ἀπολούσεις.

Ὁ λαμπρότατος οὗτος ναὸς εἶναι μὲν ὁ μέγιστος τῶν σωζομένων ἐν Ἰνδίας σήμερον, κατὰ τὸν ρυθμὸν ὅμως καὶ τὸν τρόπον τῆς οἰκοδομῆς τὸν ὁμοιάουσιν οἱ πλεῖστοι ναοὶ τῆς βραχμανικῆς θρησκείας.

(Κατὰ τὸ πλεῖστον ἐκ τοῦ Γαλλικοῦ).

ΟΙ ΚΥΝΕΣ.

Ἐν μιᾷ τῶν βροχερῶν καὶ ψυχρῶν ἡμερῶν τούτων, δι' ὧν προοιμιάζεται ὁ χειμῶν, ἐκαθήμεν ἀργὸς παρὰ τὴν ἐστίαν μου, ἀδυνατῶν νὰ ἐξέλθω, καὶ ὅπως διακόψω τὴν μονοτονίαν τῆς κατακλείσεώς μου, ἔλαβον ἐν βιβλίῳ. Ἀλλὰ μετ' ὀλίγον ἀπέθεσα τὴν μυθιστορίαν, ἐπιλέγων· καὶ τοῦτο τί μοι ἀποδεικνύει; Ἐπειτα δ' ἔρριψα καὶ ἐν βιβλίῳ ἱστορικόν, ἐπειπῶν καὶ τοῦτο τίς μοι τὸ ἀποδεικνύει;

Συγγραφεὺς τις εἶπε· ο Πᾶς ἄνθρωπος πωλεῖται, ἀρκεῖ νὰ εὐρεθῇ τὸ νόμισμα, δι' οὗ ἀγοράζεται.·

Καὶ ὁ συγγραφεὺς εἶχε δίκαιον· διότι δὲν διαφθειροῦσι τὰ χρήματα μόνον τὸν ἄνθρωπον, ἀλλὰ πολλάκις καὶ ὁ ἔρωσ, τὸ μῖσος, ὁ φόβος. Πολλοὺς δύνασαι νὰ διαφθείρης, κολακεύων τὴν μονομανίαν των, καὶ ἀποκαλῶν ἀδιαφθόρους αὐτούς.

Πῶς λοιπὸν νὰ πιστεῦωμεν εἰς τὴν ἱστορίαν; Πῶς νὰ εὐρωμεν ἥρωας μὴ κολακευθέντας ἢ μὴ συκοφαντηθέντας;

Καὶ τότε μοι ἐπῆλθεν ἡ ἰδέα νὰ γράψω ἀπόσπασμα ἱστορίας ἀμερολήπτου, νὰ γράψω περὶ κυνῶν.

Καὶ πρῶτον καὶ κατ' ἐξοχὴν περὶ τοῦ *Οὐλότριχος*, διότι καθὼς ὅταν ὀμιλῶμεν ἐν γενεῇ περὶ στρατιώτου, ἐννοοῦμεν τὸν στρατιώτην τοῦ πεζικοῦ, ὅχι τὸν ἵππεά ἢ τὸν πυροβολιστὴν· οὕτω ὅστις λέγει *κύων*, ἐννοεῖ τὸν οὐλότριχα.

Εἶναι δὲ ὁ οὐλότριξ πιστὸς, νοήμων, ἐπιδέξιος. Οὗτος γνωρίζει τὴν ὀπλασκειάν, ῥίπτεται εἰς τὸ ὕδωρ νὰ φέρῃ τὴν ῥάβδον τοῦ κυρίου του. Τὸν οὐλότριχα κτενίζουσι τὴν κυριακὴν προτοῦ ἀπὸ τὰ παιδία. Ὁ οὐλότριξ ὑποφέρει μεθ' ὑπομονῆς τὰ σκληρὰ παιγνίδια τῶν θορυβῶδῶν διαδόχων τοῦ αὐθέντου του. Ὁ οὐλότριξ, διὰ τῆς ὄψεώς του τὸ σχεδὸν ἄχαρι, διὰ τῶν τρόπων του τὸ σχεδὸν ἀγροίκον, ἰσως ἀκόμη καὶ δι' αὐτὴν του τὴν εὐφυῖαν, ἀποβάλλεται τῶν εὐγενῶν αἰθουσῶν, καὶ ἐξορίζεται εἰς τὴν καλύβην τοῦ χειρονάκτου, ὅπου ὅμως οὐχ ἦττον ἔχει ἀριστοκρατικὰς διαθέσεις, φαίνεται ὑπερήφανος διὰ τοῦ κυρίου του τὸ ρούχιον φῶρεμα, ὑλακτεῖ πρὸς τὴν κάππαν, καὶ δάκνει τὰ ἄπτερα πέδιλα.

Εἶπα ὅτι γνωρίζουσιν οἱ κύνες οὔτοι τὴν ὀπλασκειάν, καὶ ὁμολογῶ ὅτι ἔχω μεγάλην ἀποστροφὴν πρὸς τὰ σοφὰ ζῶα, καὶ ὅτι μοὶ φαίνονται ὅλα ἐξαχρωθέντα διὰ τῆς σοφίας ταύτης, ἥτις τοῖς ἐμφυτεύεται διὰ τῆς μᾶστιγος. Δὲν ἐφαρμόζω τοῦτο καὶ εἰς τοὺς ἀνθρώπους. Καὶ μάλιστα ὅσον καὶ ἀν ἀπορρέφωμαι τοὺς κύνας, οἵτινες προσποιοῦνται τὸν κερρον, κηθῶσι διὰ τοῦ κρέκου, καὶ παρουσιάζουσιν ὅ, ἀλλ' εἰς τὰς μικρὰς ἀπολαύσεις τῆς ματαιοφροσύνης τῶν κυρίων των διὰ τὰ προτερήματα ταῦτα ἐπεκτείνω τὸ σέβας, ὃ πρεσβεύω πρὸς πᾶσαν εὐτυχίαν, πᾶσαν χαρὰν τῶν ἄλλων, ὅσον μικρὰ καὶ ἀκατάληπτος καὶ ἀν φαίνεται.

Ἐπειδὴ δὲ ὁ λόγος περὶ οὐλότριχος, οὐδεὶς θέλει μ' ἐμποδίσαι ν' ἀναφέρω ἐν ἱστορικόν τιμῶν μεγάλως ἐμὲ, καὶ εἰς ὃ ἐγκαυχῶμαι ὅσακις ἢ περίστασις εὐαρεστεῖται νὰ μοὶ χορηγήσῃ τὴν ἀφορμὴν ἢ τὴν πρόφασιν νὰ τὸ διηγηθῶ.

Πρὸ τριῶν νομίζω, ἐτῶν, περὶ τὰ τέλη τοῦ φθινοπώρου, ὅταν οἱ πρῶτοι παγετοὶ καλύπτωσιν ὡς λευκὰ ἄνθη τοὺς γυμνοὺς κλάδους, ὅταν αἱ πρῶται ἀγριόνησσαι καταβαίνουσιν εἰς τῶν ἐλῶν τὰς καλὰς, περιεφερόμενη δὲν ἤξεύρω διατὶ εἰς ὄχθην ποταμοῦ, οὗ τὰ θολὰ ὕδατα ἐδίδον τοῦ ψύχους τὸ αἶσθημα διὰ μόνης τῆς θέας των.

Εἰς τὸ παραποτάμιον ἰδὼν ἀνθρώπους τινὰς ἰσταμένους καὶ προσεκτικῶς παρατηροῦντας ἀντικείμενόν τι ἐντὸς τοῦ ποταμοῦ. Ἐδιπλασίασα λοιπὸν τὴν ταχύτητα τῶν βημάτων μου, καὶ, πλησιάσας, εἶδα δυστυχῆ οὐλότριχα κύνα, ὅστις ἐπνευστία, ἐφύσα, ἠγωνίζετο μάτην ν' ἀναβῇ τὴν ὑψηλὴν καὶ τραχεῖαν ὄχθην, καὶ πολλάκις ἐξαντλούμενῶν τῶν δυνάμεών του, ἐβυθίζετο εἰς τὸ ὕδωρ.

Εἷς δὲ τῶν θεατῶν ἦτον ὠχρὸς, καὶ ἐκ τῶν βλεμμάτων του, ἐναγωνίως ἀκολουθοῦντων τὰ κινήματα τοῦ κυνὸς, καὶ ἐκ τῆς δυσκόλου ἀναπνοῆς του, καὶ ἐκ τοῦ τρόμου τῆς φωνῆς του ὅταν ἔκραζε· *Μουτῶρ, Μουτῶρ*, ἐνόησα ὅτι αὐτὸς ἦτον τοῦ κυνὸς ὁ κύριος, ἢ μᾶλλον ὁ φίλος. Τότε ἀποθεῖς τὰ φορέματά μου, ἐβρίθην εἰς τὸ κατὰψυχρον ὕδωρ, καὶ ἔφερα τὸν Μουτῶνα. Ὁ δὲ κύριός του, πρὶν εὐχαριστήσῃ ἐμὲ, ἐφίλησε τὸν κύνα. Ἐπειτα δὲ, φυσικώτατον θεωρῶν τὸ νὰ βίβοκινδυνεύῃ ἕκαστος διὰ τὸν Μουτῶνα, καὶ ὡς ὀλίγον δυσχεροῦστος ὅτι τῷ ἀφῆρσα τὴν εὐχαριστήσιν τῆς τοιαύτης ἀφοσιώσεως· Ἄ! κύριε, μοὶ εἶπεν, εὐτυχεῖς εἶσθε ὅτι ἤξεύρετε νὰ κολυμβᾶτε.

Τὸ ἄλλο ἄκρον τῶν σ ο φ ῶ ν καὶ ἀρχόστων κυνῶν· εἰς τὴν ἠθικὴν κλιμακα τῆς κυνικῆς φυλῆς ἐπέχουσιν οἱ ἥρωικοὶ κύνες, ἐκεῖνοι οἵτινες μετὰ γενναϊότητος κατ' οὐδὲν ἐλάσσονος τῆς τῶν μεγαλητέρων ἀνδρῶν ὄλου τοῦ ἀρχαίου καὶ νέου κόσμου, μετ' ἀφοσιώσεως, ἥτις ἀν ἀπηντᾶτο εἰς ἄνθρωπον, ἤθελεν ἀνταμειρῆθῃ διὰ παρασῆμων καὶ διὰ τοῦ βραβεῖου τοῦ Μονθῶωνος, ἐκθέτουσι τὴν ζωὴν των εἰς τοὺς μεγαλητέρους κινδύνους διὰ νὰ σώσωσι τὴν ζωὴν οὐχὶ τῶν ὁμοίων των, ἀλλὰ τῶν ἀνθρώπων.

Ὅταν ὁ ὄδοιπόρος διέρχηται ἐν ἄρα χειμῶνος τὰ καταπληκτικὰ ὄρη τῆς Ἑλβετίας, καὶ ἐντρόμως βλέπῃ κρυμαμένους ἐπὶ τῆς κεφαλῆς του χιόνων καὶ

παγετῶν καταπληκτικούς ὄγγους, αἰφνης μετὰ πατάγου ὡς μυρίων βροντῶν ἀποσπάται ἀπέραντος χιόνος ἕκτασις ἀπὸ τῶν κορυφῶν, καὶ κατακυλιεται ἐπὶ τῶν κρημνῶν, καὶ περιελίσσουσα εἰς τὸ ψυχρὸν τῆς σάβανον τὸν δυστυχῆ ὄδοιπόρον, τὸν κατασύρει εἰς τὰ βάραθρα, καὶ τὸν καταθάπτει. Ἀλλ' ἄς μὴν ἀπελπίζηται· οἱ σωτῆρες εἶναι πλησίον. Οἱ κύνες τοῦ ἀγίου Βερνάρδου ἤκουσαν τὴν πεσοῦσαν νιφοστιβάδα, ἀσθμαίνοντες διατρέχουσιν ὄλον τὸ ὄρος, πηδῶσι τοὺς κρημνοὺς, βυθίζονται εἰς τὰ βάραθρα, ἕως οὗ διὰ τῆς ὀσφύσεως ἀνευρίσκουσι τὸν καταχωσθέντα, διὰ τῶν ὀνύχων των ἀνασκάπτουσι τὸν χιόνα μέχρις αὐτοῦ, καὶ διὰ τῶν ὀδόντων των τὴν φέρουσιν εἰς τὴν ἐπιφάνειαν· ἐπειτα δὲ τρέχουσι νὰ εἰδοποιήσωσι τοὺς κυρίους των, τοὺς φιλανθρώπους μοναχοὺς, τοὺς ἄλλους ἐκεῖνους ἥρωας τῆς ἀφοσιώσεως, οἵτινες κατόκησαν τὰς τραχεῖας ἐκεῖνας ἐρήμους, ὅπως μετὰ τῶν κυνῶν των συμμερίζονται τοὺς κινδύνους καὶ τοὺς ἀγῶνας ὑπὲρ τῆς σωτηρίας τῶν ὄδοιπόρων.

Ἄλλ' ὡς ἔχει τοὺς κατὰ ξηρὰν τούτους, ἔχει καὶ τοὺς κατὰ θάλασσαν ἥρωας τῆς τῶν κυνῶν ἢ φυλῆς. Ἐνθυμοῦμαι ὅτι μιὰς ἀνδραγαθίας των ἡμην μάρτυς αὐτόπτης, καὶ αἱ περιστάσεις, ὑφ' ἃς τοῦτο συνέβη, ἦσαν τοιαῦτα, ὥστε δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ τὰς λησμονήσω πρῶτε. Εἶναι μακρὰ ἱστορία. Ἐγνωρίζον ποτε νέαν ἀγαθὴν, ἐνάρετον, πλήρη προτερημάτων, καὶ ἔχοντα τὸ ἀνώτατον ὄλων, ἢ, ἀν θέλητε, ἔχοντα τὸ μόνον ἐλάττωμα, ὅτι ἠγνόει τὰ προτερήματά του, καὶ ὅτι ἐδυσπίστει πρὸς ἑαυτὸν. Δὲν ἤργησα δὲ νὰ ἐνοήσω ὅτι ἠγάπα νέαν κατὰ πάντα ἀξίαν αὐτοῦ, καὶ διὰ τὸ κάλλος τῆς, καὶ δὰ τὴν χάριν τῆς, καὶ διὰ τὰ ψυχικά τῆς πλεονεκτήματα. Τὸ ἐνόησα δὲ πρὶν ἢ τὸ ἐνοήσῃ αὐτὸς ὁ ἴδιος, πρὶν τοῦλάχιστον τολμήσῃ νὰ τὸ ὁμολογήσῃ εἰς ἑαυτὸν, ὥστε ἐβλεπον ὅτι ἤθελεν ἀποθάνει μᾶλλον, ὡς καὶ ἀληθῶς ἐκινδύνευσε, πρὶν ἢ ἐκφράσῃ τὰ αἰσθημάτά του εἰς ὅποιον δῆποτε. Εὐσπλαχνία κινούμενος ἀνέλαβον ἐγὼ ἀυθορημήτως νὰ τὸν ὑπηρετήσω, ὠμίλησα πρὸς τὴν νέαν, καὶ ἰδὼν ὅτι καὶ ἐκεῖνη τὸν ἐξετίμα ἢ, ἀληθέστερον, τὸν ἠγάπα. Ἀλλ' ὑπῆρχε μίξις δυσκολία ἀκόμη. Ἡ μήτηρ τῆς εἶχεν ἄλλα σχεδιάσει περὶ αὐτῆς, καὶ ἔπρεπε νὰ μεταπεισθῇ. Ὁ φίλος μου μετὸν γνωστὸν εἰς ἐμὲ χαρακτήρα του, ποτε δὲν ἤθελε τολμήσει νὰ ἐπιχειρήσῃ τοῦτο. Ἀπεφάσισα λοιπὸν ν' ἄρῳ καὶ τοῦτο τὸ πρόσκομμα πρὶν τῷ ὁμολογήσω κἀνὲν τῶν σχεδίων μου. Προσέτι δὲ συνέβη ὅτι κατ' ἐκεῖνας τὰς ἡμέρας ὁ τραπεζίτης, εἰς ὃν ἦτον παρακαταθεσθένον τὸ πλεῖστον τῆς περιουσίας του, ἐχρεωκόπησε. Κατὰ τύχη ὅμως, ἢ καὶ διότι ἀληθῆ ἠθανόμην ὑπὲρ τοῦ νέου τούτου προσπάθειαν, ἀνεκάλυψα ὅτι ὑπῆρχέ που ποσότης τοῦ χρεώστου του, ἥτις τὸν ἐξησφάλιζε καὶ τὸν ἐσωζε τοῦ ὀλέθρου, ἀλλὰ πρὸς κατόρθωσιν τούτου ἀπαιτεῖτο ἡ σύμπραξις τοῦ πατρὸς τῆς ἐρωμένης του. Δὲν ἠθέλησα δὲ οὐδὲ περὶ τούτου νὰ τῷ εἰπῶ τίποτε, πρὶν εἶμαι περὶ τῆς ἐκβάσεως βέβαιος. Ἐξ ὄλων δὲ τούτων προσέκυψεν εἶδος συναμοσίας μεταξύ ἐμοῦ καὶ τῆς νέας ἢν ἠγάπα, καὶ συνεχεῖς συνδιαλέξεις ἡμῶν καὶ συνενοήσεις. Εἶχον τὴν ἀφροσύνην νὰ μὴ ἐνθυμηθῶ ὅτι δὲν

υπάρχει οξυδερκέστερον βλέμμα και συγχρόνως στροβλοτέρα κρίσις από την των ερώντων.

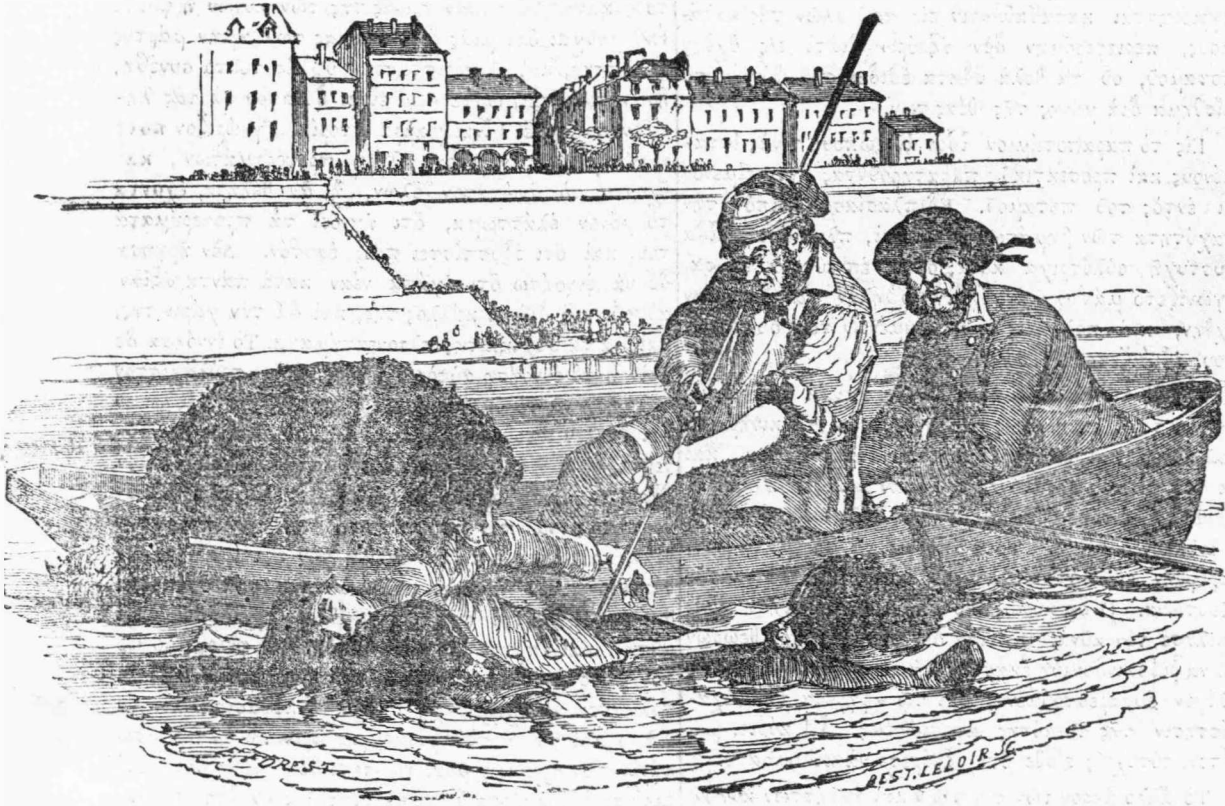
Εν μιᾷ τῶν ἡμερῶν ἦλθον εἰς τὴν οἰκίαν του νὰ τῷ φέρω χαρᾶς εὐαγγέλια. Ἀλλ' ὁ ὑπηρετής του μοι εἶπεν ὅτι κατ' ἐκείνην τὴν στιγμήν εἶχεν ἐξέλθει, και εἶχεν ἀφήσει ἐπιστολὴν διὰ τῷ μοι δοθῆ ὅταν ἤθελον εἶλθαι νὰ τὸν ζητήσω. Ἀνοίξας τὴν ἐπιστολὴν ἀνέγνω, και ἔμεινα ὡς ἐμβρόντητος.

— Φίλε! ἔγραφε, ἀγαπᾶς τὴν Ἰουλίαν. Εἶσαι ἀξίως αὐτῆς, λάβε τὴν, ἀλλὰ δὲν ἔχω τὴν δύναμιν νὰ εἶμαι μάρτυς τῆς εὐτυχίας σας. Ἰπάγω νὰ πέσω εἰς τὸν ποταμόν.

Ὡς παράφορος ἔτρεξα, και ἐφθάσα εἰς τὴν πλησιέστεραν γέφυραν μίαν στιγμὴν ἀπ' οὗ ὁ δυστυχῆς εἶχε βυθισθῆ εἰς τὰ κύματα. Πλήθος ἀνθρώπων τὸν εἶχεν ἰδεῖ, και συνῆρσεν εἰς τὴν ὄχθην τινὲς ἐδοκίμασαν νὰ πλεύσωσι κατόπιν του, τινὰ πλοιάρια ἐκινήθησαν, ἀλλὰ τὰ πάντα εἰς μάτην, διότι ὁ ποταμὸς εἶναι ὀρμητικὸς, και αὐτὸς εἶχε γίνεαι ἄφαντος ἐξ ἀρχῆς. Πᾶσα ἐλπίς μᾶς εἶχεν ἐγκατολείψει. Ἀλλ' ἀίφνης ἀπὸ μιᾶς τῶν λέμβων τρεῖς κύνες τῆς φυλῆς τῆς

τὸν μὲν ἓνα ἐκράτησα, τὰς δὲ δύο ἔχασα εἰς τὸν φίλον μου και εἰς τὴν Ἰουλίαν τὴν ἡμέραν τοῦ γάμου των.

Ἀλλ' ὅπως μείνω πιστὸς εἰς τὰ σύστημα τῆς ἀμεροληψίας, πρέπει νὰ ὁμολογήσω ὅτι οἱ γράψαντες περὶ κύνος, παραδόξους πολλάκις εἶπον ὑπερβολὰς, ἀποδόντες αὐτῷ ὅλας τὰς ἐμφύτους ἀρετὰς, ὅσας ἐπέβαλεν εἰς αὐτὸν ὁ κοινωνικὸς ἀνθρώπος· ἐφεύρον μάλιστα και ἀρετὰς ἐπίτηδες δι' αὐτὸν, ὥστε ἂν ὁ θαυμασμὸς οὗτος πρὸς τὰ κινῆματα τοῦ κυνὸς προτερήματο δὲν ἐξηγεῖτο φυσικῶς διὰ τῆς ἐμφύτου εἰς τὸν ἀνθρώπον ἀγάπης πρὸς πᾶν τὸ θαυμάσιον, διὰ τῆς ἀνάγκης, ἣν ἔχει νὰ πιστεύῃ ὅπως δὴ ποτε, και εἰς βαθμὸν τοιοῦτον, ὡς, ὡς ἔλεγεν ὁ Πασχάλης, *ἐλλείπει τοῦ ἀληθοῦς προσηλοῦται εἰς τὸ ψεῦδες*, ἤθελον νομίσαι ὅτι ὁ ἀποδιδόμενος χαρακτήρ εἰς τὸν κύναν ἐρευνεῖται ὡς τις ἀντίθεσις πρὸς τὸν ἐξευγενισμὸν ἀνθρώπου, ὅπως τὸν καταισχύνη, καθὼς ποτε ὁ Γάκιτος ἐκ φυλῆς ἀγρίων ἐπλασε θαυμάσιον τύπον, εἰς ὃν ἀπέδωκεν ὅλας τὰς ἀρετὰς ὅσων ἐστεροῦντο οἱ Ῥωμαῖοι τῆς ἐποχῆς του.

Κύνες τῆς Νέας Γῆς.

Νέας Γῆς, μετακομιζόμενοι εἰς Ρουὰν πρὸς πώλησιν, πηδῶσιν εἰς τὸ ὕδωρ, και βυθίζονται εἰς αὐτὸ ὡς ἂν ἦσαν μολύβδινοι. Μετὰ ἓν λεπτόν βλέπομεν τὸ ὕδωρ ἰσχυρῶς παραττόμενον, και μετ' ὀλίγον προκύπτουσιν οἱ κύνες, οἱ μὲν σύροντες διὰ τῶν ὀδόντων, οἱ δὲ σπληρίζοντες διὰ τῶν νώτων των τὸν νέον ἡμιθανῆ, και τὸν μεταφέρουσαν οὕτω εἰς τὸ ἀκάτιον. Δραστήρια μέτρα τὸν ἐσωσαν, και ἄμα ἐσώθη, τῷ ἔφερα τὴν βεβαιότητα τῆς ἀγάπης τῆς Ἰουλίας, τὴν συγκατάθεσιν τῆς μητρὸς τῆς, και τὴν σωτηρίαν τῆς περιουσίας του. Τοὺς τρεῖς κύνες ἠγάρασα ἐγὼ, και

τὸ ὀρμέφυτον και ἡ ἀγρίνοια τοῦ κυνὸς εἶσι θαυμάσια. Ἀλλ' ἄφρονες τινες τόσον ἀμέτρως θαυμάζουσι και κολακεύουσι τὸν κύναν, διὰ σκοποὺς δὲν ἠξέγνω ποίους, ὥστε εἰς πολλοὺς ἐνεπένευσαν τὴν ὀρεξιν ν' ἀντιπολιτευθῶσι κατὰ τοῦ φίλου αὐτοῦ τοῦ ἀνθρώπου, και ν' ἀρνηθῶσιν ὅλας τὰς ἀρετὰς του.

Ὅχι ἦπτον ὁμῶς εἶναι βέβαιον ὅτι ἡ ἀνάπτυξις τῶν ἐμφύτων δυνάμεων τοῦ ζώου τούτου διεγείρει τὸν θαυμασμὸν και προκαλεῖ τὴν ἀγάπην.

Θαυμάσιος εἶναι τῷ ὄντι ὁ Γροιλάνδιος κύνων,

ὅστις διὰ τὸν κύριόν του διέρχεται τὰς εἰς πᾶν ἄλλο ζῶον ἀθάτους ἐρήμους· ἀξιάγατος ὁ ποιμενικὸς κύνων, αὐστηρὸς βασιλεὺς, ἀνδρείος πρόμαχος, εὐπειθὴς σύντροφος.

Ἀλλὰ πρὸ πάντων σύντροφος τοῦ ἀνθρώπου πιστὸς ὁ θηρευτικὸς κύνων πάντων τῶν γενῶν και πάντων τῶν τόπων αὐτὸς εἶναι συστρατιώτης και σύμμαχος εἰς τὸν πόλεμον ὃν ὁ ἀνθρώπος κηρύττει κατὰ τῶν λοιπῶν πλασμάτων, εἶναι εὐαίσθητος εἰς τὴν δόξαν τῆς ἐπιτυχίας, και πολλάκις εὐγενέστερος τοῦ κυρίου του, ἀγαπᾷ τὴν ἐπιτυχίαν και τὴν δόξαν δι' αὐτὰς, οὐχὶ διὰ τὰ ὁποῖα ἐπιφέρουσι ὑλικά ὠφελήματα. Ὁ ἰχνηλάτης ἔχει κατὰ τὴν κοινὴν πρόληψιν κατὰ γῆς τὴν ρίνα, ἀλλὰ πολὺ προτιμώτερος εἶναι ὁ κρατῶν αὐτὴν ὑψηλὰ, και εἰς τὸν ἀέρα ἀναπνέων τὰς ἀναθυμιάσεις τοῦ ἔχθους, διότι ὁ τοιοῦτος και περισσότερον δύναται νὰ ἀνθεξῇ, και μᾶλλον ἀνύποπτος εἶναι εἰς τὰς πέρικας και τὰ ἄλλα πτηνά, μὴ ἐνοοῦντα ὅτι τὰ ὠσφράνθη και τὰ παρακολουθεῖ.

Θηρευτικὸς κύνων.

Ὁ δὲ καλὸς ἀναπίπτων κύνων εἶναι ἀρευκτος διὰ τὸν κινηγόν· αὐτὸς εἶναι τῆς ἀγρᾶς ὁ τρόμος, δι' ὃ και πολλοὶ πολλάκις ἐξεδόθησαν νόμοι κατὰ τῶν τοιοῦτων κύνων.

Ἐν 1578 Ἑρρίκος ὁ Γ' τῆς Γαλλίας ἐμπόδισε τὴν θῆραν δι' ἀναπίπτοντος κύνος· ἐπὶ ποιητῆ μὲν σωματικῇ κατὰ τῶν ἀγενῶν, ἐπὶ κινδύνῳ δὲ τῆς βασιλικῆς δυσμενεῖας διὰ τοὺς εὐγενεῖς. « Καὶ τοῦ Ἑρρίκου Δ' διάφορα διατάγματα τὴν ἀπαγορεύουσι, δι' ὅτι, λέγουσιν, « Ἐξ αἰτίας τῆς θῆρας τῶν ἀναπιπτόντων κύνων δὲν ὑπάρχουσι σχεδὸν πλέον οὔτε ὄρνυγες οὔτε πέρδικες. »

Τέλος τὸ διάταγμα Λουδοβίκου τοῦ ΙΔ' νομίζω τὸ πάντων ἐσχατὸν, ἀπαγορεύει τὸ κινήγιον τοῦτο πανταχοῦ και αὐστηρότατα, και ἰδίως μέχρι ἀποστάσεως τριῶν ὡρῶν ἀπὸ τῆς βασιλικῆς εὐθυμίας.

Και ἐδῶ ἐπίτρεψον, ἀναγνώστα, νὰ σοὶ δώσω μίαν συμβουλήν. Θεώρει ὡς ἀσπονδὸν ἐχθρόν σου πάντα κινηγόν, ὅστις ἐξέρχεται εἰς τὴν θῆραν μαζὶ σου χωρὶς νὰ ἔχη τοὺς κύνάς του· εἶναι βέβαιον ὅτι εἰς πᾶν βῆμα τὰ πτηνά θὰ ἀφίπτανται μεταξὺ

σου και ἐκείνου, και οὔτε πέρδικε οὔτε λαγῶδες δὲν θὰ διατρέχη κίνδυνον μεγαλύτερον ἀπὸ σέ· διότι ἐκεῖνοι μὲν ἔχουσι νὰ φοβῶνται τὴν ἐπιδειξιότητα του, σὺ δὲ τὰς ἀπείρους πιθανότητας τῆς ἀνεπιτηδαιότητός του.

Ὁ θηρευτὴν δὲ χωρὶς νὰ ἔχη κύναν, ἐκτίθεται οὐ μόνον εἰς τοιοῦτους κινδύνους, ἀλλὰ και εἰς τὸ γελοῖον πολλάκις, και ἐσχάτως συνέβη εἰς φίλον μου, και καθ' ὃ φίλον μου δὲν τὸν ὀνομάζω, νὰ φονεύσῃ κοῦρκον ἐν ᾧ ἐξήρχετο συμφύτου φραγῆς, ὡς ἠναγκάσθη νὰ τὸν πληρώσῃ και νὰ τὸν λάβῃ, εἰς τὴν ἀσκοπήραν του.

Κατ' ἐξοχὴν δ' ὠφέλιμος κύνων εἶναι ὁ μολοττός, ὁ οἰκοφύλαξ, ὁ κέρβερος τῶν οἰκιῶν μας, ἰσχυρότερος προστάτης ἀπὸ τὸν κώδικα και τὸ κακούργειοδικεῖον. Τῆς οἰκίας προσατεῖ ἀκόμη και ὁ ἀγγλικὸς μολοττός, ὁ Ταύρειος λεγόμενος κύνων, περιφνημὸς διὰ τὴν τόλμην, διὰ τὴν δύναμιν και διὰ τὸ φιλοπόλεμόν του! Εἰς τὴν Ἀγγλίαν πρέπει νὰ ἰδῆτε τοὺς ἀγῶνάς του! Ἐκεῖ εἰς κατάστημα καλούμενον Ἡριόμοσχειον, πότε ἰσχνὸς χοῖρος ἐπικαλούμενος ὁ ἀγρίος κᾶπρος τῶν Ἀρδεννῶν, πότε παλαιὰ ὑποσκάζουσα δάμαλις καλούμενη νεὸς και ἀδάμαστος ταῦρος, καταβάλλεται ὑπὸ τῶν κύνων τοῦ κρεπωταλείου.

Ἀλλὰ μεταξύ ὅλων τῶν κύνων, τὰ μᾶλλον ἀγαπώμενα, φιλούμενα, θωπευόμενα και περιποιούμενα εἶδη εἶναι τὰ ἀγρῆσα μὲν εἰς τοὺς κυρίους των, ὀχληρὰ δὲ πρὸς τοὺς ξένους. Τοιοῦτον εἶναι τὸ δασὺ και μακροτρίχον κυνάριον. Τοιοῦτος ὁ λεγόμενος Πί-

Κυνάριον.

φίλις, εἶδος κωνοφυοῦς ἀγγλικῶν μολοττοῦ, ἔχων τὸ προνόμιον νὰ κάθηται ἐπὶ τοῦ ἀνακλινητηρίου και νὰ δάκνῃ τὰς κνήμας τῶν φίλων τῆς οἰκίας.

Ὁ πίφλις εἶναι ὀργίλος, θυμώδης, μεμφίμορος, πολυφάγος, και τὸ πρόσωπόν του ὀμοιάζει τὴν προσωπίδα τοῦ παντομίμου εἰς τὸ θέατρον. Τὸν δὲ λακωνικὸν ἢ λαγωνικὸν, ἀπατάρκιστον τὸν ἀφίνω, διότι εἶναι τόσον λεπτοφυῆς, τόσον διακεκριμένος, τόσον εὐφυῆς, τόσον καλῶς ἀνατεθραμμένος!

Ὁ δὲ Δανικὸς κύνων ἔχει ἡρωτικὰς μὲν τὰ ἔτα· εἶναι ἐμπρὸς τοῦ ὀχλήματος τόσον αὐθάδης, ὅσον ὁ ὑπηρετής ὁ ὀπίσω ἰστάμενος, ὥστε και παρ' ὀλίγον

ήθελε φονεύσει ποτέ τὸν Ι. Ι. Ρουσσώ, φίλος αὐτὸν εἰς τὸ ἔδαφος, καὶ ἀνοίξας τὴν κεφαλὴν του.

Μοὶ μένει ἀκόμη νὰ σᾶς διηγηθῶ μίαν ἱστορίαν κυνός, ἥτις ἐμὲ ἐφάνη πολὺ κατασκευαστικὴ. Μοὶ εἶναι ὅμως δυσκολώτατον νὰ σᾶς εἰπῶ ποῖον ἦτον τὸ γένος, ποία ἡ οἰκογένεια, ποία ἡ μορφή τοῦ κυνός τούτου. Ἦτον εἰς τῶν νόθων ἐκείνων γόνων συζυγίας διαφόρων φυλῶν, οἵτινες περιφέρονται εἰς τὰς ὁδοὺς τῶν μεγαλοπόλεων, καὶ ὦν τοσοῦτον ποικιλλεται ἡ μορφή, ὥστε ἀπελπισθεὶς ὁ Βύρφων, ἐγκατέλειπε τὴν ἐπιχείρησιν τοῦ νὰ συντάξῃ τὴν ὀνοματολογίαν των.

Δὲν ἦτον μέγας οὔτε μικρὸς, μᾶλλον ἰσχνὸς ἢ παχὺς, ῥυπαρὸς, καὶ χροιάς ἀκκτονομάστου εἰς πᾶσαν γλῶσσαν.

Ὁ κύριός του καὶ αὐτὸς ἦσαν δύο ψωμοζῆται, σπανίως προγευματίζοντες, γευματίζοντες δταν συνέπιπτε, καὶ ποτὲ μὴ δειπνοῦντες, κοιμώμενοι δὲ τὴν νύκτα εἰς τὴν κρηπίδα τοῦ ποταμοῦ, ὅπου ἐρρίπτετο τὸ σσηπὸς ἄχυρον τῶν στραμάτων ἐκ τῶν στρατῶνων.

Ἐν μιᾷ τῶν ἡμερῶν ὁ κύων ἠσθένησε, καὶ ὁ κύριός του τὸν ἐπεμψεν εἰς κτηνιατρόν. Ὁ ἴδιος δὲ, ἀποθνήσκων τῆς πείνης, κατετάχθη στρατιώτης, καὶ ἐπέμφθη ὡς διακοσίας ὥρας μακρὰν τῶν Παρισίων.

Μετὰ ἐξ μῆνας ἔλαβεν ἐπιστολὴν σσημασμένην διὰ τῶν σφραγίδων τριάκοντα διχοφῶν μερῶν, διότι ὁ δυστυχὴς ἄλλην σθερεὰν κατοικίαν δὲν εἶχεν ἐκτὸς τῆς κρηπίδος τοῦ ποταμοῦ, καὶ ἐκεῖ πάλιν εὐρίσκατο μόνον ἀπὸ τοῦ μεσονυκτίου μέχρι τῆς τετάρτης τῆς πρωίας. Ἡ ἐπιστολὴ αὕτη ἦτον τοῦ

κτηνιατροῦ, καὶ τῷ ἀνήγγελλεν ὅτι ἂν δὲν ἔλθῃ νὰ πληρῶσῃ τὴν σύνταξιν τοῦ Μεδόρος, ὁ Μεδὸρ ἤθελε πωληθῇ.

Τότε, ἔλθων αὐτὸς πρὸς τὸν συνταγματάρχην του, τῷ ἐξέθεσε τὴν ὑπόθεσιν του, καὶ ὁ συνταγματάρχης ἐνόμισεν ὅτι ἐτρολλάθη. Ἀλλὰ, βλέπων αὐτὸν ὅτι ἐκλαίει, τῷ ἔδωκεν ἄδειαν ἀπουσίας καὶ τὰ ἀναγκαῖα χρήματα διὰ νὰ ἐξαγοράσῃ τὸν ἀρχαῖόν του φίλον.

Ἐφθάσε κοιπὸν ὁ πτωχὸς στρατιώτης κεχωλωμένος, ὠχρὸς, ἐξησθενημένος, διότι δὲν εἶχε σγεδὸν φάγει εἰς ὅλην του τὴν ὁδοπορίαν, διὰ νὰ μὴν ἐλαττωθῇ τοῦ Μεδόρος τὸ λῦτρον. Χωρὶς δὲ διόλου νὰ ἀναπαυθῇ, ἦλθε κατ' εὐθείαν πρὸς τὸν κτηνιατρόν. Ἀλλ' ὁ Μεδὸρ εἶχε πωληθῇ εἰς ἡλοκόπον· ὅστις τὸν μετεχειρίζετο νὰ στρέφῃ τὸν τροχόν. Ὁ ἡλοκόπος, εὐχαριστούμενος ἀπὸ τοῦ Μεδόρος τὴν ὑπηρεσίαν, δὲν ἠθέλησε νὰ τὸν ἀποδώσῃ, καὶ ἀπέβαλε τοῦ ἐργαστηρίου του τὸν στρατιώτην, διότι αἱ θωπεύσεις του, καὶ αὐτὴ μόνη ἡ παρουσία του ἐμπόδιζον τὸν κύνα νὰ στρέφῃ τὸν τροχόν.

Τὴν ἐπαύριον ὅμως ἐπανῆλθεν ὁ στρατιώτης, καὶ μὴ τολμῶν νὰ εἰσέλθῃ, ἐθεώρει μακρόθεν. Ἀλλ' ὁ Μεδὸρ τὸν ἀναγνώρισε καὶ ἐστάθη. Τότε ὁ ἡλοκόπος τὸν ἐκέντησε διὰ τοῦ πεφυρακτωμένου σιδήρου ὃ ἐκράτει εἰς τὴν χεῖρά του, καὶ ὁ Μεδὸρ ἀφείδ' ὀξείαν κραυγὴν, ἤρχισε νὰ στρέφῃ ἐκ νέου.

Ὁ δὲ στρατιώτης ἀνεχώρησε κλαίων καὶ ποτὲ δὲν ἐπέστρεψε.

(Κατὰ μέρος ἐκ τοῦ Ἀλφόνσου Κάρρ).

Ἡ Ἔμμα.

Ἡ ἀνωτέρω εἰκὼν, ἀνήκουσα εἰς τὸ διήγημα ἐπιγραφόμενον Γ λ ο υ μ υ ἀ ο υ θ τοῦ προλαβόντος φυλλαδίου, σελ. 174, κατὰ παραδρομὴν παρελείφθη ἐκεῖ. Δὲν ἐνομίσαμεν δὲ περιττὸν νὰ τὴν προσθέσωμεν ἐνταῦθα, διότι παριστᾷ τὴν οἰκτρὰν θέσιν τῆς δυστυχούς Ἐμμας, ἥτις ἴσως ἐφείλκυσε τινῶν ἐκ τῶν ἀναγνωστῶν τὴν συμπάθειαν, καθ' ὅσον καιρὸν διέμενεν εἰς τὴν ὑπόγειον αὐτῆς φυλακὴν. Διὰ δὲ τοῖς μὴ εὐκόλως κατανοητέοις ἀπὸ τὰ παθήματα τῶν φανταστῶν ἥρώων τῶν μυθιστορημάτων, πρέπει νὰ προσθέσωμεν ὅτι ἡ τύχη τῆς Ἐμμας εἶναι ὄχι πλάσμα μυθιστοριογράφου, ἀλλ' ἡ ἀληθὴς καὶ τρομερὰ δίαίτα πολλῶν ἐκατοσῶν καὶ χιλιάδων παναθλίων παιδίων, ἅτινα μόλις εἰς τὴν ζώην γεννηθέντα, θάπτανται εἰς τοὺς ἀπεράντους ἐκείνους τάφους, κατ' ὀλίγον φθείρονται τὴν ψυχὴν καὶ τὸ σῶμα, καὶ πρὶν ἀποθάνωσιν ἀποθνήσκουσι.

Ο ΥΠΟΚΟΜΗΣ ΤΗΣ ΒΡΑΖΕΛΟΝΝΗΣ.

ΜΥΘΙΣΤΟΡΗΜΑ ΝΕΩΤΑΤΟΝ.

ΤΟΜΟΣ ΤΡΙΤΟΣ.

(Συνέχεια. Ἴδιε φυλλαδίον ΑΒ΄.)

Β.

Ο ΑΡΤΑΝΙΑΝ ΑΡΧΙΖΕΙ ΝΑ ΦΟΒΗΤΑΙ ΟΤΙ ΕΚΙΝΔΥΝΕΥΣΕ ΤΑ ΧΡΗΜΑΤΑ ΤΟΥ ΚΑΙ ΤΑ ΧΡΗΜΑΤΑ ΤΟΥ ΠΛΑΝΣΙΕ.

Ὁ βασιλεὺς δὲν ἠδύνατο νὰ συνέλθῃ ἀπὸ τὴν ἐκπλήξιν του, καὶ ἐκύπταζε ποτὲ μὲν τὸ χαμογελῶν πρόσωπον τοῦ ὑπολοχαγοῦ, ποτὲ δὲ τὸ ζοφερὸν ἐκεῖνο παράθυρον τὸ ἀνοιχθὲν εἰς τὸ σκότος τῆς νυκτός. Ἀλλὰ, προτοῦ νὰ προσηλώσῃ κατὰ τὰς

ιδέας του, ἐξ ἀπὸ τοὺς ἀνθρώπους τοῦ Ἀρτανιάν (διότι δύο ἔμειναν φυλάττοντες τὴν λέμβον) ἔφρασαν εἰς τὴν οἰκίαν, ὅπου τὸ ἐδέχθη ὁ Παρρὸν, τὸ εἰρημένον μακροσίδες πρᾶγμα, τὸ περιέχον κατ' ἐκείνην τὴν στιγμὴν τὰς τύχας τῆς Ἀγγλίας.

Πρὶν ἀναχωρῆσαι ἀπὸ Καλλι, ὁ Ἀρτανιάν διώρισε καὶ ἐκαταπέτασαν εἰς τὴν πόλιν ἐκείνην λάνσνακτινα, ἔφρασαν πλάτος καὶ βάρους ἀνάλογα, ὥστε νὰ δύναται ἄνθρωπος νὰ γυρίξῃ ἐν ἀνέσει. Τὸ κάτω μέρος καὶ αἱ πλευραὶ ἦσαν ἐνδεδυμένα κατὰ μετρώματα σχηματίζοντα κλίνην ἀπλήν, ὥστε τὸ κύλισμα τοῦ πλοίου νὰ μὴ προσβάλλῃ παντελῶς τὸν κλεισθέντα εἰς τὸ κλωβίον τοῦτο. Ἡ μικρὰ ἐσχάρα, περὶ τῆς ὁποίας ἔλεγεν ὁ Ἀρτανιάν εἰς τὸν βασιλέα, ἠμοιάζουσα προσωπὶδα περικεφαλαίας, ἦτον εἰς τὸ ὕψος τοῦ ἀνθρωπίνου προσώπου· ἐκατασκευάσθη δὲ εἰς τρόπον, ὥστε, εἰς τὴν παρακλιτικὴν κωνυγὴν, ζούλισμα αἰφνιδίον ν' ἀποπνύγῃ τὴν κωνυγὴν ταύτην, καὶ, χρειὰς τυχεύσεως, τὸν κωνυγίζοντα.

Ὁ Ἀρτανιάν ἐγνώριζε τόσον καλὰ καὶ τὸ πλήρωμα καὶ τὸν ἀιχμάλωτόν του, ὥστε, καθ' ὅλον του τὸ καζεῖδιον, δύο τινὰ ἐροδοθήη· ἢ ὁ στρατηγὸς μὴ προτιμήσῃ τὸν θάνατον παρὰ τὴν παράδοξον ταύτην ἀιχμάλωσίαν καὶ λαλῶν ἀποπνιγθῇ· ἢ οἱ φύλακες τοῦ μὴ δολασθοῦν ἀπὸ τὰς ὑποσχέσεις του, καὶ βάλουν αὐτὸν τὸν Ἀρτανιάν εἰς τὸ κλωβίον ἀντὶ τοῦ Μώγκ.

Ὦθεν ὁ Ἀρτανιάν ἐπέρασε τὰ δύο ἡμερονύκτια πλησίον τοῦ κλωβίου, μόνος μὲ τὸν στρατηγόν, προσέφρων εἰς αὐτὸν κρασίον καὶ φαγητὰ, ἐνῶ δὲν ἤθελε, καὶ προσπαθῶν αἰωνίως νὰ τὸν ἠσυχάζῃ περὶ τῆς τύχης ἥτις τὸν ἀνέμενε μετὰ τὴν ἀλλόκοτον δουλείαν του. Δύο δὲ πιστόλια ἐπὶ τῆς τραπέζης καὶ τὸ γυμνὸν του ζιφορ ἐξηστράλιζαν τὸν Ἀρτανιάν ἀπὸ τὰς ἐξωτερικὰς ἀδικησείας.

Φθάσας εἰς Σιεθόμινγεν, ἠσύχασε κατὰ πάντα. Οἱ ἀνθρώποι του ἐροδοῦντο πολὺ πᾶσαν σύγκρουσιν μὲ τοὺς κυρίους τῆς ξηραῖς· ἔπειτα, εἶχε ἐκλύσει πρὸς τὸ μέρος του ἐκείνου ὅστις τοῦ ἐχρησίμευεν ἠθικῶς ὡς τοποτηρητῆς, ὀνομαζόμενος, ὡς εἶδαμεν, Μενεβίλ. Ὁ Μενεβίλ οὗτος δὲν ἦτον ἀνθρώπος πρόσχυρος, καὶ ἐπομένως εἶχε τι περισσότερον ἀπὸ τοὺς ἄλλους νὰ βυψοκινδυνεύσῃ, διότι εἶχε περισσότεραν συνείδησιν. Πίλιζε λοιπὸν εὐτυχῆς μέλλον εἰς τὴν ὑπηρεσίαν τοῦ Ἀρτανιάν, καὶ ἐπομένως ἐπροτίμα νὰ φρονεθῇ μᾶλλον παρὰ νὰ παρακούσῃ τὴν παραγγελίαν τοῦ ἀρχηγοῦ· ὅθεν εἰς αὐτὸν, ἀφοῦ ἀπεβιδάσθη, ἐμπιστεύθη ὁ Ἀρτανιάν τὸ κλωβίον καὶ τὴν ἀνακλιτικὴν τοῦ στρατηγοῦ, καὶ εἰς αὐτὸν παραγγέλλει νὰ μεταφέρῃ τὸ κλωβίον διὰ τῶν ἐπτα ἀνθρώπων, εὐθὺς ἀφοῦ ἤκουε τὸν τριπλοῦν συριγγόν. Ἐβδύκαμεν δὲ ὅτι ὁ τοποτηρητῆς οὗτος προθύμως ὑπέκουσεν.

Αφοῦ ἔμβασαν τὸ κλωβίον εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ βασιλέως, ὁ Ἀρτανιάν ἀπέλυσε τοὺς ἀνθρώπους τούτους, χαμογελῶν χαριέντως καὶ λέγων·

— Κύριοι, μεγάλην δουλειαν ἐκάματε εἰς τὴν Αὐτοῦ Μεγαλειότητα τὸν βασιλέα Κάρολον τὸν Β΄, ὅστις ἐντὸς ἐξ ἐβδομάδων γίνεται βασιλεὺς τῆς Ἀγγλίας. (Φυλλάδιον 33 τόμ. Β΄.)

γίας. Ἡ ἀμοιβή σας θὰ διπλασιασθῇ· ἐπιστρέψατε, καὶ περιμενεῖν με εἰς τὸ πλοῖον.

Ταῦτα ἀκούσαντες, ἀνεχώρησαν ὅλοι με ἀλαλαγμὸς γαρῶς, τρομάξαντας καὶ τὸν ἴδιον ἀρχηγόν.

Ὁ Ἀρτανιάν εἶχε προστάξῃ νὰ μεταφέρουν τὸ κλωβίον εἰς τὸν προθάλαμον τοῦ βασιλέως. Ἐκλείσσαν ἐπιμελῶς τὰς θύρας τοῦ προθαλάμου τούτου, καὶ ἔπειτα, ἀνοίξας τὸ κλωβίον, εἶπε πρὸς τὸν στρατηγόν·

— Στρατηγέ μου, πολὺ πολὺ σὲ παρακλιῶ νὰ με συγχωρήσῃς. Οἱ τρόποι μου δὲν ἦσαν ἀξιοὶ ἀνθρώπου τοῦ βαθμοῦ σου, τὸ ἠξέσῃω· πλὴν εἶχα ἀνάγκη νὰ μ' ἐκλάβῃς ὡς πλοίαρχον· ἔπειτα, ἡ Ἀγγλία εἶναι τόπος πολὺ δύσκολος εἰς τὰς μετακινήσεις· ἐλπίζω λοιπὸν ὅτι θὰ λάβῃς ὅλα ταῦτα ὑπ' ὄψιν. Ἐδῶ ὅμως, στρατηγέ μου, ἠκολούθησον ὁ Ἀρτανιάν, εἶσαι ἐλευθέρως νὰ σηκωθῆς καὶ νὰ περιπατήσῃς.

Καὶ, ταῦτα εἰπὼν, ἔκοψε τὰ δεσμὰ τῶν βραχιόνων καὶ τῶν χειρῶν τοῦ στρατηγοῦ, ὅστις ἐσηκώθη τότε καὶ ἐκάθησεν ὡς ἄνθρωπος περιμενῶν τὸν θάνατον. Ὁ δὲ Ἀρτανιάν, ἀνοίξας τὴν θύραν τοῦ κλωβίου τοῦ Κάρολου, εἶπε πρὸς αὐτόν·

— Βασιλεῦ, ἴδου ὁ ἐχθρὸς σου, ὁ κύριος Μώγκ. Εἶχα ἀποφασίσει νὰ κάμω τοῦτο διὰ τὴν ὑπηρεσίαν σου. Αφοῦ τὸ ἔκμα, πρόσταξε τώρα.

— Κύριε Μώγκ, ἐπρόσθεσε στραφεὶς πρὸς τὸν ἀιχμάλωτον, εἶσαι ἐμπροσθεν τῆς Αὐτοῦ Μεγαλειότητος τοῦ βασιλέως Κάρολου τοῦ Β΄, κυρίαρχου τῆς Μεγάλης Βρεταννίας.

Ὁ Μώγκ ἠτένισε πρὸς τὸν νέον ἡγεμόνα τὸ ψυχρὸν καὶ στωικὸν βλέμμα του καὶ ἀπεκρίθη·

— Δὲν γνωρίζω κανένα βασιλέα τῆς Μεγάλης Βρεταννίας· δὲν γνωρίζω μάλιστα ἐδῶ κανένα ἀξίον νὰ φέρῃ τὸ ὄνομα τοῦ εὐγενοῦς, διότι, ἐν ὀνόματι τοῦ βασιλέως Κάρολου τοῦ Β΄, ἀπόστολος τὸν ὁποῖον ἐξέλαθα ὡς ἀνθρώπον τίμιον, ἦλθε καὶ μὲ ἐστήσεν ἀτιμὸν παγίδα· ἔπεσα εἰς τὴν παγίδα ταύτην, τόσῳ χειρότερον δι' ἐμέ. Τώρα, καὶ σὺ ὁ διατάξας, εἶπε πρὸς τὸν βασιλέα, καὶ σὺ ὁ ἐκτελέσας, εἶπε πρὸς τὸν Ἀρτανιάν, προσέξατε καλὰ εἰς ὅσα θὰ σᾶς εἰπῶ. ἔχετε τὸ σῶμα μου, ἠμπορεῖτε νὰ τὸ φονεύσετε, καὶ σᾶς προκαλῶ μάλιστα εἰς τοῦτο, διότι δὲν θὰ ἔχετε ποτὲ οὔτε τὴν ψυχὴν μου οὔτε τὴν θέλησίν μου. Τώρα, μὴ μοῦ ζητήτε πλέον οὔτε λέξιν, διότι ἀπ' αὐτὴν τὴν στιγμὴν δὲν θ' ἀνοίξω πλέον τὸ σῶμα μου οὔτε νὰ φωνάζω. Εἶπα.

Καὶ ἐπρόφρασε τὰς λέξεις ταύτας μετὰ τὴν ἀγρίαν καὶ ἀκατανίκητον ἀπόφασιν ἐπιμονωτάτου καθαριστοῦ. Ὁ Ἀρτανιάν ἐκύπταζε τὸν ἀιχμάλωτόν του ὡς ἄνθρωπος ὅστις γνωρίζει τὴν ἀξίαν πάσης λέξεως, καὶ προσδιορίζει τὴν ἀξίαν ταύτην κατὰ τὸν τόνον μὲ τὸν ὁποῖον προφέρεται.

— Τὸ βέβαιον εἶναι, εἶπε σιγῶν πρὸς τὸν βασιλέα, ὅτι ὁ στρατηγὸς εἶναι ἄνθρωπος ἀκαμπτὸς εἰς τὴν ἀπόφασίν του. Δὲν ἠθέλησεν οὔτε βροῦκαν ψωμίου νὰ φάγῃ, οὔτε βανίδα κρασίον νὰ βοήσῃ διὰ ὀλοκλήρους ἡμέρας. Ἀλλ' ἐπειδὴ ἀπὸ τὴν στιγμὴν ταύτην ἡ Μεγαλειότης σου ἀποφασίζει περὶ τῆς τύχης του, ἐγὼ πλύνω τὰς χεῖράς μου, καθὼς εἶπεν ὁ Πιλάτος.

Ὁ Μώγκ ὀρθὸς, ὠχρὸς καὶ πλήρης ὑπομονῆς, ἐπε-

ρίμενε με βλέμμα άτενές και με τας χείρας στυρωμένους.

— Ο Αρτανιάν έστράφη πρὸς αὐτόν και τοῦ εἶπεν — Ένωσεις κάλλιστα ὅτι αἱ φράσεις σου, ἄν και πολλά ὤραια, δὲν συμφέρουν ἐδῶ εἰς κἀνένα, οὔτε εἰς σέ τόν ἴδιον. Ἡ Μεγαλειότης Του ἤθελε νὰ σοῦ λαλήσῃ· σὺ ἀπέφρευες τὴν συνέντευξιν· ἐγὼ ὅμως τὴν κατέστησα ἀνεκπόρευκτον. Διὰ τί, ἐνῶ εὔρισκεσαι πρόσωπον πρὸς πρόσωπον, και εὔρισκεσαι ἀπὸ δύναμιν ἀνεξάρτητον τῆς θελήσεώς σου, διὰ τί ὑποβάλλεσαι εἰς ἀυστηρότητας τὰς ὁποίας θεωρῶ και ἀνωφελεῖς και ἀτόπου; Ἀλλά, τί δαίμονα! τοῦλάχιστον εἰπέ ὄχι.

— Ὁ Μῶγk δὲν ἀνοιξε ποσῶς τὰ χεῖλιά του· ὁ Μῶγk δὲν ἔστρεψε ποσῶς τοὺς ὀφθαλμούς του· ὁ Μῶγk ἐγάδευσε τὸν μύστακά του με τοιαύτην σύννοιαν, ὥστε ἐφάνη ὅτι τὰ πράγματα ἔμελλαν νὰ χαλάσουν.

Καθ' ὅσον αὐτόν τὸν καιρὸν, Κάρολος ὁ Β΄ ἔμενε βυθισμένος εἰς βαθεῖς διαλογισμούς. Πρώτην τότε φοράν εὔρισκετο κατὰ πρόσωπον τοῦ Μῶγk, τοῦ ἀνδρὸς δηλαδὴ ἐκείνου τὸν ὁποῖον τασάκις ἐπεθύμησε νὰ ἰδῇ· και, με τὸ ἰδιάζον ἐκεῖνο βλέμμα τὸ ὁποῖον ὁ θεὸς μόνον εἰς τὸν ἀετὸν και εἰς τοὺς βασιλεῖς ἐγράφει, ἐκαταμέτρησε τὴν ἀδυσσον τῆς καρδίας του.

Ἐβλεπε λοιπὸν τὸν Μῶγk ἀποφασίσαντα ἀληθινὰ ν' ἀποθάνῃ καλύτερα παρὰ νὰ λαλήσῃ, τὸ ὁποῖον δὲν ἦτον διόλου παράδοξον εἰς ἄνδρα τὸσον ἐπίσημον, και σκληρὰν τῷ ὄντι πληγωθέντα πληγὴν κατὰ τὴν στιγμὴν ἐκείνην. Τότε ὁ Κάρολος ἔκαμεν ἐν ἀκαρεῖ μίαν τῶν μεγάλων ἐκείνων ἀποφάσεων, εἰς τὰς ὁποίας ὁ κοινὸς ἀνθρωπος παίζει τὴν ζωὴν του, ὁ στρατηγὸς τὴν τύχην του, ὁ βασιλεὺς τὸ βασιλείαν του.

— Κύριε, εἶπε πρὸς τὸν Μῶγk, εἰς μερικά πράγματα ἔχεις κατὰ πάντα δίκαιον· δὲν ζητῶ λοιπὸν νὰ σοῦ ἀποκριθῆς, ἀλλὰ νὰ με ἀκούσης.

Ἐγενε τότε μικρὰ σιωπὴ, διαρκούσης τῆς ὁποίας ὁ βασιλεὺς ἐκύτταζε τὸν Μῶγk, μείναντα ἀπαθῆ και ἀτάραχον.

— Ἀλγεῖνήν ἐπέπληξιν μ' ἐπέπληξες πρὸς ὀλίγον, κύριε, ἠκολούθησεν ὁ βασιλεὺς. Εἶπες ὅτι ἀπόστολός μου ἦλθεν εἰς Νιουκάστλε νὰ σοῦ στήσῃ παγίδα, και τοῦτο; ἐν παρενθήσει, δὲν ἔπρεπε νὰ ἐνοηθῇ ἀπὸ τὸν κύριον Αρτανιάν ἐδῶ παρόντα, εἰς τὸν ὁποῖον, πρὸ παντὸς ἄλλου πράγματος, χρεωστώ ν' ἀποδώσω εὐλακρινὴν εὐγνωμοσύνην διὰ τὴν γενναίαν, διὰ τὴν ἡρωϊκὴν του ἀρραίσωσιν.

— Ὁ Αρτανιάν ἐπροσκόνησε με σέβας· ὁ Μῶγk δὲν ἐσεῖσθη ποσῶς.

— Διότι ὁ κύριος Αρτανιάν (και παρατήρησε καλὰ, κύριε Μῶγk, ὅτι δὲν τὸ λέγω τοῦτο πρὸς δικαιολογίαν μου) διότι ὁ κύριος Αρτανιάν, ἠκολούθησεν ὁ βασιλεὺς, ἐπῆγεν εἰς τὴν Ἀγγλίαν αὐθαρμῆτως, χωρὶς συμφέρον, χωρὶς διαταγὴν, χωρὶς ἐλπίδα, ὡς ἀληθῆς εὐγενὴς ὁποῖος εἶναι, θέλων νὰ ὑπερετήσῃ βασιλέα δυστυχῆ, και νὰ προσθέσῃ εἰς τὰς ὤρειας πράξεις τῆς ἐνδόξου ζωῆς του ἐν λαμπρὸν κατόρθωμα περιπλέον.

— Ὁ Αρτανιάν ἐκοκκίνισεν ὀλίγον, και θόγγεν ἀπὸ στενοχωρίαν. Ὁ Μῶγk δὲν ἐταράχθη.

— Δὲν πιστεύεις ὅσα λέγω, κύριε Μῶγk, ἐπανέλαθεν ὁ βασιλεὺς, και τὸ ἐνοῶ κάλλιστα. Τοσοῦτα ἀρραίσωσιν δειγμάτων εἶναι τόσον σπάνια, ὥστε εὐκόλως ἤμπορεῖ κανεὶς ν' ἀμφισβῆσθῃ περὶ τῆς ὑπάρξεώς των.

— Ὁ κύριος θὰ ἔχη ἄδικον ἂν δὲν πιστεύσῃ, βασιλεῦ, ἐφώνησεν ὁ Αρτανιάν, διότι ὅσα εἶπες ἢ Μεγαλειότης σου εἶναι ἢ καθαρὰ ἀλήθεια, και ἀλήθεια τόσον ἀκριβῆς, ὥστε φαίνεται ὅτι, πηγαίνων νὰ εἰδῶ τὸν στρατηγὸν, ἐπράξα πρᾶξιν βλαβεράν. Και, μὰ τὴν ἀλήθειαν, ἂν οὕτως ἔχη τὸ πρᾶγμα, λυπούμαι κατὰκαρδία.

— Κύριε Αρτανιάν, ἐφώνησεν ὁ βασιλεὺς λαμβάνων τὴν χεῖρα τοῦ ὑπολοχαγοῦ, με ὑπεχρέωσες περισσότερον, πιστευσέ με, παρ' ἂν ἐπετύχαιεν ὁ σκοπός μου, διότι μοῦ ἀνεκάλυψες φίλον ἀγνωρίστον, πρὸς τὸν ὁποῖον θὰ τρέφω πάντοτε εὐγνωμοσύνην και ἀγάπην.

Και, ταῦτα λέγων, ὁ βασιλεὺς ἔσφιγγεν ἐγκαρδίως τὴν χεῖρα τοῦ Αρτανιάν.

— Και, ἠκολούθησε χαιρετῶν τὸν Μῶγk, ἐχθρόν τὸν ὁποῖον θὰ ἐκτιμῶ εἰς τὸ ἔξῃς κατὰ τὴν ἀληθινήν του ἀξίαν.

Οἱ ὀφθαλμοὶ τοῦ Μῶγk ἔβριψαν ἀστραπὴν, ἀλλὰ μίαν μόνην, και τὸ πρόσωπόν του, ρωτισθὲν στιγμιαίως ἀπὸ τὴν ἀστραπὴν ταύτην, ἀνέλαβε τὴν ζοφράν του ἀπάθειαν.

— Λοιπὸν, κύριε Αρτανιάν, ἠκολούθησεν ὁ Κάρολος, ἰδοὺ τί πρέπει νὰ συνέβῃ· ὁ κύριος κόμης τῆς φέρας, τὸν ὁποῖον γνωρίζεις, πιστεῦω, ἔχει πηγαίνει εἰς Νιουκάστλε ...

— Ὁ ἄθος! ἐνέκραξεν ὁ Αρτανιάν.

— Ναί· τοῦτο, νομίζω, εἶναι τὸ πολυεμικὸν του ὄνομα. Ὁ κόμης τῆς φέρας ἔχει πηγαίνει λοιπὸν εἰς Νιουκάστλε, και ἐμελλεν ἴσως νὰ καταφέρῃ τὸν στρατηγὸν εἰς συνέντευξιν τινα μ' ἐμὲ, ἢ με τοὺς τοῦ κόμματός μου, ὅταν σὺ ἐπεμθεῖσας, ὡς φαίνεται, βιαιώς εἰς τὴν διαπραγματεύωσιν.

— Ὦ! διόβολε! εἶπεν ὁ Αρτανιάν· αὐτὸς ἦτον ἀναμφιβόλως ὅστις ἐμβαιεν εἰς τὸ στρατόπεδον τὸ αὐτὸ ἐσπέρας, ὅταν ἐπῆγα και ἐγὼ με τοὺς ἀλλοίους μου.

Ἀνεπαίσθητος συστολὴ τῶν ὀφρυδιῶν τοῦ Μῶγk ἐπέσει τὸν Αρτανιάν ὅτι καλῶς ἐμάντευσε.

— Ναι, ναί, ἐμουρμούρισε, μοῦ ἐφάνη ὅτι ἐγνώρισα τὸ πρόσωπόν του, ὅτι ἤκουσα τὴν φωνὴν του. Ὦ! ἀνάθεμά με! ὦ βασιλεῦ, συγχώρησέ με· ἐνόμιζα μολατῶτα ὅτι καλῶς ἐκυβέρνησα τὸ πλοῖόν μου.

— Κακὸν ἄλλο δὲν συνέβη, εἶπεν ὁ βασιλεὺς, εἰμὴ ὅτι ὁ στρατηγὸς με κατηγορεῖ ὅτι τοῦ ἔστρεψα παγίδα, ἐνῶ τοῦτο δὲν εἶναι ἀληθές. Ὁχι, στρατηγέ, δὲν εἶναι τοιαῦτα τὰ ὅπλα τὰ ὁποῖα ἐσκόπευα νὰ μετχειρισθῶ κατὰ σοῦ, καλῶς ἐντὸς ὀλίγου θὰ τὸ ἴδῃς. Ἐν τούτοις, ὅταν σοῦ δίδω τὸν λόγον μου ὡς ἀνθρώπος εὐγενὴς, πιστευσέ με, κύριε, πιστευσέ με. Τώρα, κύριε Αρτανιάν, μίαν λέξιν·

— Ἀκούω γονυπατῶς, Μεγαλειότητά.

— Εἶσαι ὅλος ἐδικός μου, δὲν εἶναι ἀλήθεια;

— Ἡ Μεγαλειότης σου τὸ εἶδες. Και εἰς πῦρ και εἰς θάνατον.

— Πολὺ καλὰ. Ἀνθρώπου τοιοῦτου μίαν λέξιν ἀρκεῖ. Ἐπειτα, πλησίον τῆς λέξεως, εἶναι τὰ πράγματα. Στρατηγέ, ἀκολούθησέ με, παρακαλῶ. Ἐλα μαζί μας, κύριε Αρτανιάν.

— Ὁ Αρτανιάν, ἐκπλαγεῖς ὁποῦσιν, ἠτοιμάσθη νὰ ὑπακούσῃ. Ὁ Κάρολος ἐξῆλθεν, ὁ Μῶγk τὸν ἠκολούθησεν, και ὁ Αρτανιάν ἠκολούθησεν τὸν Μῶγk. Ὁ Κάρολος ἐπῆρε τὸν δρόμον ἀπὸ τὸν ὁποῖον εἶχεν ἐλθεῖ ὁ Αρτανιάν, και μετ' ὀλίγον ἢ αὔρα τῆς θαλάσσης ἐδρόσισε τὰ πρόσωπα τῶν τριῶν νυκτερινῶν περιγητῶν· πενήντα δὲ βήματα ἐπέκεινα μικρῆς τιнос θύρας, τὴν ὁποῖαν ὁ Κάρολος ἀνοιξεν, εὔρεθησαν ἐμπροσθεν τοῦ ὠκεανοῦ, ὅστις, πάλιν τότε νὰ μεγαλῶνῃ, ἀνεπαύετο εἰς τὸν αἰγιαλὸν ὡς κυρσασμένον θηρίον.

Κάρολος ὁ Β΄ ἐπεριπάτει σκεπτικὸς με τὴν κεφαλὴν σκυπτὴν και τὴν χεῖρα ὑπὸ τὸν μανδύαν του. Ὁ Μῶγk τὸν ἠκολούθει με τοὺς βραχίονας ἐλευθέρους και τὸ βλέμμα ἀνήσυχον. Ὁ Αρτανιάν ἤρχετο τελευταίος, ἔχων τὴν χεῖρα εἰς τὴν λαβὴν τοῦ ξίφους του.

— Ποῦ εἶναι ἡ λέμβος ἧτις σὰς ἔφερε, κύριε, εἶπεν ὁ Κάρολος πρὸς τὸν ὑπολοχαγόν.

— Ἐκεῖ πέραν, βασιλεῦ, ἔχω ἑπτὰ ἀνθρώπους και ἓνα ἀξιωματικόν, οἵτινες με περιμένουν εἰς τὴν μικρὰν ἐκείνην λέμβον ὅπου φέγγει φανός.

— Ἄ! ναί, ἡ λέμβος εἶναι. Ἐξω εἰς τὴν ἄμμον και τὴν βλέπω· ἀλλὰ δὲν ἤλθετε βέβαια ἀπὸ Νιουκάστλε με τὴν λέμβον αὐτὴν.

— Ὁχι, βασιλεῦ, εἶχα ναυλώσει διὰ λογαριασμόν μου πλοῖάριον, ἀγκυροβολῆσάν ὡς κανονίου βολῆν μακρὰν τοῦ αἰγιαλοῦ· με τὸ πλοῖον αὐτὸ ἐταξείδευσαμεν.

— Κύριε, εἶπεν ὁ βασιλεὺς πρὸς τὸν Μῶγk, εἶσαι ἐλεύθερος.

— Ὁ Μῶγk, ἂν και ἀνθρώπος πολὺ σταθερῆς θελήσεως, δὲν ἠδυνήθη νὰ κρατήσῃ θυμασμοῦ ἐκφώνησιν. Ὁ βασιλεὺς ἐνευσε βεβαιοτικῶς διὰ τῆς κεφαλῆς, και ἠκολούθησε·

— Τώρα θὰ ἐξυπνίσωμεν ἓνα τῶν ἀλιέων τοῦ χωρίου τοῦτου, ὅστις θὰ ρίπῃ εὐθύς ἀπὸψε τὸ πλοῖόν του εἰς τὴν θάλασσαν, καὶ θὰ σὲ φέρῃ ὅπου τὸν προστάξω. Ὁ κύριος Αρτανιάν ἐδῶ θὰ συνοδεύσῃ τὴν Ἐξοχότητά σου. Ἐμπιστεύωμαι τὸν κύριον Αρτανιάν εἰς τὴν τιμιότητα τοῦ χαρακτηρὸς σου, κύριε Μῶγk.

— Ὁ Μῶγk ἀφῆκε ψιθυρισμὸν ἐκπλήξεως, και ὁ Αρτανιάν στεναγμὸν βαθύν. Ὁ βασιλεὺς, χωρὶς νὰ δεῖξῃ ὅτι ἐπαρτήρησε τίποτε, ἐσπρωξὲς νικηλίδας ἐλάτου, αἵτινες ἐκλείαν τὴν καλύβην τοῦ πρώτου ἀλιέως ἐκ τῶν κατοίκων τοῦ αἰγιαλοῦ.

— Ἄ! Κάϊζερ, ἐφώνησεν, ἐξύπνησε!

— Ποῖος με φωνάζεις; ἠρώτησεν ὁ ἀλιεὺς.

— Εἰγὼ, Κάρολος ὁ βασιλεὺς.

— Ἄ! μυλόρδ, ἐφώνησεν ὁ Κάϊζερ, σκηθεῖς ὅλος σκεπασμένος ἀπὸ τὸ πανίον εἰς τὸ ὁποῖον ἐκοιμάτο, καθὼς κοιμῶνται εἰς τὰ κρεμαστὰ στρώματα, — εἰς τί ἤμπορῶ νὰ σὲ δουλεύσω;

— Πλοῖάρχε Κάϊζερ, εἶπεν ὁ Κάρολος, νὰ κάμῃς

πανία ἀμέσως. Ὁ κύριος ἐδῶ ναυλώνει τὸ πλοῖόν σου και σὲ πληρόνει καλὰ· δουλεύσε τον και σὺ καλὰ.

Και ἔκαμε βήματα εἰς τὰ ὀπίσω, θέλων νὰ ἀφῆτῃ τὸν Μῶγk νὰ λαλήσῃ ἐλευθέρως με τὸν ἀλιέα.

— Θέλω νὰ περάσω εἰς τὴν Ἀγγλίαν, εἶπεν ὁ Μῶγk ὅστις ἐλάλει ὀλλανδικὰ ὅσον νὰ ἐνοηθῆται.

— Εὐθύς, εἶπεν ὁ πλοῖάρχης, εἰς τὴν στιγμὴν μάλιστα, ἂν ἀγαπᾷς.

— Ἀλλὰ θ' ἀργήσῃς πολὺ νὰ ἐτοιμασθῆς, εἶπεν ὁ Μῶγk.

— Οὔτε μισὴν ὄραν, ἔξοχώτατε. Ὁ πρωτότοκος υἱός μου ἐτοιμάζει αὐτὴν τὴν στιγμὴν τὰ ἀναγκαῖα, διότι μέλλομεν νὰ ἐξέλθωμεν εἰς ἀλίειαν τρεῖς ὄρας μετὰ τὰ μεσάνυκτα.

— Ἄ! λοιπὸν, ἐτελείωσεν, ἠρώτησεν ὁ Κάρολος πλησιάζων.

— Ἐκτὸς τοῦ ναύλου, εἶπεν ὁ ἀλιεὺς, ναί, βασιλεῦ.

— Αὐτὸ μ' ἀποβλέπει, εἶπεν ὁ Κάρολος· ὁ κύριος ἐδῶ εἶναι φίλος μου.

— Τὴν λέξιν ταύτην ἀκούσας ὁ Μῶγk, ἀνεσκήρτισσε και ἐκύτταζε τὸν Κάρολον.

— Πολὺ καλὰ, μυλόρδ, ἐπανέλαθεν ὁ Κάϊζερ.

Και, τὴν στιγμὴν ἐκείνην, ἠκούσθη ὁ πρωτότοκος υἱός τοῦ Κάϊζερ, λαλῶν εἰς τὴν ὄχθην με κέρως βοδιόν.

— Και τώρα, κύριοι, ἀναχωρήσατε, εἶπεν ὁ βασιλεὺς.

— Μεγαλειότητά, εἶπεν ὁ Αρτανιάν, παρακαλῶ νὰ μοῦ χάρισῃς ὀλίγας στιγμάς. Εἶχα μισθώσει ἀνθρώπους, ἀναχωρῶ χωρὶς αὐτούς, πρέπει νὰ τοὺς προῖδεάσω.

— Σύριξέ τους, εἶπεν ὁ Κάρολος χαμογελῶν.

— Ὁ Αρτανιάν ἐσύριξε τῷ ὄντι, ἐνῶ ὁ πλοῖάρχης Κάϊζερ ἀπεκρίνετο εἰς τὸν υἱόν του, και τέσσαρες ἄνδρες, ὀδηγούμενοι ἀπὸ τὸν Μεννεβίλ, ἦλθαν πλησίον του.

— Ἴδου, λάβετε αὐτὰ, εἰς λογαριασμόν πάντοτε, εἶπεν ὁ Αρτανιάν, προσφέρων πουργίον περιέχον δύνω χιλιάδας πεντακόσια φράγκα εἰς χρυσίον. Πηγαίνεται νὰ με περιμένετε εἰς Καλαί, ὅπου ἤξεύρετε.

Και ὁ Αρτανιάν, βαθέως ἀναστεναξας, ἀφῆκε τὸ πουργίον εἰς τὴν χεῖρα τοῦ Μεννεβίλ.

— Πῶς, μὰς ἀφίνεις; ἐφώνησεν οἱ ἄνδρες ἐκείνοι.

— Δι' ὀλίγον καιρὸν, εἶπεν ὁ Αρτανιάν, ἢ και διὰ πολλόν, τίς ἤξεύρει; Ἀλλὰ με αὐτὰ τὰ 2,500 φράγκα, και τὰ 2,500, τὰ ὅποια ἤδη ἐλάβετε, πληρόνεσθε κατὰ τὴν συμφωνίαν μας. Ἄς χωρισθῶμεν λοιπὸν τέκνα μου.

— Ἄλλ' ἡ λέμβος;

— Μὴ φροντίζετε.

— Τὰ πράγματα ἡμεῖς εἶναι εἰς τὸ πλοῖον.

— Πηγαίνετε νὰ τὰ πάρετε, και κινήσατε εὐθύς.

— Ναί, πλοῖαρχε.

— Ὁ Αρτανιάν ἐπανῆλθεν εἰς τὸν Μῶγk, λέγων — Κύριε, περιμένω τὰς διαταγὰς σου, διότι θὰ ἀναχωρήσωμεν μαζί, ἐκτὸς ἂν δὲν σ' εὐχαριστῇ ἡ συνοδιά μου.

— Ἀπ' ἐναντίας, κύριε, εἶπεν ὁ Μώγκ.
— Ἐλάτε, κύριοι! εἰς τὸ πλοῖον! ἐρώναζεν ὁ υἱὸς τοῦ Κάζερ.

Ὁ Κάρολος ἐχαίρει τὴν εὐγενῆ καὶ μεγαλοπρεπῶς τὸν στρατηγὸν, λέγων πρὸς αὐτόν.

— Ὁ μού συγχωρήσεις τὴν ἐνόχλησιν καὶ τὴν βίαν τὴν ὁποίαν ὑπέφερες, ὅταν πεισθῆς ὅτι δὲν εἶμαι ἐγὼ ὁ αἰτίος.

Ὁ Μώγκ ἔκλινε βαθέως τὴν κεφαλὴν χωρὶς ν' ἀποκριθῆ. Ὁ δὲ Κάρολος δὲν ἠθέλησεν ἐπιτίηδες οὔτε λέξιν νὰ εἰπῆ κατ' ἰδίαν εἰς τὸν Ἀρτανιάν· ἀλλὰ δυνατὰ·

— Εὐχαριστῶ καὶ πάλιν, κύριε ἰππότη, τῷ εἶπεν, εὐχαριστῶ διὰ τὰς ἐκδουλεύσεις σου. Ἄς σοῦ τὰς ἀνταμείψῃ ὁ ἐπουράνιος θεός, ὅστις φυλάττει δι' ἐμὲ μόνον, ἐλπίζω, τὰς δοκιμασίας καὶ τὰ βλάσανα.

Ὁ Μώγκ ἠκολούθησε τὸν Κάζερ καὶ τὸν υἱὸν του, καὶ ἐμῆλθε μετ' αὐτοὺς εἰς τὸ πλοῖον.

Ὁ Ἀρτανιάν τοῖς ἠκολούθησε μουρμουρίζων·

— Ἄ! πτωχέμου Πλασιέ! πολὺ φοβοῦμαι ὅτι κακὴν κερδοσκοπίαν ἐκάρμαζεν!

(Ἀκολουθεῖ.)

ΚΑΛΔΕΡΩΝ

Ο ΑΥΛΙΚΟΣ.

ΔΙΗΓΗΜΑ.

Ἰστορ. Ε. Α. Βουλγιανερ.

Μεταφρασθὲν ἐκ τοῦ ἀγγλικοῦ

ὑπὸ * * *

(Συνέχεια. Τεττάρδιον ΑΒ').

Ἰκανὸς στιγμῆς, ὁ Καλδερῶν δὲν ἐπρόσεξε ποσῶς εἰς τὴν κατάστασιν τῆς νεάνιδος· διότι καὶ ὁ κοιτῶν ἐκείνος, καὶ τὸ προμελετηθὲν σπρίσμα, καὶ ὁ παρὼν κενός, καὶ τὸ προσεγγὲς ἐγκλημα, ὅλα ἐξηλείφθησαν ἀπὸ τὴν ψυχὴν του, κυριευθεῖσαν τότε ἀπὸ τὸ Παρελθόν, καὶ τὰ δύο τρομερὰ του φαντάσματα, τὴν Μνήμην καὶ τὴν Συνειδήσιν! Τὰ γόνάτα του ἐσυγκρούθησαν, πελιδνὸν ἦτον τὸ χροῖμά του, σταγόνας δὲ ἰδρώτους ψυχροῦ ἐσκέπαζαν τὸ μέτωπόν του. Ἐψιθύρισε λέξεις τινὰς ἀσυμφητούς, καὶ μετ' ὀλίγον ἐσκυψε καὶ ἔλαθε τὴν εἰκόνα. Παρίστανεν αὐτῇ πρόσωπον ἀνδρὸς ἐνδεδυμένου τὴν φορεσίαν μαθητοῦ τῆς Σαλαμάγκας, καὶ εὐρισκομένου εἰς τὴν ἀκμὴν τῆς νεότητος· τὸ εὐγενὲς του μέτωπον, ἦσυχον καὶ γαληνόν, ἔφερε τὸν τύπον τῆς εὐλιβρινεῖας καὶ τῆς ἀνδρείας· τῆς ἀπαλῆς παρειῶν του ἐφαίδρυναν τὰ χρώματα τῆς ὑγείας· τὰ χεῖλη του, ἀνοίγοντα εἰς πρόσχαρι μειδίαμα, ἐπρομήνυαν τὴν εὐλογωτιάν ὅλην τῆς χαρᾶς καὶ τῆς ἐλπίδος· ἦτον, ἐν ἐνὶ λόγῳ, τὸ πρόσωπον τοῦ εὐφυοῦς, ἐπιχειρητικοῦ, φιλοδόξου καὶ πολυτόλμου ἀνδρός, ὅταν ὁ ζωὴ δὲν ἔφερον ἀκόμη τὴν ἀμαρτίαν· ἦτον τὸ πνεῦμα τῆς νεότητος ἐπανερχόμενον εἰς τὰ ὀπίσω, καὶ καταγγέλλον τὰ ἐγκλήματα τῆς ἀνδρικήας ἡλικίας! Ὁ Καλδερῶν δὲν

ἠδυνήθη νὰ κρατήσῃ τὴν εἰκόνα ταύτην εἰς τὰς χεῖράς του, καὶ ἐθρήνησε γοερῶς. Ρίψας τότε τοὺς ὀφθαλμούς του εἰς τὸ ἐξαπλωμένον σῶμα τῆς παρθένου, εἶπε· Ταλαίπωρε κόρη! Νὰ πιστεύσω ὅτι εἶσαι τῷ ὄντι γένος μου, αἱμά μου, ἢ νὰ πιστεύσω μᾶλλον ὅτι ἡ φύσις, ἧτις ἐτύπωσε τὰς γραμμὰς ταύτας ἐπὶ τοῦ προσώπου σου, μετὰ πλανᾶ καὶ μ' ἐμπαιξέει; Ἄν ἐκεῖνη — ἡ μήτηρ σου — ἐψεύσθη, διατί νὰ μὴ ψεύσθῃ καὶ ἡ φύσις;

Ἐσώκωσε τὴν νεάν εἰς τὰς ἀγκάλας του, καὶ πολλὴν ὄραν ἐκύπτει προσεκτικῶς τὸ ἀπνουν ἐκεῖνο, ἀλλ' ἐρασμιώτατον πρόσωπον. Ἡ νεάνις δὲν ἐκινεῖτο, μόλις ἐφαίνετο ὅτι ἀνέπνεε, καὶ μοιλαταῦτα ἐνόμιζεν ὅτι ἀκόμη τὸν ἐσφιγγεν εἰς τὰς ἀγκάλας τῆς, καὶ ἔκλυον ἀκόμη εἶχεν εἰς τὰς ἀκοάς του τὴν γλυκεῖαν τῆς φωνῆν, ἧτις πρὸ ὀλίγου τὸν ἠσπάσθη ὡς ΠΑΤΕΡΑ! Ἡ καρδιά του ἐπάλλε σφοδρῶς, ἡ θεία φωνὴ τῆς φύσεως ὑπερίσχυσε πάσης ἄλλης ἰδέας, ἐναπέθεσε περιπαθεῖς σπρίσμα εἰς τὸ μέτωπόν τῆς, καὶ τὰ δάκρυά του ἔβρευσαν ἀρθρονά καὶ θερμὰ ἐπὶ τῶν παρειῶν τῆς. Ἀλλὰ καὶ πάλιν ἡ ζωρὴ ἀνάμνησις ἐπανήλθεν· ὅθεν ἐφύραζεν, ἔθεσε ταχέως τὴν Βεατρίαν εἰς ἐν τῶν ἀνακλίντρων, καὶ ἐσήμανε παρευθὲς τὸν κώδωνα.

Ἐμφανισθεὶς ὁ Ἰουδαῖος, διετάχθη νὰ προσκαλέσῃ τὴν Ἰακίνθην, νεάνιδα τοῦ αὐτοῦ δόγματος, ἀγγιόμορφον καὶ δυσειδῆ. Εἰς ταύτην, διὰ συντόμων λέξεων, παρέδωκεν ὁ Καλδερῶν τὴν ἀναίσθητοῦσαν εἰσέτι Βεατρίαν.

Ἐνθ' ἡ Ἰακίνθη ἐξεθηλύκωσε τὸ φῶρμα καὶ ἔτριβε τοὺς κροτάφους τῆς παρθένου, ὁ Καλδερῶν ἐβυθίζετο εἰς σκυθρωποὺς διαλογισμούς. Τέλος πάντων, ἐκινήθη ἄργά, ὡς θέλων νὰ ἐξέλθῃ τοῦ κοιτῶνος, ὅταν ὁ εἰς τῶν ποδῶν του προσέβαλε τὴν θήκην τῆς εἰκόνης, καὶ οἱ ὀφθαλμοὶ του ἐπαρατήρησαν εἰς τὴν ἄκραν αὐτῆς μικρὸν χάρτην διπλωμένον. Ἐσκυψε, τὸν ἐπῆρε, καὶ ἀνοίγων μετὰ βίαν τὰ παραπετάσματα, ἐμῆλθεν εἰς μικρὸν δωμάτιον φωτισμένον ἀπὸ ἓνα μόνον λύχνον. Ἐκεῖ δὲ, μόνος καὶ ἀόρατος, ἀνέγνωσε τὴν ἐξῆς ἐπιστολήν·

α Πρὸς τὸν Ῥοδερικόν Νοῦν.

α Ὁ ἀναγνώστης ἀρά γε ποτὲ τὴν ἐπιστολήν ταύτην; δὲν ἠξέυρω· ἀλλὰ παρεγροῦμαι ὅτι σοῦ γράψω ἐπὶ τῆς κλίνης τοῦ θανάτου· καὶ ἂν ἐλείπεν ὁ σθερρὸς αὐτός, ὁ πολιορκῶν με ἀκαταπαύστως ὁ διαλογισμὸς, ὅτι μ' ἐπίστευσε — ἐμὲ τῆς ὁποίας ἡ ζωὴ ἀφιερώθη ὅλη εἰς τὴν ἀγάπην σου — ὅτι μ' ἐπίστευσε ἀπιστον, ἀτιμον, καὶ ὁ θάνατος αὐτός· ἡ θὰ ἦτον ὁ γλυκύτερος τῶν θανάτων, διότι ἐρχεται ἐπιθεῖς μετὰ τὴν στέρεσίν σου. Ναι! φωνῆ ἐνδὸ μυχῶς μετὰ πείθει ὅτι οἱ στίχοι οὗτοι δὲν γράφονται εἰς μάτην· ὅτι κάποτε θὰ τοὺς ἀναγνώσῃς, ὅταν ὅμως ἡ χεὶρ ἧτις τοὺς ἐγράψεν θὰ ἦναι ἀκίνητος, καὶ ἡ κεφαλὴ ἧτις τοὺς συνέλαβεν ἀπνους· καὶ τότε θὰ αἰσθανθῆς ὅτι δὲν θὰ εἶχα τὴν τόλμην νὰ σοῦ γράψω, ἂν δὲν ἦμουν ἀθῶα· ὅτι εἰς πᾶσάν μου λέξιν θ' ἀνγχωρήσεις τὴν ἀλήθειαν, τὴν ἀλήθειαν ἧτις ἀκούσεται ὡς φωνὴ χιλιῶν, τὴν

ἀπλήν ἀλλ' ἐπίσημον ἀλήθειαν τῆς πίστεως καὶ τῆς εὐλιβρινεῖας! Ὁ Ροδερικὸς! ὅταν χάριν σοῦ ἐγκατέλιπα τὰ πάντα, καὶ οἰκίαν, καὶ πατρικὴν στοργήν, καὶ πλοῦτη, καὶ τὸ ὄνομα αὐτὸ τῆς ποτὲ βασιλικῆς τῶν Μαυριτανῶν γενεᾶς, ἠδυνήθης νὰ φαντασθῆς ὅτι ὁ ἔρωσ σου μόνος δὲν ἔγεινε καρδία, καὶ ζωὴ, καὶ ἀργὴ τῆς ὑπάρξεώς μου ὄλης; Καὶ ἐνός μόνου ἔτους παρέλευσις ἦτον ἱκανὴ νὰ διασείσῃ τὴν πίστιν μου; Τί λέγω, ἐνός ἔτους; Ἐνός ἔτους ὑπανδρείας, ἀλλὰ δύο μηνῶν ἀπουσίας! Μ' ἐπαραίτησε, ἐπαραίτησε τὴν ἀγαπητὴν σου οἰκίαν πλησίον τοῦ ἀργυροδίνου Ἐσθλ, διότι ὁ ἔρωσ δὲν ἦτον ἀρκετὸς πλέον διὰ σέ, ἡ φιλοδοξία ἄρχισε νὰ ταράττῃ τὴν καρδίαν σου, καὶ αὐτὴν ἀκόμη τὴν ὠνόμαζες ἔρωτα! διότι ἔλεγες ὅτι δὲν ἦθελες νὰ με βλέπῃς πτωχὴν, ἦθελες νὰ μ' ἐπαναφέρῃς εἰς τὰ πρῶτά μου πλοῦτη, εἰς τὴν προτέραν μου πολυτέλειαν. Ἀλλοίμονον! διατί νὰ νὰ μὴ πιστεύσῃς ὅτι πολλὰκις καὶ ἐπανειλημμένως σ' ἐσθεδαίωσα, ὅτι εἰς σέ, εἰς σέ καὶ μόνον, ἐσυγκετρῶνετο καὶ ἡ ὑπερηφάνεια καὶ ἡ φιλοδοξία μου; Μοῦ εἶπες ὅτι οἱ ἀστράλογοι (μάταιοι!) εἶχον προσητεύσει εἰς τὴν κοιτίδα σου ὅτι σ' ἐπερίμεναν μεγάλα τιμὰ καὶ λαμπρὰ ἐξουσία, καὶ ὅτι ἡ προφητεία αὐτῇ ἐμῆλθε νὰ ἐκπληρωθῇ. Μ' ἐπαραίτησε καὶ ἐπῆγε εἰς Μαδρίτ, θέλων νὰ εὖρῃς συγγενὴ σου τινὰ, ἀπολαύοντα τὴν εὐνοίαν ἐνός τῶν ὑπουργῶν, ἀπὸ τοῦ ὁποίου τὴν ἀγάπην ἐπερίμενες νὰ σοῦ ἀνοιγθῇ τὸ στάδιον. Ἐθυμεισάμην πῶς ἐχωρήσθημεν, ποσάκις ἐρίλησες τὰ δάκρυά μου, πῶς αὐτὰ καὶ πάλιν ἔτρεχαν, ποσάκις καὶ ποσάκις εἶπες Ἰγίαινε, καὶ πάλιν καὶ πολλάκις ἐπέστρεψες, ὡς νὰ μὴ ἦτον δυνατὸς ὁ χωρισμὸς δι' ἡμᾶς! Καὶ τότε, ἐπῆρα τὸ βρέφος μου, τὸ ὁποῖον μόλις πρὸ ὀλίγων ἐβδομαδῶν εἶχε γεννηθῆ, ἀπὸ τὴν κοιτίδα του, καὶ τὸ ἐναπέθεσε εἰς τὰς ἀγκάλας σου, καὶ σ' ἐπαρκαλέσα νὰ παρατηρήσῃς ὅτι ἐμμεῖτο σχεδὸν τὸ μειδίαμά σου. Καὶ διὰ αὐτὰ ἦσαν σημεῖα ἀπάτης; Ἄ! πόσον ἐφύρα εἰς τὸν ἦχον τῶν βηματίων σου ὅταν ἀνεχώρησες! πῶς ὅλη τῆς φύσεως ἡ καλλονὴ ἐξηρανίσθη ἀπὸ τὰς πεδιάδας! καὶ πῶς, στρέφουσα τοὺς ὀφθαλμούς εἰς τὸ βρέφος σου, ἐνόμιζα ὅτι σ' ἐβλεπα πάλιν! Τὴν ἀκόλουθον τῆς ἀναχωρήσεώς σου ἡμέραν, ἦκουσα κτύπον εἰς τὴν θύραν τῆς οἰκίας, ἡ τροφὸς ἔτρεξε ν' ἀνοίξῃ, καὶ ἐμῆλθεν αἰφνιδίως ὁ πρῶτον ἀντεραστής σου, μετὰ τὸν ὁποῖον ὁ πατήρ μου ἦθελε βιαίως νὰ με νυμφεύσῃ, ὁ πλουσιώτατος τῶν ἀπογόνων τῶν Μαυριτανῶν Ἀρόν φεβρᾶρε. Ἀλλὰ πρὸς τί νὰ ἐνδιατρίβω εἰς τὸ μισητὸν τοῦτο ὄνομα; Μᾶς ἐνέδρευσεν εἰς τὴν οἰκίαν μας, ἔμαθε τὴν ἀπουσίαν σου, καὶ ἦλθε νὰ μ' ἐξυβρίσῃ μετὰ τὴν ἔμφρασην τοῦ ἔρωτός του. Μὲ τὴν ὑπερευλογημένην Παρθένον, τὴν ὁποίαν μ' ἔμαθες νὰ προσκυνῶ, μετὰ τοὺς φόβους καὶ τοὺς ἀγῶνας τοῦ θανάτου, μετὰ τὰς ἐλπίδας τοῦ οὐρανοῦ, εἶμαι ἀθῶα, Ροδερικὸς, εἶμαι ἀθῶα! Ὡ! πῶς ἠπατήθη; πῶς ἠπατήθη; Ἀφῆκεν αὐτὸς τὴν οἰκίαν κατησχυμένος καὶ μακίνομος· πάλιν καὶ πάλιν μ' ἐζήτησε, καὶ, ἐπειδὴ ἡ θύρα ἐκλείετο, ἐνέδρευσεν ἐξὼ τὰ βήματά μου. Μόνη

καὶ ἀπροστάτευτος καθὼς ἦμουν, μετὰ τὸ βρέφος μου καὶ μετὰ μίαν μόνην ὑπερήτριαν, δὲν τὸν ἐφοβήθη ἀλλ' ἔτρεμα μόνον διὰ τὴν ἐπιστροφὴν σου, διότι σὲ ἤξευρα Ἰσπανὸν, γέννημα τῆς Καστίλις, καὶ ἐγνώριζα ὅτι, ὑπὸ τὸ ἦσυχον καὶ εὐγενὲς τῶν ἐξωτερικῶν σου τρόπων, ἐκρύπτετο ὑπερηφάνεια, ζήλοτυπία καὶ ἐκδικησις. Ἦλθεν ἡ ἐπιστολή σου, ἡ μόνη σου ἐπιστολή τὴν ὁποίαν ἔλαβα μετὰ τὴν ἀπουσίαν σου, ἡ τελευταία τῶν ἐπιστολῶν σου, ἐπὶ τῆς ὁποίας ἠμπορῶ νὰ θρηνῶ προσεγγίζουσα αὐτὴν εἰς τὴν καρδίαν μου. Ὁ συγγενὴς σου, ἔγραψες, ἀπέθανε, καὶ ἡ περιουσία του ἐπλούτισε πλησιέστερον ἄλλον κληρονόμον. Εὐέλπες λοιπὸν νὰ ἐπιστρέψῃς. Ἡ ἡμέρα, καθ' ἣν ἔπρεπε νὰ σε περιμένω, ἐπλησίαζεν· ἐβόασε. Καθ' ὅλην τὴν πρὸ αὐτῆς ἐβδομαδὰ οὔτε εἶδα οὔτε ἦκουσα πλέον τὸν φεβρᾶρε· ἐπίστευσα ὅτι ἐπέστη τέλος πάντων περὶ τῆς ματαιότητος τῶν σχεδίων του. Ἐπερίπατον εἰς τὴν κοιτάδα μετὰ τὴν κόρην μου εἰς τὰς ἀγκάλας, τρέγουσα εἰς ἀπάντησίν σου, ἀλλὰ σὺ δὲν ἦλθες· ὁ ἥλιος ἐβασίλευσε καὶ τὸ φῶς τῶν ὀφθαλμῶν σου δὲν διεδέχθη τὴν ἐκλείπουσαν ἡμέραν. Ἐπέστρεψα εἰς τὴν οἰκίαν μου, καὶ σ' ἐπερίμενα ὅλην τὴν νύκτα, ἀλλὰ ματαίως. Τὴν ἀκόλουθον πρωτὴν, ἐξῆλθα πάλιν εἰς τὴν κοιτάδα, καὶ πάλιν, μετὰ περιλυπον καρδίαν, ἐπέστρεψα εἰς τὴν θλιβεράν οἰκίαν μου. Ἦτον τότε μεσημέρια· καθὼς ἐπλησίασα εἰς τὴν θύραν, εἶδα τὸν φεβρᾶρε θύλοντα νὰ ἐκβιάσῃ τὴν εἴσοδον· τοῦ εἶπα ὅτι τὴν στιγμὴν ἐκείνην σ' ἐπερίμενα, καὶ τὸν ἐφοβήσασα μετὰ τὴν ὀργὴν σου. Τότε ἔφυγεν· ἐγὼ δὲ, κυριευθεῖσα ἀπὸ μυχρία κακὰ προαισθητάματα, ἐκάθησα καὶ ἔκλαια. Ἡ τροφὸς Λεονάρδα ἐπαρασύλαττε τὴν κοιτίδα τοῦ βρέφους μας εἰς τὸ ἐνδότερον δωμάτιον. Ἦμουν μόνη αἰφνιδίως, ἡ θύρα ἀνοίξεν, ἦκουσα τὰ βήματά σου, τὰ ἐγνώρισα, ἐγνώρισα τὴν μουσικὴν τῶν βηματίων σου. Ἀνεσκήρτησα. Ἄγιοι τοῦ οὐρανοῦ! ὁποῖα ἀπάντησις, ὁποῖα ἐπιστροφή! Ὁχρὸς, ἀπόπληκτος, μετὰ τὰς χεῖρας καὶ τὰ φορέματα σάζοντα αἷμα, μετὰ τοὺς ὀφθαλμούς ἀστράπτοντας ἀπὸ πῦρ παραφροσύνης, μετὰ τὸ ἐμπαιγμὸν μειδίαμα εἰς τὰ χεῖλη, ἐστῆς ἐμπροσθέν μου. Ἦθελον νὰ βρισθῶ εἰς τὰς ἀγκάλας σου, μετὰ ἀπέβαλες. Ἐπεσα εἰς τὰ γόνάτα, καὶ τὸ ξίφος σου διεσπάρθη εἰς τὴν καρδίαν μου, τὴν καρδίαν αὐτὴν ἔπου μόνη ἐβασίλευεν ἡ ἀγάπη σου! Ἄπεθανε, μοῦ εἶπες μετὰ βραγχύδη καὶ τρομερὰν φωνήν, ἀπέθανεν ὁ ἐραστής σου· πέσε καὶ σὺ πλησίον του! Δὲν ἠξέυρω τί εἶπα· φαίνεται ὅμως ὅτι ἐσυγκινήθη· ἡ χεὶρ σου ἔτρεμα, καὶ ἡ ἀκρα τῶν ὀφθαλμῶν σου ἐλύγισε. Τότε, ἀκούσασα τὴν φωνὴν σου, ἡ Λεονάρδα ἦλθε σπεύδουσα, φέρουσα εἰς τὰς ἀγκάλας τὸ βρέφος σου. Ἰδὲ, ἐρώναξα, ἰδὲ τὴν κόρην σου. Ἰδὲ, πῶς ἀπλόνοι πρὸς σέ τὰς χεῖράς τῆς, καὶ παρακαλεῖ ὑπὲρ τῆς μητρός τῆς! Ἀλλ' εἰς τὸ θέαμα τοῦτο, τὰ ὀφρύδιά σου ἐσκοτίσθησαν, καὶ ὁ κακὸς δαίμων σ' ἐκυριεύσε πάλιν. Κόρη μου! εἶπες, καὶ οἱ σκληροὶ σου λόγοι ἀντηχούν ἀκόμη εἰς τὰ αὐτιά μου, κόρη μου! ὄχι! ἐγεννήθη πρόωρα· χὰ! χὰ! — ἀπ' ἀρχῆς λοιπὸν

» μ' ἐπρόιδες ! Καὶ, ταῦτα λέγων, ὕψωσες τὸ ξίφος.
 » ἀλλὰ καὶ τότε πάλιν (ὃ! εὐλογημένος ὁ στοχασ-
 » σμός οὗτος ! καὶ τότε πάλιν) τὸ συνειδὸς καὶ ὁ
 » ἔρωσ παρέλυσαν τὴν χεῖρά σου, καὶ ἐθόλωσαν τὴν
 » ὄρασίν σου· τὸ κτύπημα δὲν ἦτον κτύπημα θανά-
 » του. Ἐπεσα κατὰ γῆς ἀναίσθητος, καὶ, ὅταν
 » συνῆλθα, σὺ εἶχες φύγει. Τότε μ' ἐκურύευσες παρα-
 » φροσύνη, καὶ, ὅταν πάλιν αἰ αἰσθήσεις καὶ τὸ
 » λογικὸν ἐπανῆλθαν, ἤρξα πλησίον μου ἱερὰ σεδά-
 » σμιον, καὶ ἀπ' αὐτὸν ὀλίγον κατ' ὀλίγον ἐμαθὰ
 » ὅλα ὅσα ἦσαν ἕως τότε σκοτεινά. Ὁ φερβάρης
 » εὐρέθη εἰς τὴν κολιάδα πλέων εἰς τὸ αἷμά του,
 » τὸν ἔφεραν εἰς τὸ πλησίον μοναστήριον, ὅπου
 » ἐζήτε βασιανίζομενος ὀλίγας ἀκόμη ἡμέρας, ἐωσό-
 » του ἐξωμολογήθη τὴν κατὰ σοῦ ἐπιβουλήν του·
 » ἐδέχθη, κατὰ τὰς τελευταίας του ὥρας, τὴν χριστι-
 » νικὴν πίστιν, καὶ ἐβεβαίωσε τὸ ἐγκλημα του διὰ
 » τῆς ὑπογραφῆς του. Ἐπαρκαλλέσει δὲ τὸν ἔξομο
 » λογίσαντα καὶ βαπτίσαντα αὐτὸν πνευματικὸν
 » νὰ φέρῃ τὴν ἀποδείξιν ταύτην τῆς ἀθωότητός μου
 » εἰς χεῖράς μου. Σοῦ τὴν περιελπίω ἀναγνωτέ την.
 » Ἄν ἡ ἐπιστολὴ αὕτη φθάσῃ ποτὲ εἰς χεῖράς σου,
 » θὰ μάθης ὅτι ἡ σύζυγός σου ἦτον πιστὴ ἐνόσω
 » ἐζῆ, καὶ ὅτι ἔχει διὰ τοῦτο τὸ δικαίωμα νὰ σέ
 » εὐλογῇ κατὰ τὴν ὥραν τοῦ θανάτου τῆς.

Ὅταν ἐφθασεν εἰς τὰς λέξεις ταύτας, ἡ ἐπιστολὴ
 ἔπεσεν ἀπὸ τὰς χεῖρας τοῦ Καλδερῶνος· ἐκυριεύθη
 ὁ ἄθλιος ἀπὸ εἰδός τι παραλύσεως, ἦτις, δι' ὀλίγας
 στιγμάς, ἐνάντη ὅτι τοῦ ἀφῆρεσε καὶ αὐτὴν τὴν ζωὴν.
 Ὅταν συνῆλθεν, ἤρπασεν εὐθύς χαρτίον ἄλλο περι-
 κλεισμένον εἰς τὴν ἐπιστολὴν, τὸ ὁποῖον ἕως τότε
 δὲν εἶχε παρατηρήσει. Ἀλλὰ καὶ τότε, τριακτὴ
 ἦτον ἡ συγκίνησις του, ὥστε ἡ ὄρασις του ἐθολώθη
 καὶ ἐσκοτίσθη ἀπομείας· ἱκαναὶ δὲ στιγμαὶ παρεῖλθαν
 πρὶν δυνηθῆ ν' ἀναγνώσῃ τοὺς χαρακτῆρας, ὅνας
 καὶ ἀπὸ τὴν πολυκυριαν ἐξηλειμμένους.

α Πρὸς τὴν Ἀγγήν.

α Ὀλίγας ὥρας ἔχω ἀκόμη νὰ ζήσω ἀς τὰς ἐξο-
 » δεύσω εἰς τὴν μετάνοιαν καὶ τὴν προσευχὴν, ὄχι
 » τόσον δι' ἐμὲ ὅσον διὰ σέ. Δὲν ἐγνώριτες μὲ πόσην
 » παραφροσύνην σ' ἐλάτρευσα, καὶ πόσον τὸ μίσος
 » ἡ τ' ἀδιαφορία σου μετέβαλαν τὸ πάθος μου εἰς
 » μαρτύριον. Ἀλλ' ἀς ἀφήσωμεν τοῦτο. Ὅταν σέ
 » εἶδα καὶ πάλιν, σὲ τὴν ἐγκαταλιποῦσαν τὴν πίσιν
 » τῶν πατέρων σου, καὶ σὲ εἶδα πτωχὴν, ἀρχνῆ
 » καὶ σύζυγον ἀνδρός χωρικοῦ, ἡ τολμηρὰ ἐλπίς
 » μετεβλήθη εἰς αὐθάδη ἀπόρρασι. Ἀφοῦ σὲ ἤρα
 » ἀδυσώπητον, ἔστρεψα τὰ τεχνάσματά μου πρὸς τὸν
 » σύζυγόν σου. Ἐμαθὰ ὅτι ἦτον πτωχὸς καὶ φιλό-
 » δοξος· ἤρεῖς οἱ Μαυριτανοὶ γνωρίζομεν κατὰ
 » βάλος τὴν φυλακουργίαν τῶν χριστιανῶν ! Παρήγ-
 » γειλα λοιπὸν εἰς πιστόν μου ἄνθρωπον νὰ τὸν
 » ζητήσῃ καὶ νὰ τὸν εὕρῃ εἰς Μαδρίτ. Πλούτη,
 » πλούτη ἄρθονα, πλούτη τὰ ὅποια εἰς τὸν Ἰσπανὸν
 » ἡμποροῦν ν' ἀνοίξουν τὰς πύλας ὅλας τῆς ἐξουσίας,
 » ἐπρόσφερα εἰς αὐτόν, ἂν ἤθελε νὰ σὲ παραιτήσῃ
 » διαπάντα. Θελῶν μάλιστα νὰ ἐκριζώσω ἀπὸ τὴν
 » καρδίαν του καὶ τὸ τελευταῖον τοῦ ἔρωτός του

» λέψανον, τοῦ ἐμήνυσα ὅτι ἐγὼ εἶχα προγενέστερα
 » ἐπὶ σοῦ δικαίωματα, διότι ἐδέχθης τὸν ἔρωτά
 » μου πρὶν ἀποφασίσῃς νὰ φύγῃς μὲ αὐτόν, ὅτι
 » ἐμεταχειρίσθης τὸν ἔρωτα αὐτοῦ ὡς κάλυμμα τῆς
 » ἀτιμίας σου, καὶ ὅτι καὶ τὸ βρέφος σου αὐτὸ ἐγνώ-
 » ρίξεν ἄλλον πατέρα. Εἶχα ἀκούσει (καὶ ὠφελήθη
 » ἀπὸ τὴν φήμην ταύτην) ὅτι τὸ βρέφος τοῦτο
 » εἶχε γεννηθῆ πρὸ τοῦ συνήθους καιροῦ τῆς κυρο-
 » ρίας. Ἀλλὰ κκῶς ἐπρομαντεύσαμεν τ' ἀποτε-
 » λήματα τῆς εἰδήσεως ταύτης, τὴν ὁποῖαν ψευδεῖς
 » ἐπιστολαὶ ὑπεστήριξαν καὶ ἐβεβαίωσαν· ἀντὶ νὰ
 » σὲ παραιτήσῃ, ἐστοχάσθη μόνον πῶς νὰ ἐκδικηθῇ
 » διὰ τὴν καταισχύνην του. Παραιτήσας τὴν οἰκίαν
 » σου, τὴν τελευταίαν φράξιν καὶ ἦν μὲ ἀπέβαλες
 » ἀγανακτοῦσα, ἀπήνησα τὸν ἐκδικητὴν εἰς τὸν
 » δρόμον ! Μὲ εἶδεν ἐξερχόμενον ἀπὸ τὴν οἰκίαν σου,
 » δὲν εἶχεν ἀνάγκην ἄλλης βεβαιώσεως τῆς συκο-
 » φαντίας. Ἐπεσα εἰς τὸν λάκκον τὸν ὅποιον διὰ σὲ
 » ἀνώρυξα. Ἡ τύψις τοῦ συνειδότης καὶ τὴν χεῖρά
 » μου ἐξησθένετε καὶ τὸ ξίφος μου ἠμδυνε. Μόλις
 » ἐστχυρώθησαν τὰ ὄπλα μας, μ' ἐπλήρωσε καιρίως
 » καὶ μ' ἐπακαίτησεν ἡμιθανῆ. Ἀκούω ὅτι ἔφυγε,
 » φοβούμενος τὴν ἐκδίκησιν τῶν νόμων· ἀς ἐπανέλθῃ
 » ἀρόθως. Ἐπιστήμως, ἀπὸ τὴν κλίνην τοῦ θανά-
 » του μου, καὶ ἀποβλέπων εἰς τὴν τελευταίαν τοῦ
 » Θεοῦ κρίσιν, διακηρύττω εἰς τὴν δικαιοσύνην καὶ
 » εἰς τὸν κόσμον, ὅτι ἐπολεμήσαμεν ἀδόλως, καὶ
 » ἀποθνήσκω δικαίως. Ἐνηγκαλίσθην τὴν θρησκείαν
 » σου, μολονότι δὲν ἡμποροῦ νὰ κατανοήσω τὰ μυσθ-
 » ριά τῆς. Ἀρκεῖ ὅμως ὅτι μοῦ παριστάνει τὴν
 » μοναχὴν ἐλπίδα ὅτι ὁ ἀνταμωθούμεν πάλιν. Διευ-
 » θίνω τὴν μικρὰν ταύτην ἐπιστολὴν εἰς παραλαβὴν
 » σου, ὡς αἰωνίαν καὶ τῆς ἀθωότητός σου καὶ τοῦ
 » ἐγκλήματός μου ἀποδείξιν. Ἄ ! ἡμπορεῖς νὰ μὲ
 » συγχωρήσῃς ; Ἀμαρτίαν δὲν ἐγνώρισα πρὶν σέ
 » γνωρίσω.

» ΑΡΟΥΝ ΦΕΡΡΑΡΕΣ.

Ὁ Καλδερῶν ἔπαυσε, χωρὶς νὰ ἐπανέλθῃ εἰς τὸ
 τέλος τῆς ἐπιστολῆς τῆς συζύγου του· ἦτον μὲν
 ἀκίνητος καὶ ἄφωνος, ἀλλὰ ποτὲ ἡ ἀγωνία καὶ ἡ
 ἀπόρρωσις δὲν ἐτυπώθησαν φουβερώτεραι εἰς πρόσ-
 ωπον ἀνθρώπου.

Τέλος τῆς ἐπιστολῆς τῆς Ἀγγῆς.

α Ἀλλὰ τί μὲ ὠφελεῖ ἡ τοιαύτη περι τῆς πίστεώς
 » μου μαρτυρία ; Σὺ ἔφυγες, τὰ ἴχνη σου δὲν ἀνε-
 » κλήρθησαν, δὲν θὰ σὲ ἰδῶ πλέον εἰς τὴν γῆν.
 » Ὁ θανάτός μου πλησιάζει, ὄχι ὅμως ἐξ αἰτίας τῆς
 » πληγῆς τὴν ὁποῖαν ἀπὸ σὲ ἔλαβα. Στοχασμός
 » τοιοῦτος ἀς μὴ φαρμακέσῃ τὴν καρδίαν σου, ὡ
 » σύζυγέ μου ! Ὅχι ἡ πληγὴ ἐκείνη ἱατρεύθη. Ὁ
 » διλογισμὸς εἶναι φαρμακώτερος τοῦ ξίφους·
 » μόνη ἡ στέρησις σου, μόνη ἡ στερησις τῆς ἀγάπης
 » σου μὲ φέρει εἰς τὸν τάφον. Ἠμπορεῖ ποτὲ ἡ
 » σκιά νὰ ὑπάρξῃ χωρὶς τὸν ἥλιον ; Ὅθ' ἀβάρης ἀρά γε
 » τὰς χεῖράς σου εἰς τὴν κεφαλὴν τῆς θυγατρὸς μου,
 » καὶ θὰ τὴν εὐλογῆσῃς εἰς τὸ ὄνομα τῆς μητρός
 » τῆς ; Ἄ ! ναί, ναί, οἱ ἅγιοι οἱ ἀγρυπνοῦντες ἐπὶ

» τῆς τύχης τῶν θνητῶν θὰ τὴν φέρουν μίαν τῶν
 » ἡμερῶν εἰς τὸν δρόμον σου, καὶ τ' αὐτὴ ὥρα, ἦτις
 » θὰ σοῦ ἀποδώσῃ τὴν θυγατέρα σου, θ' ἀποπλύνη
 » καὶ τὴν μνήμην τῆς συζύγου σου ... Ἡ Λεονάρδα
 » ὑπεσχήθη νὰ γείνη μήτηρ εἰς τὴν κόρην μας, νὰ
 » τὴν προστατεύῃ, νὰ ἐργάζεται δι' αὐτὴν, νὰ
 » τὴν ἀναθρέψῃ πτωχὴν μὲν, ἀλλ' ἐνάρετον. Πα-
 » ραδίω τὰς ἐπιστολάς ταύτας εἰς τὴν φρον
 » τίδα τῆς Λεονάρδας ὁμοῦ μὲ τὴν εἰκόνα σου·
 » μὲ παραγγέλιον ὁμοῦ νὰ μὴ μετακινήσῃ ποσὴς
 » ἀπὸ τὸ στήθος μου, ἐωσότου ἢ ἐντὸς αὐτοῦ καρδία
 » δὲν ἀποδώσῃ καὶ τὸν τελευταῖον παλμόν. Καὶ
 » ἡ Βεατρία αὐτὴ (τὴν ἐθάπτισα μὲ τὸ ὄνομα τοῦτο,
 » ὡς ὄνομα τῆς μητρός σου !), ἐωσότου φθάσῃ τὴν
 » ηλικίαν καθ' ἣν τὸ λογικὸν της θὰ ἡμπορῇ ν' ἀντι-
 » παλάσῃ κατὰ τῆς λύπης, δὲν πρέπει νὰ λάθῃ
 » ποσὴς γινῶσιν τῶν τραγικῶν μας συμβάντων. Ἡ
 » Λιονάρδα μ' ἐπέσειν ὅτι δὲν πρέπει οὔτε τὸ ὄνομα
 » Νούνεζ νὰ φέρῃ, διότι ἡ ἱστορία μας, μὴ ἐνοου-
 » μένη καλῶς, διήγειρε φοβίαν, καὶ ὁ κόσμος σὲ
 » ὀνομάζει φονέα τῆς συζύγου σου. Τοῦτο λοιπὸν
 » ἡμπορεῖ νὰ ἔχη ἐπιβρῶν εἰς τὴν ζωὴν τῆς θυγα-
 » τρός μας, νὰ τὴν πικράνῃ, καὶ ἴσως νὰ βλάψῃ τὴν
 » τύχην της. Μολαταῦτα, ἔχω πεποιθῆσιν ὅτι θὰ
 » τὴν εὕρῃς, διότι τ' φύσις ἔχει τὴν ἰδίαν αὐτῆς
 » Πρόνοιαν. Ὅταν τέλος πάντων τὴν ἀπαντήσῃς,
 » προστάτενέ την, φύλαττέ την, ἀγάπα την, ἔχε την
 » ἱερὰν, ἔχε την, καθὼς εἶναι καὶ θὰ ἦναι, καθαρὸν
 » ἀλλὰ πένθιμον κληροδόμημα τοῦ ἔρωτος καὶ τοῦ
 » Θανάτου. Ἐκαμα τὸ χρέος μου· ἀποθνήσκω εὐλο-
 » γοῦσα τὸ ὄνομά σου.

» ΑΓΝΗ.

Μόλις εὐρίσκετο εἰς τὰς τελευταίας ταύτας λέξεις,
 ὅταν ὁ κώδων ἐσήμανεν· ἦτον ἡ ὥρα, καθ' ἣν ἐμελλε
 νὰ φθάσῃ ὁ βασιλόπαυς. Ὁ στοχασμός οὗτος ἔφερε
 τὸν Καλδερῶνα εἰς τὴν αἴσθησιν τοῦ παρόντος, τὸν
 ρόθον δηλαδὴ τοῦ πλησιάζοντος κινδύνου. Ὅλοι οἱ
 πρότερον ψυχροὶ προλογισμοὶ του διὰ τὴν ξένην δό-
 κμιον ἐξηφανίσθησαν· ἐφίλησε περιπαθῶς τὴν ἐπι-
 στολὴν τὴν ἐφύλαξεν εἰς τὸ στήθος του, καὶ ἐμύηκε
 ταχέως εἰς τὸν κοιτῶνα ὅπου εἶχεν ἀφήσει τὴν
 θυγατέρα του. Ἄς ἐπανέλθωμεν εἰς τὸν φονεάκαν.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Θ'.

Ἀντισκευωρία.

Μόλις εἶχεν ἀναχωρήσει ἀπὸ τὸ δεσμωτήριον ὁ
 Καλδερῶν, ὅταν ὁ φονεάκας εἶδεν ἐμβάινοντα τὸν
 ἀρχιδεσμοφύλακα, ἐρχόμενον, ὡς εἶπε, νὰ ἐπισκερθῇ
 ἄνδρα τοιοῦτον λαμπρὰς καταγωγῆς καὶ ἐξόχου
 στρατιωτικῆς ὑπολήψεως.

Ὁ φονεάκας, ἀργίλος καὶ ἀνυπόμνος ὢν ἐκ φύσεως,
 δὲν εἶχε τότε πρὸ πάντων διαθέσιν ν' ἀκούῃ καὶ νὰ
 ἀνταποδίδῃ φιλοφρονήματα· μόλις ὁμοῦ ὁ ἀρχι-
 δεσμοφύλαξ ἐκάθησεν, ἤγγιξε τοιαύτην χορδὴν εἰς
 τὴν ὀμιλίαν του, ὥστε εἰλικνεσ ἀμείως τὴν προσ-
 οχλὴν τοῦ ἀκρατοῦ του.

— Μὴ φοβῆσαι, κύριε, τοῦ εἶπεν, ὅτι θὰ μείνης
 πολλὴν καιρὸν εἰς τὴν φυλακὴν· ἡ ἐξουσία τοῦ ἔθροῦ
 σου εἶναι μεγάλη, ἀλλὰ δὲν θὰ διαρκῆσῃ πολὺ. Ἡ
 καταιγὶς ἤδη σχηματίζεται περὶ αὐτόν, καὶ ὑπεράν-
 θρωπος θὰ ἦναι ἡ δύναμις του ἂν ἡμπορῆσῃ ν' ἀπο-
 φύγῃ τὸν κεραυνόν.

— Ἀλαεὶς οὕτως ἐμπροσθέν μου περὶ τοῦ ἰδίου
 μου συγγενοῦς, τοῦ δουκὸς τῆς Λέρμης ;

— Ὅχι, κύριε Μαρτίνε, μὲ συγγωρεῖς· λαλῶ
 περὶ τοῦ μαρκησίου τῶν Ἑπτὰ Βασιλειῶν. Τόσον
 ξένος εἶσαι εἰς τὴν πόλιν ταύτην καὶ εἰς τὴν αὐλήν,
 ὥστε ὑποθέτεις ὅτι ὁ δούξ τῆς Λέρμης ὑπογράφει
 ποτὲ ἔγγραφον χωρὶς τὴν ἔγκρισιν τοῦ κυρίου Ροδε-
 οίκου ; ἢ ὅτι ἀναγινώσκει ποτὲ τὸ ἔγγραφον εἰς τὸ
 ὅποιον θέτει τὴν ὑπογραφήν του ; Μὲ αὐτὰς τὰς
 ιδέας μείνε, καὶ γίνεσαι ἀφεύκτως θῦμα τῆς φιλαρ-
 γυρίας ἢ τῆς ἐκδικήσεως τῆς μάστιγος ταύτης τῆς
 Ἰσπανίας.

— Ἀδύνατον, ἀδύνατον ! ἀνέκραξεν ὁ φονεάκας.
 Ὁ κύριος Ροδεοίκος εἶναι φίλος μου, εἶναι μεσίτης
 μου. Ἡ πρὸς ἐμὲ ἀγαθότης του εἶναι μεγάλη !

— Τότε εἶσαι τῶ ὄντι ἀφρασιμένος, εἶπεν ὁ ἀρχι-
 δεσμοφύλαξ, ἐπιδεικνύων ζωηρῶς συμπάθειαν Ἡ τίγρις
 χαδεύει πρῶτον τὴν λείαν της, καὶ ἔπειτα τὴν κατα-
 τρώγει. Τί ἔκαμες, ὥστε νὰ προκαλέσῃς, ὡς λέγεις,
 τὴν ἀγαθότητά του ;

— Κύριε, εἶπεν ὁ φονεάκας πλήρης ὑποψίας,
 λαλεῖς μὲ παραδόξον ἀπερισκεψίαν πρὸς ἄνδρα ξένον,
 καὶ ἐναντίον ἀνδρός τοῦ ὁποῖου ὀμολογεῖς τὴν δύ-
 ναμιν.

— Διότι δὲν φοβοῦμαι τὴν ἐκδίκησίν του· διότι
 τ' ἱεροκρασία προσήλωσεν ἤδη ἐπ' αὐτοῦ τὰ τρομερά
 τῆς βλέμματα· διότι δὲν εἶμαι οὔτε ἄγνωστος οὔτε
 ἀπροστάτετος ἀπὸ τὴν ἱεροκράτιαν ταύτην· διότι
 βλέπω, μὲ χαρὰν καὶ μὲ θρίαμβον, πλησιάζουσαν
 τὴν ὥραν ἦτις θὰ παραδώσῃ εἰς χεῖρας τῆς δικαιο-
 σύνης τὸν μαστροπὸν τοῦ βασιλόπαιδος, τὸν προ-
 δότην τοῦ βασιλέως, τὸν κλέπτην τοῦ λαοῦ· διότι
 ἐνδιαφέρομαι περὶ σοῦ, κύριε Μαρτίνε, καὶ τοῦτο θὰ
 τὸ καταλάβῃς ὅταν μάθῃς τ' ὄνομά μου. Εἶμαι
 Ἰωάννης ὁ Δελανούζας, ὁ πατὴρ τοῦ νέου ἐκείνου
 ἀξιωματικοῦ, τοῦ ὁποῖου ἔσωσες τὴν ζωὴν εἰς τὴν
 ἔφοδον τῶν Μαυρισκῶν τῆς Βαλεντίας, καὶ σοῦ
 χρεωστῶ διὰ βίου εὐγνωμοσύνην.

Ἰππὸρχέτι εἰς τὴν εἰλικρινῆ καὶ ἄδολον φωνὴν
 τοῦ ἀνθρώπου τούτου, τὸ ὁποῖον ἐκέρδησε παρευθὺς
 τὴν ἐμπιστοσύνην τοῦ φονεάκα. Διαμῖξ ἐταράχθη,
 καὶ ὑποψία σκοτειναὶ ἐγεννήθησαν εἰς τὴν ψυχὴν
 του κατὰ τοῦ πρώην κτδεμνός καὶ τελευταίου προ-
 στάτου του.

— Τί ἔκαμες, σ' ἔρωτώ, ὥστε νὰ σύγῃς τὴν προσ-
 οχλὴν του ; Ὁ Καλδερῶν ποτὲ δὲν εἶναι σκληρὸς
 χωρὶς νόημα. Εἶσαι πλούσιος, καὶ ἐλπίζει νὰ ἐξα-
 γοράσῃς τὴν ἐλευθερίαν σου μὲ πέντε χιλιάδας φλω-
 ρίων ; ὄχι ! Ἐγενεες ποτὲ πρόσκομμα εἰς τὴν φιλο-
 δοξίαν του ; Σὲ εἶδαν μὲ τὸν δούκα τῆς Οὐζέδης ἢ
 ἐζήτησες νὰ κερδήσῃς τὴν εὐνοίαν τοῦ βασιλόπαιδος ;
 ὄχι ! καὶ πάλιν ὄχι ! Τότε, μήπως ἔχεις σύζυγον,
 ἀδελφὴν, ἐρωμένην, σπανίας καὶ ἐξόχου ὠριότητος,
 διὰ τῆς ὁποίας ὁ Καλδερῶν θέλει νὰ εὐχαριστήσῃ

τὰς ὁρέξεις, καὶ νὰ διατηρήσῃ οὕτω τὴν ὑπόληψιν, τοῦ διεσφαμένου βασιλοπαιδὸς; Α! βλέπω καὶ ἀλλάζει τὸ χρῶμά σου!

— Μὰ τὸν ἐπουράνιον Θεὸν, εἰς παρεφροσύνην μὲ φέρεις μὲ τὰς σατανικὰς σου ὑπονοίας! Ἀλλεὶ καθαρώτερα!

— Βλέπω ὅτι δὲν γνωρίζεις τὸν Καλδεραῶνα, εἶπεν ὁ ἀρχιδεσμοφύλαξ μὲ πικρὸν μειδιάμα. Ἐγὼ τὸν γνωρίζω, διότι εἶχα ἀνεβῆν ὠραία, καὶ ὁ βασιλόπαυς τὴν ἀγάπησε. Πλὴν φθάνει. Ἢ εἰς τὸν τόπον τῆς καταδίκης του, ἢ εἰς τὰ βασανιστήρια. Ὅκ ἐκδικηθῆ κατὰ τοῦ ροδερικου Καλδεραῶνος. Εἶπες ὅτι ὁ δούξ τῆς Λέρμης εἶναι συγγενὴς σου· εἶναι λοιπὸν ἐπίσης συγγενὴς σου καὶ ὁ δούξ τῆς Οὐζέδης. Μὴ καταρῶγῃς εἰς τὸν πρῶτον, διότι εἶναι ὄργανον τοῦ Καλδεραῶνος. Κατάρῃεις εἰς τὸν δευτέρου, διότι εἶναι ἐχθρὸς του θανάσιμος. Ἐνῶ ὁ Καλδεραῶν ἐκέραιεν τὴν εὐνοίαν τοῦ βασιλοπαιδὸς, ὁ δούξ τῆς Οὐζέδης ἐπροχώρει εἰς τὴν εὐνοίαν τοῦ βασιλέως. Μία μόνη λέξις τοῦ δουκὸς ἤμπορεῖ νὰ σ' ἐλευθερώσῃ ἀπὸ τὴν φυλακὴν. Ὁ δούξ μὲ γνωρίζει καὶ μ' ἐμπιστεύεται. Μὲ παραγγέλλει νὰ τοῦ ἀναφῶμαι περὶ τῆς φυλακιστέως σου, καὶ νὰ ἐπικαλεσθῶ τὴν μεσιτείαν του πρὸς τὸν Φίλιππον;

— Νέαν ζωὴν μοῦ δίδεις. Ἀλλ' οὔτε ὄρα δὲν πρέπει νὰ χάσωμεν. Ἀπόψε, σήμερον, — ὦ! Μητέρας τοῦ Ἐλέουσι! εἰς ποῖον κίνδυνον εὑρέθη; Τρέξτε εἰς τὸν δούκα τῆς Οὐζέδης, ἂν θέλῃς νὰ σώσῃς τὰς ὁρέξεις μου. Ἐγὼ μόλις τὸν εἶδα μετὰ τὴν παιδικὴν μου ἡλικίαν, διότι ὁ πατήρ μου μ' ἐμπόδιζε νὰ ζητήσω τὴν φιλίαν του. Εἶμαι ὅμοιος συγγενὴς του, εἶμαι ἀδελφός του.

— Ἰσχύσατε. Ὅκ εἶδω τὸν δούκα σήμερον. Ἐγὼ μὲ αὐτὸν ὑπέθεσα, τὴν ὁποίαν δὲν γνωρίζεις. Παράδοξα συμβάντα φέρονται εἰς τὴν λύσιν των. Ἐλπίζε τὸ καλύτερον.

Ταῦτα εἰπόν, ὁ ἀρχιδεσμοφύλαξ ἀνεχώρησε.

Περὶ λόγων ἄρα, ὁ Ἰωάννης Δελανούζας, τυλιγμένος εἰς μέγαν καὶ ὀλόμαυρον μανδύαν, ἐστάθη ἔμπροσθεν μικρῆς θύρας, ἥτις διέκοπτε μακρότατον καὶ σκυθρωπὸν τοῖχον, περιτοιχίζοντα τὴν μίαν τῶν πλευρῶν ἐρήμου οδοῦ. Χωρὶς νὰ φανῇ χεὶρ ζωσθαι, ἢ ὕψος ἀνοίχθη μόλις ἐκρούσθη, καὶ ὁ ἀρχιδεσμοφύλαξ ἐμβῆκεν εἰς μακρὸν καὶ στενὸν διάδρομον, φέρωντα εἰς δωμάτια διαγράφοντα ζωηρότεραν τὴν εἰκόνα τῆς φρίκης παρὰ τὰ ἐδικὰ του δεσμοκτήρια. Ἐκεῖ ἀπάντησεν αἰφνιδίως τὸν Ἰησοῦ τὸν Λουδοβίκου Ἀλιάγαν, πνευματικὸν τοῦ βασιλέως.

— Πῶς εἶναι ὁ κύριος πρόεδρος τῆς Ἱεροκρισίας; ἠρώτησεν ὁ Δελανούζας.

— Τὴν στιγμὴν ταύτην ἐξεβύχησεν, ἀπεκρίθη ὁ Ἰησοῦ τῆς. Ἢ αἰφνιδίᾳ του ἀσθένεια ἀπέκρουσε πέν μεσον θεραπείας. Ὁ Σανδοβάλ Ρόγας εὐρίσκειται ἤδη εἰς τὰς σκιάς τῶν ἁγίων.

Ὁ ἀρχιδεσμοφύλαξ ὅστις, καθὼς ὑποθέτει ὁ ἀναγνώστης, ἀνῆκεν εἰς τὴν ἱερὰν ὀλομέλειαν, ἔλαμψε τὸν σταυρὸν του καὶ ἀπεκρίθη.

— Ποῖος θὰ διορισθῇ διάδοχός σου; Ποῖος πρῶτος θὰ κερδήσῃ τὰς ἀνάς τοῦ βασιλέως;

— Δεῖ ἡξέρω, ἀπεκρίθη ὁ Ἰησοῦ τῆς, ἀλλ' αὐτὴν

τὴν στιγμὴν μὲ προσκαλεῖ ὁ δούξ τῆς Οὐζέδης. Συγγώρει λοιπὸν τὴν βίαν μου.

Ταῦτα εἰπόν, ὁ Ἰησοῦ τῆς ἀνεχώρησε δρομικῶς. Ὁμοῦ μὲ τὸν Σανδοβάλ Ρόγαν, ἐμουρμούρισεν ὁ Δελανούζας, ἀπαθήσασαι ὁ τελευταῖος προστάτης τοῦ Καλδεραῶνος καὶ τοῦ δουκὸς τῆς Λέρμης, ἐκτὸς ἂν ὁ πονηρὸς μαρκήτιος καταπέσει τὸν βασιλέα νὰ διορίσῃ εἰς τὴν θέσιν τοῦ τελευταίου καρδινάλιου τὸν φίλον του Ἀλιάγαν. Ἀλλ' ὁ Ἀλιάγας ζητεῖ τὸν δούκα τῆς Οὐζέδης, τὸν ἐχθρὸν καὶ ἀντίζηλον τοῦ Καλδεραῶνος. Τοῦτο τί ἀράγε σημαίνει!

Ταῦτα λέγων καθ' ἑαυτὸν, ὁ ἀρχιδεσμοφύλαξ ἠκολούθησε σιωπηλῶς τὸν δρόμον του, ἐωσότου ἐφθασεν εἰς θύραν ἄλλην, ἔμπροσθεν τῆς ὁποίας ἐστεικνόν δύο ἄνδρες προσωπιδοφόροι, οἵτινες τὸν ἐχαϊρέτησαν κλίνοντες τὴν κεφαλὴν ἄφωνα. Ἢ θύρα ἀνοίξε, καὶ πάλιν ἐκλείσσε, μετὰ τὴν εἴσοδον τοῦ ἀρχιδεσμοφύλακος.

Εἰς τὸ μεταξύ τοῦτο, ὁ πνευματικὸς ἐφθασεν εἰς τὸ παλάτιον τοῦ δουκὸς τῆς Οὐζέδης. Ὁ δούξ δὲν ἦτον μόνος· πλησίον του ἐκάθητο ἄνθρωπος, τοῦοποίου ἢ ὄρα ὄψις, οἵ δυσεῖδες μᾶλλον χαρκατῆρες τοῦ προσώπου, καὶ ἡ ἀπλοϊκὴ φορεσία παρίσταναν παράδοξον ἀντίθεσιν μετὰ τὴν λαμπρὰν παρθέσιαν καὶ τὰ πολυτελῆ τοῦ δουκὸς φορέματα. Ἀλλὰ καθ' ἣν στιγμὴν ὁ ἄγνωστος ἐκεῖνος ἀνοίξε τὸ στόμα του, ἢ σύγκρισις δὲν ἀπέσβαινε πλέον ἐναντία του. Ἢ λάμψις τῶν πονηρῶν ὄφθαλμῶν του, ἢ σαργανευτικὴ μαγεία τοῦ μειδιήματος, καὶ πρὸ πάντων ὁ τόνος μουσικωτάτης καὶ καθαρωτάτης φωνῆς, ἠμωλότησαν παρῆθεν τὴν προσοχὴν τῶν ἀκρατῶν εἰς τοὺς λόγους του. Ὅτι ἂν ἐλεγε τότε, ἦτον ἀδύνατον νὰ μὴ πιστεύσῃ καθεὶς ὅτι δὲν ἦτον ἀπὸ τῶν κοινῶν ἀνθρώπων. Ὁ ἄγνωστος οὗτος ἦτον ὁ Γάσπαρις Γουζμάν, τότε μὲν ἀπλοῦς εὐγενὴς τοῦ κοιτῶνος τοῦ βασιλοπαιδὸς (ἐκτρέφεται δὲ τὴν θέσιν ταύτην εἰς τὸν Καλδεραῶνα, τοῦ ὁποίου ὑπέτιθετο ὅτι ἦτον πλαστούργημα), μετὰ ταῦτα δὲ περιφημὸς εἰς τὴν ἱστορίαν Φιλίππου τοῦ Δ', ὡς κύριος τοῦ Ὀλιβάρης καὶ πρωθυπουργὸς τῆς Ἰσπανίας.

Ἢ συνομιλία μετὰ τοῦ Γουζμάν καὶ τοῦ δουκὸς τῆς Οὐζέδης, ὅταν ἐπεριμένετο ὁ Ἰησοῦ τῆς, ἐπλησίον εἰς τὸ τέλος τῆς.

— Βλέπεις, εἶπεν ὁ δούξ, ὅτι, ἂν θέλωμεν νὰ καταστρέψωμεν τὸν Καλδεραῶνα, εἰς τὴν Ἱεροκρισίαν πρέπει νὰ στηριχθῶμεν. Τώρα εἶναι καιρὸς νὰ ἐκλεξώμεν, ὡς διάδοχον τοῦ Σανδοβάλ Ρόγαν, ἄνθρωπον παρέχοντα εἰς ἡμᾶς τὰ πιστὰ ὅτι θὰ συντελέσῃ εἰς τὴν καταστροφὴν του. Ἢ αἰτία διὰ τὴν ὁποίαν προτιμῶ τὸν Ἀλιάγαν εἶναι ἡ ἐξῆς· ὁ Καλδεραῶν ποτὲ δὲν θὰ ὑποπέσει τὴν φιλίαν του, καὶ ἐπομένως δὲν θὰ μᾶς φέρῃ προσκόμματα πλησίον τοῦ βασιλέως. Ὁ Ἰησοῦ τῆς, ὅστις εἶναι καλὸς νὰ πωλήσῃ ὀλοκλήρον πᾶν χριστιανιστὴν διὰ τὴν πρόσδοτον τοῦ τῆματός του ἢ αὐτοῦ τοῦ ἰδίου, θὰ πωλήσῃ εὐχαρίστως τὸν Καλδεραῶνα διὰ τὴν προεδρίαν τῆς Ἱεροκρισίας.

— Τὸ πιστεύω, ἀπεκρίθη ὁ Γουζμάν. Ἐγερνὼ τὴν ἐκλογὴν σου, καὶ ἄφες εἰς ἐμὲ τὴν φροντίδα νὰ ἀρανίσω τὸν Καλδεραῶνα πλησίον τοῦ βασιλοπαιδὸς. Ἢ ὄρα τὸν τρόπον πῶς πρέπει νὰ κυβερνᾶται ὁ Φίλιπ-

πος· δὲν πρέπει ποτέ νὰ δίδεται εἰς αὐτὸν δικαίωμα νὰ καταφρονῇ τοὺς εὐνοομένους του· πρέπει νὰ κολακεύουν μὲν οὗτοι τὴν ματαιότητά του, ἀλλὰ ταφῆλα τώμακά του νὰ μὴ συμμερίζωνται. Ἐμπιστεύσου εἰς ἐμὲ, καὶ σὺ μόνος, ἂν ἀκολοθητῆς τὰς συμβουλὰς μου, θὰ ἦσαι Φιλίππου τοῦ Δ' πρωθυπουργός.

Τὴν στιγμὴν ταύτην εἰσῆλθεν ὁ ὑπρέτης, ἀναγγέλλον τὸν μοναχὸν Λουδοβίκου Ἀλιάγαν.

Ὁ δούξ τῆς Οὐζέδης ἐπροχώρησεν ἔως τὴν θύραν, καὶ τὸν ἐδέχθη μὲ σέβας βαθυτάτου.

— Κάθισε, πάτερ, καὶ ἄς ἐμβούμεν εὐθὺς εἰς τὰ πράγματα, διότι, ὁ καιρὸς κατεπεῖγει, καὶ ὅλα ἀπόψε πρέπει νὰ τελειώσουν. Πρὶν λάθουν καιρὸν νὰ ἐξιδιουργήσουν ἄλλοι πλησίον τοῦ βασιλέως, πρέπει νὰ κερδήσωμεν εὐθὺς τὸν διορισμὸν τοῦ διαδόχου τοῦ Σανδοβάλ.

— Ἄδεσται ὅτι ὁ καρδινάλιος δούξ, ὁ πατήρ σου, ζητεῖ αὐτὸς τὴν χηρεύουσαν προεδρίαν.

— Ὁ δυστυχὴς πατήρ μου εἶναι γέρων· ὁ ἥλιός του εἶναι περὶ τὴν δύσιν του. Ὅχι, Ἀλιάγα, ἐστοχάσθην περὶ ἀνδρὸς καταλληλοτέρου διὰ τὸ ὑψηλὸν καὶ σοβαρὸν τοῦτο αξίωμα· ἐν ἐνὶ λόγῳ, ἡ θέσις αὕτη ἀνήκει εἰς σέ. Ἐγὼ ἤμπορῶ νὰ σέ κάμω πρόεδρον τῆς Ἱεροκρισίας εἰς τὴν Ἰσπανίαν. Ἐγώ.

— Ἐμὲ, εἶπεν ὁ Ἰησοῦ τῆς, καὶ ἔστρεψεν εἰς τὸ πλευρὸν τὸ πρόσωπόν του. Χωρατεύεις μαζὶ μου, εὐγενέστατον τέκνον.

— Ὀμιλῶ σπουδαίως, καὶ ἀκουσέ με. Ἐὼς τώρα ἤμεθα ἐχθροὶ καὶ ἀντίζηλοι· διατί νὰ μὴν ἐτρέψωμεν τὸν αὐτὸν δρόμον; Ὁ Καλδεραῶν σ' ἐστέρησεν ἀπὸ φίλους ἰσχυροτέρους αὐτοῦ· τώρα ἡ ὄρα του ἐσήμανεν. Ἢ πτώσις τοῦ δουκὸς τῆς Λέρμης εἶναι ἀναπόφευκτος· ἂν ἦτον δυνατὸν νὰ προληφθῇ, ὑποθέσεις ὅτι ἐγὼ ὁ υἱός του δὲν θὰ ἐπραττα τὰ πάντα ὑπὲρ αὐτοῦ; Ἀλλ' αἱ ὑποθέσεις τὸν κουράζουν, εἶναι γέρων, τὰ δὲ πράγματα τῆς Ἰσπανίας εὐρίσκονται εἰς ἀξιοθρήνητον κατάστασιν, καὶ ἀπαιτοῦν χεῖρας νεωτέρας καὶ ἐπιτηδειοτέρας. Ὁ πατήρ μου δὲν θὰ λυπηθῇ ἀποσυρόμενος εἰς μέρος κατάλληλον μετὰ γηρατειά του, καὶ ἔχων ὅλας τὰς τιμὰς ὅσαι ἀπαιτοῦνται εἰς τὰς πολιὰς του τρίχας. Ἀλλὰ χρειάζεται θυμὸν νὰ κατευάσῃ τὴν μανίαν τοῦ λαοῦ· τὸ θυμὸν τοῦτο πρέπει νὰ ἦναι ὁ ἐξ ἀγενῶν Καλδεραῶν, τὸ δὲ μέσον τῆς τιμωρίας του ἡ Ἱεροκρισία. Τώρα μὲ καταλαμβάνεις. Μὲ τοιαύτην συμφωνίαν γίνεσθαι διάδοχος τοῦ Σανδοβάλ. Μάθε ὅτι ἐγὼ δὲν ὑπόσχομαι ποτέ, χωρὶς νὰ ἔχω τὴν ἐξουσίαν νὰ ἐκπληρώσω. Τὴν στιγμὴν καθ' ἣν ἐμαθα ὅτι ὁ θάνατος τοῦ τελευταίου καρδινάλιου ἦτον βέβαιος, ἔτρεξα εἰς τὸν βασιλέα. Ἐγὼ τὴν ὑπόσχεσίν του περὶ τοῦτου· ὡστε ἀπόψε τὸ ὄνομά σου, ἂν δέχεται τὰς συμφωνίας, καὶ ἂν ὁ Καλδεραῶν εἰς τὸ μεταξύ δὲν ἰδῆ τὸν βασιλέα καὶ προλάβῃ τὸν διορισμὸν, λαμβάνει τὴν βασιλικὴν ἐπικύρωσιν.

— Ὁ καλὸς μας φίλος Ἀλιάγας δὲν ἤμπορεῖ νὰ εἴπῃ ὅχι, εἶπεν ὁ Γάσπαρις Γουζμάν. Τὸ τάγμα τοῦ Λογιόλα στηρίζεται εἰς ὅμοιος δυναμένους νὰ βαστάξουν καλὰ τὸ βῆρος τοῦτο.

Πρὶν ἡ τριάς ἐκεῖνη χωρισθῇ, αἱ συμφωνίαι ἐκυρώθησαν. Ὁ Ἀλιάγας ἔβαλεν εἰς ἐνέργειαν κατὰ τοῦ φίλου του τὸ μάθημα τὸ ὁποῖον τὸν εἶχε διδάξει,

ὅτι δηλαδὴ ὁ σκοπὸς καθαγιάζει ὅλα τὰ μέσα. Μόλις ἀνεχώρησεν ὁ Ἀλιάγας, ἐμβῆκεν ὁ Ἰωάννης Δελανούζας, διότι ὁ δούξ τῆς Οὐζέδης, ὅστις ἠθέλε νὰ μεταχειρισθῇ τὴν Ἱεροκρισίαν ὡς πρῶτον ὄργανον τῆς ἐξουσίας του, ἐθήρευσεν τὴν φιλίαν ὄλων τῶν ἀξιωματικῶν τῆς. Ὑπεσχέθη λοιπὸν προθύμως νὰ ἐνεργήσῃ τὴν ἐλευθερώσιν τοῦ Φονσέκα· καὶ τῷ ὄντι, ὀλίγον μετὰ τὸ μεσονύκτιον, διατάττουσα τὴν ἀπόλυσιν τοῦ κυρίου Μαρτίνου Φονσέκα, καὶ περιέχουσα καὶ ἐπιστολὴν τοῦ δουκὸς πρὸς αὐτὸν, διὰ τῆς ὁποίας τοῦ ἐξέφραζε φιλικώτατα αἰσθήματα, καὶ ἐζήτησε νὰ τὸν ἰδῇ τὴν ἐπαύριον.

Ἐν καὶ ἦτον ἀργά, καὶ ὁ διοικητὴς ἐπέμενε νὰ τὸν κρατήσῃ τὴν νύκτα ἐκεῖνην εἰς τὴν φυλακὴν, ἐλπίζων νὰ τὸν καταφέρῃ νὰ τοῦ φανερώσῃ τὸ μυστικόν του, ὁ Φονσέκας, ἄμα λαβὼν τὴν διαταγὴν, ἐζήτησε νὰ ἐξέλθῃ εὐθὺς.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Ι΄.

Ὅτι στείρομεν, τοῦτο καὶ θερίζομεν.

Μὲ αἰσθήματα χαρᾶς καὶ θριαμβου, ὁποῖα ποτὲ δὲν ἐσυγκίνησαν τὴν καρδίαν τῆς ἀσυλλογίστου καὶ φιληθδόνου αὐτοῦ νεότητος, ὁ βασιλόπαυς τῆς Ἰσπανίας ἐστρεψε τὸν δρόμον του πρὸς τὴν ἑρημον οἰκίαν, τὴν ἐπὶ τῆς οδοῦ τοῦ Φουενκαρέάλ. Ὡς διακόσια δὲ βήματα πρὶν πλησιάσῃ, κατέβη ἀπὸ τὴν ἄμυσαν, καὶ ἠκολούθησε πεζὸς τὸ ὑπόλοιπον τοῦ δρόμου.

Ὁ Ἰουδαῖος, ἐλθὼν ν' ἀνοίξῃ τὴν θύραν, εἰκίνησεν εἰς δυσειδῆ μορφασμὸν τὰς σκελετώδεις παρεῖας του· ὁ δὲ βασιλόπαυς, ἀναβάς προθύμως τὴν κλίμακα καὶ εἰσελθὼν εἰς τὸν κοιτῶνα τὸν ὁποῖον ἐπεριγράψαμεν, εἶδε μὲ ἀκατανόητον φρίκην καὶ ἐκπληξιν τὸ σῶμα τῆς Βεατρίας εἰς τὰς ἀγκάλας τοῦ Καλδεραῶνος, καὶ τὴν κεφαλὴν αὐτῆς κλίνουσαν εἰς τὸ στῆθος του, καὶ ἤκουσεν αὐτὸν, μὲ φωνὴν διακοπτομένην ἀπὸ περιπαθεῖς λυγμούς, νὰ τῆς ἀπευθύνῃ λέξεις θερμοτάτης ἀγάπης.

Κατὰ πρῶτον ὁ βασιλόπαυς ἐμεινε ὡς μαγευμένος καὶ ἄλαλος εἰς τὸ κατώφλιον· ἔπειτα, κτυπὼν μὲ ὀρμὴν τὴν λαβὴν τοῦ ξίφους του, ἐφώναξε· Πρόδοτα! κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον ἐκτελεῖς τὴν ὑπόσχεσίν σου; Δὲν τρέμεις, ἄθλιε, τὴν ἐκδίκησίν μου;

— Ἰσυχία! ἡσυχία! εἶπε μὲ ἐξουσιαστικὴν ἀλλὰ πένθημον φωνὴν ὁ Καλδεραῶν, κινῶν ἀνυπομόνως καὶ ἐπιπληκτικῶς τὴν μίαν τῶν χειρῶν του, ἐνῶ διὰ τῆς ἄλλης ἐπαρὰμέριζε τὴν πυκνὴν κόμπην ἥτις ἐτέταξε τὸ ὄρα τῆς ἀνασθητούσης εἰσέτι παρῆθεν πρόσωπον· ἡσυχία, ὦ προῖκιψ τῆς Ἰσπανίας! διότι ἡ φωνή σου ἤμπορεῖ νὰ τρομάξῃ τὴν πλαιούσαν μὲ τὸν θάνατον ζωὴν τῆς ἡσυχίας! Κύτταξε, εἶναι εἰκὼν καὶ λείψανον τῆς ἀποθανούσης — τῆς δολοφονηθείσης — τῆς μάρτυρος! Σιωπή! ἀκούεις ἀράγε τὴν πνοὴν τῆς, ἡ εὐρίσκειται μὲ τὴν μητέρα τῆς εἰς τὸν οὐρανὸν ἐκεῖνον ὅστις ἐκλείσθη διαπάντα εἰς ἐμὲ; Ζῆσε! Ζῆσε! κόρη μου, — τέκνον μου, — Ζῆσε! διότι ἡ ζωὴ σου τοῦ ἐξῆς εἰς τὸν κόσμον δὲν θὰ ἦναι πλέον ἐδική μου!

— Τί σημαίνει τούτο, είπε τραυλιζών ο βασιλόπαις, ποίαν πάλιν απάτην μου ήτοίμασαν αί πανουργίαι σου.

Ο Καλδερών δέν απειροίτη την στιγμήν εκείνην ή Βεατρία άνεστέναζε βαρέως, και οι οφθαλμοί της ανοίχθησαν.

— Τέκνον μου! τέκνον μου! Είσαι εις τας άγκυρας του πατρός σου! Λάλει! άς ακούσω και πάλιν την φωνήν σου! Ονόμασέ με και πάλιν πατέρα σου!

Και, ταύτα λέγων, ο Καλδερών εγονάτισε, και, θλίβων περιπαθώς τας χειράς της, εκύτταζεν άπενως και ικετευτικώς τόν πρόσωπόν της. Η νεάνις, άναλασάσα βραδέως τας αισθήσεις της, ήγωνίσθη να λαλήσει. Η φωνή της έλειψεν, αλλά τά χείλη της έμειδιάσαν προς τόν Καλδερώννα, και οι βραχιόνες αυτής εγηγυλίσθησαν, ασθενώς μόν, αλλά προσφιλώς, τόν τραχήλον του.

— Ευλογημένη, ευλογημένη να ήσαι! εφώναζεν ο Καλδερών ευλογημένη εις τόν όνομα της γλυκυτάτης μητέρας σου!

Ενώ ταύτα έλεγεν ο Καλδερών, οι οφθαλμοί της Βεατρίδας έπεσαν εις τόν πρόσωπον του Φιλίππου, οστις ήκολούθει να στέκη ορθός και έστηρίζετο επί του ξίφους του. Τόν πρόσωπόν του εφανέρωνε τά διάφορα της καρδιάς του πάθη, τά δε χείλη του εσωστρέφεοντο εις χλευασμόν και περιφρόνησιν. Συνειθισμένος ών να βλέπη πάντοτε τόν ανθρώπινον βίον υπό την χειροτέραν μορφήν του, και γνωρίζων τόν Καλδερώννα υπό την έποψιν μόνον των ελαττωμάτων και βλαβερών αούτων, ήτον αδύνατον να κατανοήση την ιερών φωνήν της φύσεως. Ο,τι έβλεπε τότε εμπροσθέν του, ένόμιζεν ότι ήτον μίμημα επιτήδειον, παράστασις θεατρική, και επερίμενεν άυπομόνως και περιφρονητικώς την καταστροφήν της απάτης.

Τόν χλευαστικόν αυτού πρόσωπον ιδούσα, ή Βεατρία εφριζε και έλειποθύμησε πάλιν· άλλ' ο φόβος αυτός την έκαμνε να συνείδη ταχύως, και, έγερθείσα όρμητικώς, εφώναζε: Δύτρωσέ με από τόν κακόν αυτόν άνθρωπον! λύτρωσέ με! Ω πάτερ μου! πησίον σου είμαι ασφαλής.

— Ασφαλής! απήντησεν ώς ήχώ ο Καλδερών. Ναι, ασφαλής εναντίον όλου του κόσμου· άλλ' όχι, επρόσθεσε με χαμηλήν και βραγχώδη φωνήν βλέπων ολόγυρά του, όχι εις τήν ρυπαράν αυτήν οικίαν, ο άήρ της οποίας ήμπορεί να σε μολύνη. Άς φύγωμεν! έλα, έλα, θυγάτηρ μου! και, λαβών αυτήν εις τας άγκυρας του, την έφερε προς τήν θύραν.

— Οπίσω, προδότη, έκραύγασεν ο Φίλιππος, προχωρήσας εμπροσθεν των βημάτων του άπροσέκτου και σχεδόν παραφρονούντος πατρός. οπίσω! Ενόμεσαι ότι εγώ, ο ήγεμών και κύριός σου, ήμπορώ να άπατηθώ, να εξυβρισθώ τοιουτοτρόπως; Αυτήν την οποίαν έτίμησα με τόν έρωτά μου, δέν την ήρπασες προς ιδίαν σου ήδονην από τόν ιερών περιβάλον όπου εύρίσκετο. Πήγαινε σύ, αν θέλεις ή Βεατρία όμως μένει. Ο τόπος ούτος είναι αφιερωμένος εις τας ήδονάς μου· οπίσω! ή, βήμα περαιτέρω αν κάμεις, εύρίσκεις εμπροσθέν σου τόν ξίφος μου.

— Μη φοβερίζης, μνή αμιλλής, Φίλιππε! είμαι

άπλητισμένος· είμαι έξω του έαυτού μου· δέν ήμπορώ να συνδιαλεχθώ μαζί σου. Φύγε, σ' εξορκίζω εις τόν όνομα του Υψίστου, φύγε! Δέν είμαι πλέον αύλικός, δέν είμαι πλέον όργανόν σου· είμαι πατήρ, είμαι προστάτης της κόρης μου.

— Ωραία ύπόκρισις! αξιόλογος παράστασις! εφώναζεν έμπαικτικώς ο Φίλιππος άκουμβών τούς ώμους του εις τήν θύραν. Η μικρά ύποκριτρια παριστάνει τόν μέρος της αξιόλογα — πρέπει να τόν όμολογήσω — διότι είναι και τόν επαγγέλμά της. Σύ όμως είσαι χονδροειδέστατος, χαριτωμένος μου Καλδερών.

Ο αύλικός εστάθη ολίγον, όχι άμφοίρεπής, αλλά καταβλήθεισ από τά πάθη, τά όποια διατάραζαν τότε έκ θεμελιών φύσιν φλογεράν, τά θεαλλιώδη και φοβερά στοιχίδια της οποίας ή εξίς των χρόνων εξουσίασε μόν, αλλά δέν κατέστρεψε. Τέλος πάντων, άρφεις φοβεράν κραυγήν, ήρπασεν αίφνιδίως τόν βασιλόπαιδα από την τραχηλίαν του ένδύματός του, πριν δυνθην ούτος να μεταχειρισθην τόν όπλον του, και τόν έτινάξε με τόσην σφοδρότητα και βίαν, ώστε έχασε τήν ισορροπίαν, οι πόδες του εγλίστησαν εις τόν λεϊόν έδαφος, και έπεσε χαμαί. Ο Καλδερών τότε, άνοιξας τήν θύραν, εσήκωσε τήν Βεατρίαν εις τας άγκυρας του, και κατέθη με όρμητήν την κλίμακα, διότι δέν ήδύνατο πλέον να εμπιστευθην εις ελπίδας και εις άρροπορίας, εμπροσθεν των κινδύνων της οικίας εκείνης.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΙΑ΄

"Οπου άν γυρίζουν οι ποταμοί, ο ώκεανός τους δέχεται όλους.

Εν τούτοις, ο Φονσεάκς εφθασεν εις τόν μοναστήριον και δέν ήύρε τόν θυρωρόν. Κυριευθείς τότε έτι μάλλον από διάφορους ύποψίας και φόβους, έδραμεν εις τήν οικίαν την οποίαν του είχε δείξει ο Καλδερών. Η άγρία και έρημική μορφή της οικίας ταύτης εφάνετο ήδη, και ή σελήνη εβριπε τας μελαγχολικάς ακτινάς της εις τούς μαύρους και παλαιούς της τοίχους, όταν ήκουσε προφερόμενον τ' όνομά του, και μετ' ολίγας στιγμάς ο θυρωρός του μοναστηρίου εζηήθεν από την σκιάν ερειπίου, οπισθεν του οποίου εκρύπτετο.

— Κύριε Μαρτίνε! Είσαι σύ; Ναι, δοξασμένον άς ήναι τ' όνομα του Θεού! Αρχίζω να φοβηθώ, και ακόμη μάλιστα φοβούμαι, μήπως ήπατήθημεν.

— Λέγε, άνθρωπε, αλλά μη μ' έμποδίζης! Ποία φρικτά πράγματα έχεις να μου διηγηθής;

— Εγνώρισα τόν κύριον τόν όποιον έστειλες ώς επίτροπόν σου· και ποίος δέν γνωρίζει τόν Ροδερίκον Καλδερώννα; Ετρόμαξα όταν τόν είδα να εμβάση την δόκιμον εις τήν άμαξαν· άλλ' ένόμιξα, καθώς έσυμφωνήσαμεν, ότι θα τούς συνάδευα και εγώ εις τήν φυγήν. Πλήν τίποτε· ο κύριος Ροδερίκος μου είπε σύντομα να περάσω, όπου εβρισκα, τήν νύκτα, και οτε αύριον θα προητοίμαζε τ' άναγκαία δια τήν φυγήν μου από Μαδρίτ. Ο νους μου άρχισε να ύποπτεύη, διότι τ' όνομα του Καλδερώννος άναθεματίζεται από

πολλούς. Απεράσισα να ακολουθήσω την άμαξαν, και τόν έγκαλίματος και τόν θανάτου, και τὰ πρόσωπα τόν έκαμα· πλην ή πνοή μου και ή ταχύτης των ποδών μου μετ' ολίγον μ' έγκατέλειψαν, όταν κατ' εύτυχίαν ή άμαξα έμποδίσθη και επεριπλέχθη με άμαξας άλλας καθ' οδόν. Υπηρέται δέν ήσαν οπισθεν, όθεν ανέβην εγώ χωρίς να με παρατηρήσει κανείς, και, όταν ή άμαξα εστάθη, κατέβην και εκρύφην. Δέν εγνώρισα τήν οικίαν, άλλ' εγνώρισα τήν γειτονίαν, διότι εις των αδελφών μου κατοικεί εδω πλησίον. Επήγα εις αυτόν ζητών να περάσω τήν νύκτα, και εκεί έμαθα ότι ιστορίαί άπόκρυφοι έδωκαν εις τήν οικίαν εκείνην πολύ κακόν όνομα. Είναι μία από τας οικίας, τας οποίας ο βασιλόπαις της Ισπανίας άφιέρωσεν εις τας ήδονάς του, ήδονάς δια των οποίων προξενεί τήν άτιμίαν τσοούτων οικογενειών του Μαδρίτ. Απεράσισα λοιπόν να εβγώ πάλιν και να παραουeneσω. Μόλις εφθασα εδω όπου είμαι, είδα άμαξαν έρχομένην ταχύως· εκρύφην οπισθεν καμάρας, και είδα ότι ή άμαξα εσταματήσεν κατέθη δε άνθρωπος, και διευθύνθη προς τήν οικίαν. Κύτταξε εκεί, εκεί δια του τόξου τούτου· ή άμαξα ακόμη περιμενεί. Ο άνθρωπος ήτον τυλιγμένος με μανδύαν· δέν ήξεύρω ποιος ήμπορεί να ήτον, πλην ...

— Ουρανέ! εφώναζεν ο Φονσεάκς, άμα εφθασαν εμπροσθεν της θύρας της οικίας όπου ή άμαξα εφσκεν. Ακούω θόρυβον, κραυγάς, εδω μέσα.

Μόλις είπε ταύτα, ή θύρα άνοιξε. Κραυγαί ήκούσθησαν τω όντι, και μεγάλα και δυνατά έριδες, έπειτα ή σκιά του Ιουδαίου διεγράφη εις τόν έδαφος, και, σπρόγγων άνθρωπον άλλον όστις εφάνετο ότι επάσχίζε να τόν έμποδίση, εφάνη ο Καλδερών κρατών ξίφος γυμνόν εις τήν δεξιάν χείρα, ενώ με τήν άριστεράν ενεργαλίζετο τήν Βεατρίαν.

Ο Φονσεάκς εβρίσθη εις τόν εμπροσθεν. — Ήραστά μου, νυμφίε μου! εφώναζεν ή άθλίη· ήλθες να με σώσης, να σώσης τήν Βεατρίαν σου.

— Ναι, και να τιμωρήσω τόν προδότην! έκραξεν ο Φονσεάκς με φωνήν κεραυνού. Άφησε τόν θυμά σου, άχρείε! Υπερασπίσου.

Και, ταύτα λέγων, εκτύπησεν άπλητισμένως τόν Καλδερώννα. Ο μαρκήσιος επροφυλάχθη ασθενώς.

— Στάσου, εφώναζε, μη κτυπάς.

— Μη, μη! εφώναζεν ή Βεατρία, και έπεσεν εις τόν στήθος του πατρός της· άλλ' οι λόγοι ήλθον άργά. Τυφλός, κωρός από τήν μανίαν, ο Φονσεάκς διεύθυνε και πάλιν με ασφαλεστέρην και θανατηφόρον όρμητήν τόν όπλον του κατά του ύποπιθεμένου έχθρού του. Τόν ξίφος εκτύπησε τότε καιρίως, άλλ' όχι τήν καρδίαν του Καλδερώννος. Η Βεατρία, πνηχθείσα εις τόν αίμά της, έπεσεν εις τούς πόδας του παραφρονούντος εραστου της.

— Και θυγάτηρ και μητηρ! εψιθύρισε ο Καλδερών, και έπεσεν, ώς τόν ξίφος του Φονσεάκς να διεπέρασε και τήν έδικήν του καρδίαν.

— Άθλιε! τί έκαμες; Επρόφερες φωνή ξένη εις τόν αυτίον του Φονσεάκς· φωνή διακοπτομένη από φρίκην, ήσως δε και από έλεγγον συνειδήσεως. Ο βασιλόπαις της Ισπανίας εφάνη πλησίον του, και οι πόδες του εβράχησαν εις τόν αίμα της παρθεγομάρτυρος. Η σελήνη μόνη εφώτιζε τόν θέαμα τούτο

του έγκαλίματος και του θανάτου, και τὰ πρόσωπα όλων άγρια εφάνοντο εις τας συνθροώπας ακτινάς της. Η Βεατρία εστρεψε τούς οφθαλμούς προς τόν εραστήν της, εκφράζουσα ούρανια συμπάθειαν και άνεξικακίαν θείαν· τότε, κλίνας τήν κεφαλήν εις τόν στήθος του Καλδερώννος, εψιθύρισε:

— Συγχώρησέ τον! συγχώρησέ τον, πάτερ! Θα είπώ της μητέρας μου ότι μ' ευλόγησες!

* * * * *

Ημέραι παρήλθαν ικαναί μετά τήν φρικώδη ταύτην νύκτα, και ο Καλδερών δέν ήκούετο εις τήν αύλήν. Η άπουσία του ήτον άνεξίγητος, διότι, αν και ή φυγή της δοκιμίου ήτον άνάμφισβόλωσ γνωστή, ή αληθής όμως αιτία δέν ύποπτεύετο· ο δε βαθμός της εις τήν κοινωνίαν ήτον πολλά ασήμαντος, ώστε πολλή προσπάθεια δέν εγένεο δια τήν φυγήν της, ούτε πολλαί φροντίδες ελήφθησαν εις καταδίωξιν αυτής. Άλλ' οι έχθροί του ύπουργού ώφελήθησαν από τήν άπουσίαν του· τά σχέδια της σεκυριάς ήσαν ώριμα, και ή βοήθεια της Ιεροκρυσίας, μετά τόν διορισμόν του Αλιάγα, ύπεστηρίζε τας μηχανουργίας των οπαδών του δουκός της Ουζέδας. Ο βασιλεύς ώργίσθη μεγάλως δια τήν μυστηριώδη άπουσίαν του Καλδερώννος, δια τήν οποίαν χιλιάδες πονηρών εικασιών εφευρέθησαν. Ο δούξ της Λέριμης, υπερέγγως και ασθενής, ήτον άνίκανος ν' άντικρούση τόν έχθρόν του· άπλητισμένος λοιπόν και άτολμος, επεκαλείτο τόν όνομα του Καλδερώννος, και, επειδή κανέν ήχρος του ισχυροού τούτου συμμάχου του δέν άνευκαλύφθη, απέφυγε και αυτός να ιδη όλωσδιόλου τόν βασιλέα. Αίφνιδίως ή καταιγίς εξεβρόχη. Μίαν των ημερών, περί τόν έσπέρας, ο δούξ της Λέριμης έλαθεν επιστολήν βασιλικήν, διατάττουσαν αυτόν να παραιτήση τήν θέσιν του και τήν αύλήν τήν ακόλουθον πρωίαν. Κατά τήν αυτην ώρα, είδεν ανοιγομένην τήν θύραν του κοιτώνός του, και τόν Ροδερίκον Καλδερώννα αίφνιδίως εμπροσθέν του. Αλλά πόσον άλλοιωμένον παρότι ήτον άλλοτε! Οι οφθαλμοί του εκοιλώθησαν, και τόν φώς των εσθέσθη· αι παρειά του ήσαν ισχνόταται, τόν άνάστημά του κυρτόν, και, όταν έλάλησεν, ή φωνή του ήτον φωνή ανθρώπου λαλούντος από τόν τάρον.

— Κύτταξέ με, δούξ της Λέριμης, επέστρεψα τέλος πάντων·

— Επέστρεψες; ο Θεός να σ' ευλογήση! Ποϋ ήσουν έως τώρα; διατί μ' επαραιτήτης; Περιττά όμως, άφού επέστρεψες. Τρέξε εις τόν βασιλέα είπέ του ότι δέν είμαι γέρον, ότι δέν έχω ανάγκην άναπαύσεως· κατάβαλε τήν άχρειότητα του ασπλάγγου υιού μου. Θα μ' εξώριζαν, Καλδερών· θα με εξώριζαν εις τήν άμην της ηλικίας μου! ο υιός μου λέγει ότι είμαι γέρον, γέρον! Χα—χα—Τρέξε εις τόν βασιλόπαιδα, όστις εκλείσθη εις τὰ δώματά του, και δέν ήθέλησε να με ιδη· σε όμως θα σε δεχθην άφευκτως!

— Α! ναι, ο βασιλόπαις! έχομεν αιτίαν ν' αγαπούμεν ο εις τόν άλλον!

— Ναί, ἔχετε τῶ ὄντι! Τρέξε, Καλδεῶν, στιγμήν δὲν πρέπει νὰ χάσωμεν! Νὰ ἐξορισθῶ! Καλδεῶν, ἀκούσ; νὰ ἐξορισθῶ! — Καὶ ὁ γέρον ὑπουργός, κλαίων καὶ ὀλοφυρόμενος, ἔπεσεν εἰς τοὺς πόδας τοῦ Καλδεῶνος καὶ ἐνηγκλίζετο τὰ γόνατά του. — Πήγαινε, πήγαινε, σ' ἐξορκίζω, σῶσέ με! Σὲ ἡγάπησα, Καλδεῶν, πάντοτε σὲ ἡγάπησα. Ὁ Θεὸς ἀγαπᾷ ἀγάπησα, Καλδεῶν, πάντοτε σὲ ἡγάπησα. Ὁ Θεὸς ἀγαπᾷ ἀγάπησα, Καλδεῶν, πάντοτε σὲ ἡγάπησα. Ὁ Θεὸς ἀγαπᾷ ἀγάπησα, Καλδεῶν, πάντοτε σὲ ἡγάπησα. Ὁ Θεὸς ἀγαπᾷ ἀγάπησα, Καλδεῶν, πάντοτε σὲ ἡγάπησα.

— Δὲ ὀλίγας στιγμᾶς (τόσον μεγάλη ἦτον ἡ μηχανικὴ δύναμις τῆς ἐξέως) ἐπανήλθεν εἰς τὸν Καλδεῶνα μέρος τῆς συνήθους ἐνεργείας καὶ τόλμης του· φῶς ἔλαμψεν εἰς τὰ σθεσμένα του ὄμματα ἀνεργεῖς, ἐδείξεν ὄλον τὸ ὑψηλὸν καὶ μεγαλοπρεπές του ἀνάστημα. Ἐνόμια, εἶπεν, ὅτι ἐτελείωσε πᾶσα σχέσις μου μετὰ τὴν αὐτῆς καὶ μετὰ τὴν ζωὴν, ἀλλὰ θὰ κάμω καὶ τελευταῖον ἀγῶνα δὲν θὰ σὲ ἐγκαταλείψω εἰς τὴν ὥραν τῆς ἀνάγκης σου. Ναί, ὁ δούξ τῆς Οὐζέδης θὰ καταισχυρῆθῃ· θὰ ζητήσω νὰ ἰδῶ τὸν βασιλέα. Μὴ φοβῆσαι, κύριέ μου, μὴ φοβῆσαι. Ἡ μαγεία τῆς ἐξουσίας μου ἀκόμη δὲν διελύθη.

Ταῦτα εἰπὼν ὁ Καλδεῶν, ἐσήκωσε τὸν καρδιάλιον ἀπὸ τὴν γῆν, καὶ ἀποσπασθεὶς ὁ ἴδιος ἀπὸ τὰς ἀγκάλας τοῦ γέροντος, ἐπροχώρησε μετὰ τὴν συνήθη του μεγαλοπρέπειαν καὶ τὸ παλαιὸν του θάρρος πρὸς τὴν θύραν· ἀλλὰ, πρὶν ἀκόμη φθάσῃ, τρεῖς ἄσχυροι μὲν, ἀλλὰ κανονικοὶ κτύποι, ἀντήχησαν εἰς τὰ φύλλα τῆς ἢ θύρα ἀνοίχθη, καὶ τὰ πρόθυρα ἐράνησαν γεμάτα ἀπὸ τὰ ἄγρια πρόσωπα τῶν ἀξιωματικῶν τῆς Ἱεροκρισίας.

— Ἐλα, εἶπε βαθεῖά τις φωνή, ἔλα, Ροδεῖτικὲ Καλδεῶν, μαρκήσιε τῶν Ἑπτὰ Ἐκκλησιῶν· ἐν ὀνόματι τῆς ἀγνωπίας Ἱεροκρισίας, σὲ συλλαμβάνομεν!

— Ὁ Ἀλιάγας! ἐμουρμούρισε ὁ Καλδεῶν, καὶ ὀπισθοδρόμησεν.

— Πούλασε, διέκρυψεν ὁ Ἰησοῦτης. Ἀξιωματικοί, λάβετε τὸν ὑπόδικον.

— Πτωγέ μου γέρον, εἶπεν ὁ Καλδεῶν, στραφεὶς πρὸς τὸν καρδιάλιον, ὅστις ἔμεινεν ἄφωνος καὶ ἀπόπληκτος, ἡ ζωὴ σου τοῦλάχιστον εἶναι ἀσφαλής. Τὸ κατ' ἐμέ, προκαλῶ τὴν εἰμαρμένην. Ὁδηγήσατέ με ὅπου θέλετε.

Ὁ βασιλόπαις τῆς Ἰσπανίας ἀνέλαβε ταχέως ἀπὸ τὴν προσβολὴν τὴν ὁποίαν τοῦ ἐπροξένησεν ὁ θάνατος τῆς Βασίλειας. Νέαι ὁμῶς ἴδοναὶ ἐξήλειψαν ὡς καὶ τὴν τύψιν αὐτῆν τοῦ συνειδότος. Ἐξάνη πάλιν εἰς τὸ κοινὸν ὀλίγας ἡμέρας μετὰ τὴν κράτησιν τοῦ Καλδεῶνος, καὶ ἐμεσίτευσε πολὺ ὑπὲρ τοῦ πρώτου τῶν εὐνοουμένων του· ἀλλὰ, καὶ ἂν ἀκόμη ἡ Ἱεροκρισία ἤθελεν ἡ ἴδια νὰ χαλαρώσῃ τὰ δεσμά τῆς, καὶ ἂν ἀκόμη ὁ δούξ τῆς Οὐζέδης ἐσυγκρατῆθετο νὰ λησμονήσῃ τὴν ἐκδικησὶν του, τὸσον μέγα ἦτον ὁ ἐρεθισμὸς τοῦ λαοῦ κατὰ τοῦ φοβεροῦ καὶ μισητοῦ τούτου ὑπουργοῦ, καὶ τὸσαῦτα αἰ καταμηνύσεις τὰς ὁποίας ἡ κακοβουλία τῶν κομμάτων ἐπρόσθεσεν εἰς ὅσας ἡ ἀλήθεια αὐτῆ ἐφεσεν ἐνώπιόν τοῦ βασιλέως, ὥστε ἐχρειάζετο πολὺ τολμηρότερος μονάρχης, παρὰ Φίλιππον τὸν Γ', νὰ καταφρονήσῃ τὴν φωνὴν ὀλοκλήρου τοῦ ἔθνους ὑπὲρ τοῦ πεπτωκότος ὑπουργοῦ. Τὸν ἴδιον βασι-

λόπαιδα ἔπεισαν ταχέως οἱ νέοι αὐλικοὶ του νὰ θεωρήσῃ πᾶσαν περαιτέρω ἐπέμβασιν ἐκ μέρους του ὡς ματαιάν, καὶ ἐναντίαν πάσης πολιτικῆς φρονήσεως· ὁ δὲ δούξ τῆς Οὐζέδης, καὶ ὁ Γάσπαρις Γουζμᾶν ἦσαν ὄργανα ἐπίσης εὐλύγιστα δι' αὐτὸν, ἀνκαὶ ἀσχυ· κριτῶς ἠθικώτεροι ὡς σύντροφοι.

Μίαν τῶν ἡμερῶν, ἀξιωματικὸς τις, περιμένων τὴν ἐγερσιν τοῦ βασιλόπαιδος, τοῦ ὁποίου ἦτον ἰδίως εὐνοούμενος, ἐνεχείρισεν εἰς αὐτὸν ἀναρράαν, ζητῶν τὴν μεσιτείαν τῆς αὐτοῦ Ἱψηλότητος περὶ τοῦ διορισμοῦ του εἰς θέσιν τινὰ τοῦ βασιλικοῦ στρατοῦ, ἥτις, καθὼς ἔμαθε τελευταῖον δι' ἐπίτηδες ταχυδρόμου, ἦτον εὐκαρῶς.

— Καὶ τίνοσ θάνατος συντελεῖ τόσον κατὰλλήλως εἰς τὸν προβιδοασμόν σου, κύριε Ἀλιάγας; ἠρώτησεν ὁ βασιλόπαις.

— Τοῦ κυρίου Μαρτίνου Φονσέκα, ὅστις ἔπεσεν εἰς τὴν τελευταῖαν συμπλοκὴν, λαθῶν ἀπείρους πληγὰς.

Ὁ βασιλόπαις ἀνεσκήρτησε, καὶ, στραφεὶς μετὰ βίαν, ἐφυγεν. Ὁ ἀξιωματικὸς ἐκείνος ἔχασεν ἔκτοτε πᾶσαν εὐνοίαν, καὶ ποτὲ δὲν ἔμαθε τὴν αἰτίαν τῆς κατ' αὐτοῦ δυσμενεῖας.

Ἐν τούτοις, μῆνες παρήρχοντο, καὶ ὁ Καλδεῶν ἐσήμετο εἰς τὸ δεσμωτήριον. Τέλος πάντων, ἡ Ἱεροκρισία ἀνοίξεν ἐναντίον του τὴν φοβεράν βίβλον τῶν κατηγοριῶν τῆς. Πρώτη τῶν κατηγοριῶν τούτων ἦτον ὅτι μετῆλθε μαγείαν κατὰ τοῦ βασιλέως· αἱ λοιπαὶ ἦσαν κατὰ μέγα μέρος ἐπίσης γελοῖαι καὶ ἀλόγοι. Τὰς κατηγορίας ταύτας ἀπέκρουσεν ὁ Καλδεῶν μετὰ ἀξιοπρέπειαν καταισχύνησεν τοὺς ἐχθροὺς του, καὶ ἔβυσε τὸ κατ' αὐτοῦ κοινὸν φρόνημα συμφώνως μετὰ τὸν χαρακτῆρά του. Ἱποβληθεὶς εἰς βασάνους, ὑπέφερε τὰ πάνδεινα χωρὶς νὰ γογγύσῃ, καὶ ὅλοι συμφώνως οἱ ἱστορικοὶ ὁμολογοῦν τὴν ἡρωικὴν ὑπομνήν μετὰ τὴν ὁποίαν ἐσφράγισε τὸ ἔκτακτον καὶ φοβερὸν στάδιον τῆς ζωῆς του. Τέλος πάντων, Φίλιππος ὁ Γ' ἀπέθανεν, καὶ ἀνέβη εἰς τὸν θρόνον ὁ βασιλόπαις ἐκείνος διὰ τὸν ὁποῖον ὁ φιλόδοξος αὐλικὸς ἐρήνοκινδύνευσεν καὶ τὴν ζωὴν καὶ τὴν ψυχὴν του. Ὁ λαὸς τότε ἐπίστευσεν ὅτι τὸ θῆμά του ἔμειλλε νὰ διαφύγῃ τὴν ἐκδικησὶν του· ἀλλ' ἠπατήθη.

Ὁ νέος βασιλεὺς ἐλητημόνησε καὶ τὴν ὑπαρξὴν τοῦ φίλου τοῦ βασιλόπαιδος. Ὁ Γουζμᾶν ὁμῶς, ὅστις, ἐνῶ ὑπεκρίνετο ὅτι ὑπηρετεῖ τὰ συμφέροντα τοῦ δουκὸς τῆς Οὐζέδης, ἀπέβλεπε κρυφίως εἰς τὸ μονοπώλειον τῆς βασιλικῆς εὐνοίας, ἡσθάνθη ὅτι δὲν ἦτον ἀσφαλὴς ἐνώσω ὁ Καλδεῶν ἐζῆ. Αἱ ἐργασίαι τῆς Ἱεροκρισίας ἦσαν πολλὰ βραδεῖαι, καὶ αὐτὸς ἀνυπόμονος. Ἐπειδὴ τὸ φοβερὸν τούτο δικαστήριον δὲν ἤθελε ποτὲ νὰ ἐπιβᾷ θάνατον ἐωσότου ὁ κατηγορούμενος δὲν ὁμολόγῃ τὴν ἐνοχλήν του, ἡ σταθερότης τοῦ Καλδεῶνος ἐνέπαιζε τὴν ἐκδικησὶν τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ νόμου. Νέαι λοιπὸν ἀνακρίσεις ἐγένον· ἀνεκαλύφθη πτώμα γυναικὸς ἐνταριασμένον εἰς τοὺς κήπους τοῦ Καλδεῶνος. Κατεμηνύθη λοιπὸν ἐπὶ φόνο, καὶ, μετὰ τὴν καταμηνύσιν ταύτην, μετέβη ἀπὸ τὴν δικαιοδοσίαν τῆς Ἱεροκρισίας εἰς τὴν τῶν τακτικῶν δικαστηρίων. Ἀποδείξεις κατ' αὐτοῦ δὲν ὑπῆρχαν· ἀλλ' ἐν μέσῳ τῆς γενικῆς ἐκπλήξεως δὲν

ἀπελογήθη παντάπασι, καὶ ἡ σιωπὴ του ἐθεωρήθη ὡς ὁμολογία τῆς κατ' αὐτοῦ κατηγορουμένης πράξεως. Κατεδικάσθη εἰς θάνατον, καὶ ὅταν ἤκουσε τὴν καταδίκην του ἐτέλεσεν.

Ἦταν λαμπρὰ θερινὴ ἡμέρα, ὅταν πλῆθος ἄμετρον λαοῦ ἐτυναθροίζετο εἰς τὴν πλατεῖαν τῆς καταδίκης. Κραυγὰ ἀγρίας χαρᾶς ἀντήχον εἰς τὸν ἀέρα, ὅταν ὁ Ροδεῖτικὸς Καλδεῶν, μαρκήσιος τῶν Ἑπτὰ Ἐκκλησιῶν, ἐράνη ἐπὶ τοῦ φοβεροῦ πηγματος. Ὄταν ὅμως οἱ ὀρθαλομοὶ τοῦ πλῆθους ἠτένισαν, ἦξι πλέον τὸ μέγα ἐκείνο καὶ ὠραῖον ἀνάστημα, κατὰ τὴν ἀκμὴν τῆς ἀνδρικῆς του γλκιᾶς, ὑπὸ τὸ ὁποῖον ἦσαν συνειθισμένοι νὰ βλέπουν παριστνημένους τὴν φοβεράν εὐφροίαν καὶ τὴν σιδηρᾶν δύναμιν τοῦ αὐλικοῦ, ἀλλὰ σῶμα καταδαμασμένον καὶ σκελετωδες, τὸ ὁποῖον ἐφαίνετο ὅτι ὁ φυσικὸς θάνατος διεκδικεῖτο, πρόσσωπον φέρον βαθιτάτας ρυτίδας ὡς ἔχην ἀνεξάλειπτου θλίψεως, ἄμματα κούλα τὰ ὁποῖα ἐκύτταζαν μετὰ ὄρασιν θολήν, καὶ μόλις διακρίνουσαν τὴν ἀνθρωπίνην θάλασσαν, ἥτις κάτω αὐτοῦ ἐμουρμούριζε καὶ ἐξηγυρίετο, τότε τὸ κῆμα τῆς ταρχῆς ἐκείνης τοῦ λαοῦ ἀνεχαϊτίσθη. Τὴν μανίαν καὶ τὸν θρίαμβον διεδέχθη αἰσχύνῃ καὶ ἔλεος. Κάμμία χεῖρ δὲν ὑψώθη εἰς κατηγορίαν· κάμμία φωνὴ δὲν ἠκούσθη νὰ προσφέρει ἐπιπλήξιν ἢ χαρὰν. Πλησίον τοῦ Καλδεῶνος ἔσεκον ὁ διορισμένος ἱερεὺς, ψιθυρίζων λόγους ἐνθαρρύνσεως καὶ παρηγορίας.

— Μὴ φοβῆσαι, τέκνον μου, ἔλεγεν ὁ εὐλαδὴς ἱερεὺς. Ἡ θλίψις τοῦ σώματος ἀραιρεῖ χρόνους καθαρτηρίου ἀπὸ τὴν κατὰ σοῦ θείαν ἀπόρασιν. Τοῦτο συλλογίζομενος, εὐλόγει καὶ τὴν αγωνίαν αὐτῆν τῆς παρουσίας ὡρας.

— Ναί, ἐπιθύρισε ὁ Καλδεῶν. Εὐλογῶ τὴν παρούσαν ὥραν. Ἄγνη, ἡ θυγάτηρ σου ἐκδικήθη τὸν φονέα σου! Εἴθε ὁ πανάγαθος Θεὸς νὰ δεχθῇ τὴν θυσίαν! Εἴθε οἱ ὀρθαλομοὶ μου, καὶ κατὰ ταύτην ἀκόμη τὴν φοβεράν στιγμήν, νὰ στραφοῦν πρὸς σέ!

Ὄταν εἶπε τοὺς λόγους τούτους, γυλιναῖον καὶ πρόσχαρι μειδίμα ἐφαίδρυνε τὸ πρόσωπον ἐκείνο, πρὸς τὸ ὁποῖον περιπόθως καὶ ἀνευστέι ἠτένιζαν ὅλα τὰ βλέμματα. Μίαν στιγμήν μετὰ ταῦτα, σεναγμὸς, κραυγὴ ὁμόφωνος ἐξερράγη εἰς τὸ ἄμετρον ἐκείνο πλῆθος· αἰματόφρυτος δὲ καὶ φοβερὰ κεφαλή, χωρισθεὶς ἀπὸ τὸ σῶμά τῆς, ἐδείχθη εἰς τὸν ἀέρα.

Δύω θεαταὶ ἐκάθηντο εἰς ὑψηλὸν ἐξώστην, βλέποντες τὸ φορικτὸν τῆς καταδίκης ταύτης θέαμα.

— Οὕτως ἀς ἀφανισθοῦν οἱ χειρότεροι τῶν ἐχθρῶν μου! εἶπεν ὁ δούξ τῆς Οὐζέδης.

— Ὅλα χρεωστοῦμεν νὰ τὰ θυσιάσωμεν, καὶ οἴλους καὶ ἐχθροὺς, εἰς τὴν ἀδυσώπητον πορείαν τῆς Μεγάλης Ἱποθέσεως, ἐπρόσθεσεν ὁ πρόεδρος τοῦ Ἱεροῦ Δικαστηρίου. Ἀλλ' ἐνῶ ἔλεγε ταῦτα, ἀνεστέναξεν.

— Ὁ Γουζμᾶν εἶναι τῶρα μετὰ τὸν βασιλέα, εἶπεν ὁ δούξ τῆς Οὐζέδης ἐπιστρέφων εἰς τὸν κοιτῶνά του. Κατὰ πᾶσαν στιγμήν περιμένω νὰ με προσκαλέσουν εἰς τὰ ἀνάκτορα.

— Δὲν συμμερίζομαι τὰς ἀγάθας σου ἐλπίδας, τέκνον μου, εἶπεν ὁ Ἀλιάγας σείων τὴν κεφαλήν. Τὸ ἐπαγγελέμα μου μ' ἔκαμε ν' ἀναγινώσκω βαθέως τοὺς

χαρακτῆρας τῶν ἀνθρώπων. Ὁ Γάσπαρις Γουζμᾶν θ' ἀποβάλλῃ πάντα ἀντίζηλον ἐμποδίζοντα τὸν δρόμον του.

Ταῦτα αὐτοῦ λαλοῦντος, ἰδοὺ εἰσέρχεται εὐγενὴς τοῦ βασιλικοῦ κοιτῶνος, καὶ ἐγχειρίζει εἰς τὸν πρόεδρον καὶ τὸν δούκα δύο ἐπιστολάς μετὰ τὴν βασιλικὴν ὑπογραφήν· ἦταν ἀμρότεραι διαταγαὶ ἐξουσίας καὶ δυσμενεῖας. Οὕτε ὁ ἐκκλησιαστικὸς βαθμὸς τοῦ προέδρου τῆς Ἱεροκρισίας, οὔτε αἱ πολλαὶ καὶ βαθεῖαι σκευωραὶ τοῦ υἱοῦ τοῦ δουκὸς τῆς Λέρμης, ὡφέλιγην αὐτοῦ κατὰ τῆς ἀγρυπνίας καὶ τῆς δυνάμεως τοῦ νέου αὐλικοῦ. Συγχρόνως, ἀλλαγαμοὶ τοῦ εὐμεταβλήτου πλῆθους ἀνήγγειλαν κάτωθεν ὅτι ἡ βασιλικὴ ἐκλογὴ τοῦ νέου πρωθυπουργοῦ ἐγνωρίζετο καὶ ἐνεκρίνετο. Ὁ Ἀλιάγας καὶ ὁ δούξ τῆς Οὐζέδης ἀντιήλλαξαν βλέμματα, φανερόντα ὅλα τὰ πάθη ὅσα ἀποτελοῦν τὴν ἀποτυγχάνουσαν φιλοδοξίαν τὸ χειρότερον μακρύτερον τοῦ κόσμου, ὅταν ἤκουσαν τὴν φοβεράν κραυγὴν· Ζήτω Ὁλιβάρες ὁ ἀναμορφωτής!

Ἡ κραυγὴ αὕτη ἐφθάσε μεμακρυσμένη καὶ ἀδύνατος εἰς τὰς ἀκοὰς Φιλίππου τοῦ Δ', ἐνῶ ἐκάθητο εἰς τὰ ἀνάκτορά του μετὰ τὸν νέον του πρωθυπουργόν.

— Πόθεν ἡ κραυγὴ αὕτη; εἶπε ζωνρῶς ὁ βασιλεὺς.

— Ἐξέρχεται ἀναμριδύλως ἀπὸ τὰς τιμᾶς καρδίας τοῦ πιστοῦ σου λαοῦ διὰ τὴν καταδίκην τοῦ Καλδεῶνος.

Ὁ Φίλιππος ἐσκέπασε τὸ πρόσωπόν του μετὰ τὴν χεῖρά του, καὶ ἰκκνᾶς στιγμᾶς ἐστάθη συλλογίζομενος. Μετὰ ταῦτα, στραφεὶς πρὸς τὸν Ὀλιβάρες μετὰ σαρκαστικὸν μειδίμα, εἶπε· Παρατήρησε, κόμη, τὰ ἐπιμύθιον τοῦ αὐλικοῦ μύθου! Τί θὰ εἰποῦν ἀρά γε περὶ τοῦ νέου δράματος;

Περὶ τὰ τέλη τῆς ζωῆς του, εἰς δυσμένειαν αὐτοῦ ζῶν καὶ ἐξορίαν, ὁ κόμης δούξ ἀνεκάλεσε πρῶτην φορὰν εἰς τὴν μνήμην του τοὺς λόγους τούτους τοῦ βασιλέως καὶ κυρίου του!

Τ Ε Λ Ο Σ.

ἜΡΓΑ ΚΑΙ ΗΜΕΡΑΙ.

Ἀθῆναι, τῆ 26 Δεκεμβρίου 1848.

Τὸ πολυτάραχον καὶ πολύκροτον 1848 ἔτος λήγει καὶ ἡ ἀρχαιμένη κατὰ Φεβρουάριον πολιτικὴ θέλλα πνέει πάντοτε σφοδρὰ, ὡς κατὰ τὴν πρῶτην ὀρμὴν τῆς.

Ὀλίγοι ἐναυτοὶ ἀπαυτῶνται εἰς τὴν ἱστορίαν τῆς ἀνθρωπότητος γόνιμοι τοσαύτων συνάμα μεγάλων τε καὶ ἀπροσδοκῆτων συμβάντων, συμβάντων ὁμῶς ἄτινα εἰσέτι δὲν ἔλαβον τὴν λύσιν των.

Ἄς θεωρήσωμεν ὡς ἀπὸ περιωπῆς ποῖά τινα ὑπῆρχαν τὰ συμβάντα ταῦτα.

Ὁ πολιτικὸς ὀρίζων ἦτο τεθολωμένος ἀπὸ τοῦ τέλους αὐτοῦ τοῦ 1847. Πρῶτον πάντων τὸ ἱσπανικὸν συνεικείσιον ἔφερε σχεδόν φανεράν ῥῆξιν μετὰ τὴν Γαλλίαν καὶ Ἀγγλίαν. Ἐκρήνυται μετὰ ταῦτα ἡ

ἐμφύλιος τῆς Ἑλλάδος πόλεμος καὶ οἱ αἰ εὐρω-
παϊκὰ δυνάμεις συνταράσσονται καὶ κινούνται. Ἡ
Αὐστρία καταλαμβάνει στρατιωτικῶς τὴν παπικὴν
πόλιν Φερράραν, στρατὸς παπικὸς στέλλεται διὰ νὰ
ἀποκρούσῃ τοὺς αὐστριακοὺς, παρταχθέν γενῶνται
περιπλοκαί, φόβοι ... ὅτε ἐκρήγνυται αἰσινιδίως εἰς
Παρισίους ἡ φοβερὰ ἐκείνη ἐπανάστασις τοῦ φε-
βρουαρίου, καθ' ἣν εἰς διάστημα ὡρῶν τινῶν ὁ λαὸς
νικᾷ ἀπὸ τῶν φραγκμάτων καὶ διώκει βασιλεῖαν καὶ
κυβέρνησιν, ἥτις κατηγορήθη ὡς δημεύουσα ἀσυ-
στόλως τὰς εὐρωπαϊκὰς ἐλευθερίας. Ὁλόκληρος βασι-
λικὴ οἰκογένεια, γυμνηθεύουσα σχεδὸν, γίνεται δρα-
πέτις ὑπὸ ξένα ἐνδύματα, καὶ ἐπὶ ἀλιευτικῶν πλοια-
ρίων καταφεύγει εἰς τὴν φιλοξενον γῆν τῆς Ἀγγλίας.
Εἰς δὲ Παρισίους ἐγκαθιδρύεται προσωρινὴ κυβέρνησις
συγκροτουμένη ἀπὸ ποιητῶν, ἀστρονόμων,
δημοσιογράφων, δικηγόρων, τεχνίτας κλπ.
Ἀνθ' ἐνὸς ἐνδεκα κοίρανοι κυβερνῶσιν ἤδη τὸν
γαλλικὸν λαόν, καὶ ἡ μοναρχία μεταβάλλεται εἰς
ὀχλοκρατίαν, διότι καθεκάστην ἔρχονται 200 καὶ
300 χιλιάδες λαοῦ νὰ ἐπιβάλλωσιν τὰς θελήσεις
τῶν εἰς τὴν λαοπροβλήτων αὐτῆν ἐξουσίαν. Ἀλλὰ
δύο τρομεραὶ αἰρέσεις, ὁ κοινωνισμὸς καὶ ἡ κοινοκτη-
σία, ἀλλ' ἡ πενιὰ καὶ ὁ λιμὸς ὀπλιζοῦσιν ἑκατὸν
χιλιάδας πολιτῶν ζητούντων μεταπολίτευσιν οὐχὶ
πλὴν πολιτικὴν, ἀλλὰ καὶ κοινωνικὴν. Τότε ἐκρή-
γνυται εἰς Παρισίους τρομερὸς ἐμφύλιος πόλεμος,
καθ' ὃν δέκα χιλιάδες πολιτῶν πίπτουσι θύματα,
καὶ ἐν μέσῳ τῆς δημοκρατίας ἐγκαθιδρύεται ἡ ἀσθη-
ροτέρα δικτατορία! Οἱ Παριεῖς κηρύττονται εἰς
κατάστασιν πολιορκίας· ἰδρύεται στρατοδικεῖον
καταδικάζον συνοπτικῶς, τῶν στασιαστῶν ἄλλους
μὲν εἰς μεταφορὰν, ἄλλους δὲ εἰς δεσμῶν κλπ. Ἡ
τάξις ἐπιβάλλεται τέλος πάντων καὶ ἀπὸ μέσου
αὐτῆς ἐξέρχεται τὸ δημοκρατικὸν τῆς Γαλλίας σύν-
ταγμα, βῆσιν, ἔχον τὴν γενικὴν ψήφον, τὴν μίαν
βουλὴν, καὶ προέδρον τῆς δημοκρατίας υπεύθυνον,
ἐκλεγόμενον δὲ ἀμέσως ὑπὸ τοῦ λαοῦ.
Μετὰ τοὺς Παρισίους ἐπανάσταται ἡ Βιέννη. Ὁ
λαὸς ἐν μιᾷ ἡμέρᾳ κλονίζει θρόνον ἀρχαῖον καὶ
ἰσχυρόν, διώκει μισητὸν εἰς αὐτὸν ὑπουργόν, εἰς
διάστημα 50 χρόνων διέποντα τὰς τύχας του, τὸν
Μέτερνιχ, ὁ δὲ Αὐτοκράτωρ φεύγει κρυφίως τῆς
καθέδρας του καὶ κυβερνῆσις μαθητῶν καὶ καθη-
γητῶν διαδέχεται τὴν ἀποῦσαν μοναρχίαν. Ἐκ
Βιέννης ὡς νὰ ἐδόθη τὸ σύνθημα καὶ εἰς τὴν λοιπὴν
Γερμανίαν καὶ συγχρόνως σχεδὸν καὶ ὁμοφώνως
ἅπαντα τὰ πολυάριθμα γερμανικὰ κράτη, μεγάλη
τε καὶ μικρὰ, ἀρπάζουσιν ἀπὸ τοῦ ἡγεμόνα των
συντάγματα.
Τῆς Γαλλίας ἡ ἐπανάστασις ὡς ηλεκτρικὸς σπινθὴρ
διάδεται καὶ εἰς Ἰταλίαν, λαβοῦσαν ἤδη τὴν
ἀθησιν ἀπὸ τὸν ἱεράρχην τῆς Ρώμης. Ἡ Σαρδηνία, ἡ
Ποσκάνη, ἡ Νεάπολις, ἡ Ρώμη, ὡς καὶ αἱ μικρότεροι
ἡγεμονίαι ἐπανάστατοῦσι καὶ ἀποκτῶσι τὸ σύν-
ταγμα ἢ Σικελία ἀποσπάται τῆς Νεαπόλεως κηρυτ-
τομένῳ ἀνεξάρτητος, ἀλλὰ τὰ στρατεύματα τοῦ
Φερδινάνδου, ὡς εἶχον λεηλατήσει τὴν Νεάπολιν,
κανονοβόλοισι τέσσαρες κατὰ συνεχίαν ἡμέρας τὴν
Ἱερώνην Μεσσηνίαν.

Ἡ Λομβαρδία ἐπανάσταται κατὰ τῆς αὐστριακῆς
κυριαρχίας· ὁ Κάρολος Ἀλβέρτος καταβαίνει ἀπὸ τὸ
ἰοδεμόντιον μὲ πολυάριθμον στρατὸν ὑπερασπισθη-
σόμενος μὲν τὴν ἀνεξαρτησίαν τῆς ἀνω Ἰταλίας,
ἀλλὰ τῷ σκοπῷ αὐτὸς νὰ βασιλεύσῃ αὐτῆς. Τὰ
ὄπλα τοῦ Καρόλου Ἀλβέρτου κατ' ἀρχὰς φαίνονται
νικηφόρα, ἀλλ' ἡ τύχη τοῦ πολέμου αἰφνίως μετα-
βάλλεται καὶ γρηναίως τὸς πολέμαρχος τῆς Αὐστρίας,
ὁ στρατηγὸς Ραδέσκης, νικᾷ τοὺς Ἰταλοὺς· εἰσέρ-
χεται τροπαιοῦχος εἰς Μεδιολάνη καὶ ἀναγκάζει τὸν
Κάρολον Ἀλβέρτον νὰ ὑπογράψῃ ἀνακωχὴν ἐπαισιχῆ.
Ἀλλ' ἡσυχάζει ἡ εὐρώπη μετὰ τὰ ἐκπληκτικὰ
καὶ ταχύρροτα αὐτὰ συμβάντα; Τοῦτο ἔθελε τὴν
ὑπολάβει· ἀλλ' εἰς τὴν Αὐστρίαν γενῶνται νέα
περιπλοκαί.
Ἡ Οὐγγαρία, ἥτις ἀπὸ τὸν μάρτιον εἶχεν ἀπο-
σπαθῆ διοικητικῶς ὑπὸ τῆς Αὐστρίας, στασιάζει·
θέλει νὰ καταβάλλῃ τὸν κηρυχθέντα ἀπ' αὐτῆς ἀνε-
ξάρτητον Πάνον τῆς Κροατίας ἰελασί μὲ τοὺς ὀρε-
σιβίους Σλάβους του· ἀλλὰ ἡττᾶται. ὑποπτεύει,
ὅτι ἡ Αὐστρία ὑποκινεῖ κρυφίως τὸν Σλάβον διὰ νὰ
καθυποτάξῃ αὐτὴν καὶ κενεῖ ὄπλα κατὰ τοῦ Αὐτο-
κράτορος, τοῦ ὁποῖου καὶ φρονεῖ ἐπὶ τῆς γερφύρας
τῆς Πέστης τὸν ἀπεσταλμένον, στρατηγὸν Λαμπέργ.
Ἡ κατὰ τῆς Οὐγγαρίας δυσμένεια τῆς αὐτοκρα-
τορικῆς κυβερνήσεως ἐρεθίζει τὸν ὄχλον τῆς Βιέν-
νης, ἀπανάστατοῦντα τρίτον ἤδη καὶ, ἐν τῇ παραφο-
ρᾷ του, ἐπαγρονίζοντα τὸν ὑπουργὸν τῶν στρατιω-
τικῶν Λατούρ.
Ὁ αὐτοκράτωρ ἐγκαταλείπει πάλιν τὴν πρωτεύου-
σάν του, ἐν ᾗ πρόμικροῦ μόλις εἶχεν ἐπιστρέψῃ, καὶ
ὁμνύει νὰ ἐκδικηθῇ τὴν νέαν τύχην τοῦ λαοῦ
κακουργίαν.
Εἰς μίαν τῶν ἐπαρχιῶν εὐρίσκειτο στρατηγὸς τις,
ὅστις κατὰ τὴν ἐν Πράγα ἐπανάστασιν τῶν Βοσμεῶν
ἀδάκρυτος εἶχεν ἰδεῖ τὴν γυναῖκα του πίπτουσαν
νεκρὰν ἀπὸ μίαν σφαῖραν τῶν ἐπανάστατῶν, ὁ Βεν-
διαγραϊτς. Τοῦτον ἀποστέλλει πληρεξούσιον ἀντιπρό-
σωπὸν του κατὰ τῆς Βιέννης καὶ παρακολουθοῦσιν
αὐτὸν δέκα μυριάδες ἀνδρῶν συμπορευομένων καὶ
τῶν μυρίων μαχιμῶν Κροατῶν τοῦ Γελασιτς.
Ὁ στρατὸς μετὰ τῶν δύο ἀρχηγῶν του Βινδι-
γραϊτς καὶ Γελασιτς παρουσιάζεται ἐνώπιον τῆς
Βιέννης, προτρεχει αὐτὴν νὰ παραδοθῇ, ἀλλ' αὕτη
δὲν ὑπακούει.
Τότε πολιορκεῖται ἡ αὐτοκρατορικὴ πόλις καὶ
κυριεύεται ἐξ ἐφόδου, οὐδ' ἰκανὴ ἡ ἀκαδημαϊκὴ
φάλαγξ νὰ σώσῃ αὐτὴν ἀπὸ τῆς βλάβης τῶν πορ-
θητῶν. Τίθεται δὲ καὶ αὕτη εἰς κατάστασιν πο-
λιορκίας, καὶ ἡ σημαία τοῦ στρατοδικεῖου στήνεται
ἐν μέσῳ αὐτῆς. Συγχρόνως ἡ ἔθνικὴ τῆς Αὐστρίας
ἀνελευσις διαλύεται καὶ ἐκ Βιέννης μεταφέρεται
εἰς Κρεμσίρ, πόλιν μόλις ἔχουσαν τεσσάρων χιλιά-
δων κατοίκους.
Ὁ Αὐτοκράτωρ μετὰ τῆς οἰκογενείας του ἐδρεύει
ἤδη εἰς Ὀλμυτς, ὀλιγάνθρωπον, ἀλλ' ὀχυρωτάτην
πόλιν τῆς Μοραβίας. Τὰ τελευταία λυπηρὰ συμ-
βάντα τῆς ἐκτεταμένης αὐτοκρατορίας του, ἡ ἄλωσις
τῆς Βιέννης, ὁ μετὰ τῶν Οὐγγρων ἀποφασισθεὶς
πόλεμος, συγκινουσι τὴν ἀγαθὴν καρδίαν του, ἀλλὰ

τὸν ἐνασχολεῖ συγχρόνως καὶ ἡ σκέψις τῆς μελλού-
σης τύχης τῆς ἐπὶ τσαῦτα ἔτη ἡγεμονεύουσας οἰκο-
γενείας του.
Συγκαλεῖ λοιπὸν περὶ ἑαυτὸν ἅπαντας τοὺς ὑπουρ-
γούς του, τοὺς δύο ἀρχιστρατηγούς του, καὶ τὴν
πρωτὴν τῆς 2 δεκεμβρίου (20 νοεμβρίου) ἀπεκδύε-
ται τῆς αὐτοκρατορικῆς ἀξίας, βασιλεύσας δέκα
τέσσαρα ἔτη, ὑπὲρ τοῦ δεκακοκταετοῦ ἀνεψιῦ του
Φραγκίσκου Ἰωσήφ, δεύτερος οὗτος παραιτηθεὶς
ἐφέτος ἡγεμὼν, μετὰ τὸν Λοδοβικὸν τῆς Βαυαρίας
ὑπὲρ τοῦ υἱοῦ του Μαξιμιλιανου.
Ἀλλ' ἐνῷ συνέβαινον ταῦτα ἐν Αὐστρίᾳ, εἰς μὲν
τὸ Βερολίον, ἴδπου, κατὰ μίμησιν τῆς Βιέννης δὲν
ἔλλειψαν αἱ ἐπαναστάσεις καὶ ἡ τοῦ αἵματος χύσις,
ὁ Βασιλεὺς ἐδίωκεν ἀπὸ τῆς πρωτεύουσος τὴν ἀφη-
νιάσαν Συνέλευσιν, μεταθέτων αὐτὴν εἰς Βραν-
δεμβούργ, τίθεται δὲ συγχρόνως τὸ Βερολίον εἰς
κατάστασιν πολιορκίας. Αἰφνίως δὲ τὴν 6 δεκεμ-
βρίου διακλύει τὴν συντακτικὴν Συνέλευσιν καὶ προικο-
δοτεὶ μόνος του τὴν Πρωσίαν διὰ συντάγματος
φιλελευθερωτάτου. Εἰς δὲ τὴν Ρώμην, ὁ λαὸς ὀρ-
γισθεὶς κατὰ τοῦ ὑπουργείου, τὸ ὁποῖον ὑποπτεύει
ὡς ἀντεπαναστατικόν, δολοφονεῖ τὸν πρωθυπουργόν
Ράστιν, πολιορκεῖ εἰς τὸ Οὐτανικανόν του τὸν Πάπαν,
τοῦ ὁποῖου τοὺς κεραυνοὺς ἄλλοτε ἔτρεμον ὄλοι οἱ
λαοὶ τῆς Ἀσείας, καὶ ἐνώπιον τῶν ὁποίων ἐκκλινον
γόνυ αὐτοὶ οἱ βασιλεῖς καὶ αὐτοκράτορες αὐτῆς.
Μόλις δὲ δύναται ὁ κατὰ τοὺς δυτικούς ἀντιπρόσω-
πος οὗτος τοῦ Χριστοῦ ἐπὶ γῆς, ν' ἀποδράσῃ διὰ
νυκτός, καταφυγὼν εἰς τὴν Γαέταν τῆς Νεαπόλεως,
καταλυομένης οὕτω τῆς θεοστρεφίτου νομιζομένης
Παπῶσνης.
Πετώντι καλάμω ἐπέζηθήμεν τὰ κυριώτερα τῶν
ἐφετειῶν συμβάντων. Ἀλλ' ἐκ τῆς ταχείας ταύτης
ἐπόψεως εὐκόλον νομιζόμεν εἶναι εἰς ἕκαστον νὰ
εἰκάσῃ, ὅτι τοῦ πολυπλόκου καὶ αἵματηροῦ τούτου
δράματος κείται πόρρω εἰσέτι ἡ λύσις.
Τὰ δύο ἀποφασιστικὰ μέτρα τῆς τε Αὐστρίας
καὶ Πρωσίας ἐπέρανον ἀρὰ γε τὴν γερμανικὴν κίνη-
σιν; Τί γίνεται ἡ Γερμανικὴ Ἐνότης; Εἰς Φραγκο-
φούρτην, ὅπου ἐπίσης εἶχε ρεύσει αἷμα, ὅπου ἐπίσης
ἐπανεληφθήσαν αἱ δολοφονίαι καὶ ἡ πολιορκία, εἰς
Φραγκοφούρτην ἐξακολουθεῖ νὰ ἐδρεύῃ ἡ παγγερμα-
νικὴ Αὐτοκρατορία καὶ ἐπίτροπος τοῦ μέλλοντος
αὐτοκράτορος νὰ ἦναι ὁ Ἀρχιδούξ Ἰωάννης, μὲ τὸ
ἰδιαιτέρον ὑπουργεῖόν του.
Ἀλλ' ἡ Αὐστρία δὲν θέλει νὰ εἰσέλθῃ εἰς τὴν
Γερμανικὴν Ἐνωσιν. Εἰς τὴν Πρωσίαν ὑπάρχει εἰσέτι
ὡς πρὸς τοῦτο διαφωνία· αἱ δὲ πλείεσται Γερμα-
νικαὶ ἐπικράτειαί θέλουσι τὸν παγγερμανισμόν ...
Ἄλυτον μένει ἐπίσης καὶ τὸ ζήτημα τῆς Ἰτα-
λικῆς ἐνότητος, τὸ ὁποῖον ἐγέννησε τὴν ἐπανάστασιν
τῆς Ρώμης.
Ἡ μεταξὺ Νεαπόλεως καὶ Σικελίας διαφορὰ μένει
ἐκκρεμῆς καὶ ποῖα ἔσεται ἡ τύχη τοῦ μεταξὺ
Αὐστρίας καὶ Οὐγγαρίας πολέμου ἀγνωστον, ἐπὶ
πᾶσι δὲ τούτοις ὁ μεταξὺ Αὐστρίας καὶ Λομβαρδο-
βενετίας πόλεμος κρέμαται ὡς τὸ ξίφος τοῦ Δα-
μοκλέους ἐπὶ τῆς κεφαλῆς τῆς Εὐρώπης.

Ἀλλ' ἀρὰ γε θεωρεῖται τετελεσμένη καὶ ἡ ἐπανά-
στασις τῆς Γαλλίας; Ἡ Γαλλία ἀπὸ τοῦ 1792
μετέβαλε πεντάκις ἢ ἑξάκις συντάγματα. Τί παρά-
δοξον δὲ ἀν εἶναι πεπρωμένον νὰ μεταβάλῃ καὶ
τὸ παρὸν;
Ἡ ἐκλογή ἐν τούτοις τοῦ προέδρου τῆς δημο-
κρατίας ἐπεραιώθη, μετ' ἀκρας τάξεως καὶ ἡσυχίας,
καὶ ὑπὲρ τὰ ἐξ ἑκατομμύρια ψῆφοι προέδρον ἀνεψώ-
νησαν τὸν Λοδοβικὸν Ναπολέοντα Βοναπάρτην. Ὁ
ὑπὲρ τῆς σωτηρίας τῆς γαλλικῆς κοινωνίας κατὰ τὸν
ἰούνιον προκινουμένης στρατηγὸς Καβαίνιακ μόλις
ἔλαβεν ἐν καὶ ἦμισυ ἑκατομμύριον ψήφων, δέκα
δὲ μόνον χιλιάδας ὁ Λαμαρτίν! Ἐἶ τῆς ἀστασίας
τῶν ἀνθρωπίνων πραγμάτων!
Ἐν τῷ μέσῳ δὲ ὄλων τούτων τῶν συμβάντων καὶ
τῶν μεταβολῶν εἶναι ἄξιον παρατηρήσεως, ὅτι αἱ
ἐπικράτειαί ὅσαι κατὰ τὰ προλαβόντα ἔτη ἐταράσσοντο,
διέμεναν ἀτάραχοι, ὡς ἡ Ἰσπανία, Πορτογαλλία,
καὶ ἡ μικρὰ μας Ἑλλάς. Εἰς Ἀγγλίαν ὀλίγιστον τε
μέρος τοῦ ὄχλου ἐζήτησε νὰ κινήθῃ, ἀλλ' οὐδὲν
κατώρθωσεν· τὸ δὲ εὐδαίμον Βέλγιον οὐδ' ἐταράχθη
ποσῶς, εἰ καὶ τῆς ἐπαναστάσεως ὁ κρατὴρ ἀνήφθη
εἰς τὰ πρόθυρα αὐτοῦ, διότι τὸ Βέλγιον κῆτύχησε
νὰ ἔγῃ ἀρίστην πολιτείαν, ἀρίστον ἄνακτα, καὶ
ἀρίστον λαόν.
Εἶναι περιττὸν σχεδὸν νὰ εἴπωμεν, ὅτι τὴν Ρωσ-
σίαν οὐδὲ μακρόθεν κᾶν προσήγγισεν ἡ θύελλα αὕτη.
Ἀλλ' οὔτε ἡ Τουρκία διαταράχθη ποσῶς, ἐξεληθούσα
εἰς τὴν Ἀλβανίαν, καὶ τοῦ Πεπεταρχάμπεη εἰς τὰ ὄρη
τῆς Κερδουχίας.
Ὅλοι οἱ ὑποταεῖς αὐτῇ λαοὶ ἔμειναν ἡσυχοὶ ἐκτὸς
τῆς Βλαχίας, ὅπου ἐπαχθή τις ἐπιτόπιος διοίκησις
παρέσυρε τὸν λαόν εἰς ἐπανάστασιν.
Εἰς πλησιέστατον τῆς Εὐρώπης μέρος, τὴν Ἀφρι-
κὴν, δύο λίαν ση·αντικὰ συμβάντα ἔχουμεν νὰ ση-
μειώσωμεν, τὴν ὑποταγὴν τοῦ Ἀπτέλ Καδερ εἰς
τὴν Γαλλίαν, ὀλίγας ἡμέρας πρὸ τῆς πτώσεως τῆς
βασιλείας, καὶ ἐσχάτως ἤδη τὸν θάνατον τοῦ ἱμ-
πραῆμ πασᾶ, τοῦ μεγάλου τούτου στρατάρχου τῆς
Ἀνατολῆς, ἀντιβασιλέως τῆς Αἰγύπτου, δύο δὲ μόλις
μῆνας καθεστάντος ἐπὶ τοῦ θρόνου, ὃν ἀνήγειρεν ἡ
πανούργως μεγαλοφυΐα τοῦ πατρὸς καὶ ἐστερέωσεν
ἡ ἀνδρεία τοῦ υἱοῦ.
Καὶ τσαῦτα εἶναι καὶ τῆς γρηναίας ἡμῶν Ἀνα-
τολῆς τὰ συμβάντα, ἅτινα ὅμως δὲν ἔλυσαν βεβαίως
τὸ ἀνατολικὸν ζήτημα, τὸ τσαοῦτον ἐπασχολήσαν
ἄλλοτε τὴν εὐρωπαϊκὴν διπλωματίαν, ἀλλ' οὔτε τὸ
ἐκίνησαν βῆμα κᾶν εἰς τὰ ἔμπροσ ...
Ἄν δὲ προχωρήσωμεν ἐνδότερον εἰς τὴν Ἀνατολήν,
θελομεν ἰδεῖ καὶ ἕξει προητοιμαζόμενον δράμα
ὁμοίον μὲ τὸ διαδραματισθὲν κατὰ τὰ 1846. Καὶ
αἱ ὑποταχθέντες ἐσχάτως ὑπὸ τῶν Ἀγγλων Ἰνδοὶ
τῆς Πουνιάβης ἐνόμισαν, ὅτι ἔλαβε δι' αὐτοὺς ἡ σιγμὴ
ν' ἀποτινάξωσι τὸν ξένον ζυγόν ... Ἐπανέστησαν
λοιπὸν, καὶ εἰς τίνα τῶν πόλεων τῶν ὀϊνδικῶν στρατὸς
κατέσφαζεν ἅπαντας αὐτοῦ τοὺς ἀξιωματικούς, ὄντας
Ἀγγλους. Ὁ ἀρχηγὸς τῆς ἀποστασίας εἶναι ὁ νέος
Καττάρ Σιγγ, ἔχων 35,000 στρατόν. Ὁ διοικητὴς
τῶν Ἰνδιῶν Δαλουζιῆ προετοιμάζει 70,000 καὶ 200

κανόνια διὰ τὴν πολεμῆσιν αὐτοῦς, καὶ κατὰ τὰ στρατιωτικὰ ἔθιμα τῶν Ἀγγλων εἰς Ἰνδίας, ὁ στρατὸς οὗτος θέλει βάλλει εἰς κίνησιν ἐν ἑκατομύριον ἀνδρῶν. Ἡ πλουσία καὶ ὠραία ἐπαρχία τῆς Λαχώρης δὲν θέλει βραδύνει τὴν ἀποτελέσῃ μέρος τῶν Ἀγγλικῶν εἰς τὰς Ἀνατολικὰς Ἰνδίας κτήσεις.

Ἀς μεταβῶμεν εἰς τὴν Ἑλλάδα. Ἀλλὰ τί νὰ εἰπώμεν περὶ Ἑλλάδος; Ἐν τῷ μέσῳ τῆς γενικῆς ἀναπτύξεως, τῆς γενικῆς συγκινήσεως τῶν λαῶν, ἡ Ἑλλάς καθέδει νήδυμον ὕπνον. Ἡ Ἑλλάς, σπαρτωμένη ἀπὸ τὴν ἰδιοτέλειαν, τὰς ἀκορέστους απαιτήσεις καὶ τὴν ραδιουργίαν, καὶ ἐξαντλήσασα ὅλας τὰς δυνάμεις, κεῖται ἐν γωνίᾳ ἄσχημος ἤδη καὶ κατησχυμένη, αὐτὴ, εἰς τῆς ὁποίας τὰς χεῖρας ἐπρεπε σήμερον νὰ ἦναι ἡ τύχη τῆς Ανατολῆς. Ἐνῷ ὅλη ἡ Εὐρώπη ἀλλάζει ἔνδυμα διὰ τὴν παρευρεθῆ εἰς τὴν μεγάλην εορτὴν τῆς ἀνεγέρσεως τῶν φυλῶν, ἡ Ἑλλάς θέλει ἀράγε παρουσιασθῆ μὲ βράκη ἐπαίτου; Ἀς ἐλπίσωμεν εἰς τὴν θείαν πρόνοιαν, ἥτις ποτὲ δὲν ἐγκατέλειπε τὴν πατρίδα. Αὕτη θέλει ἐξαποστελεῖ τὸ νέον ἔτος εὐτυχέστερον.

Ἀλλ' οἱ ἀναγνώσται ἡμῶν καὶ μάλιστα αἱ ἐράσμιαι ἀναγνώστριά μας ζητοῦσιν ἀπὸ ἡμᾶς βεβαίως καὶ τινα κοινωνικά, καὶ τινα ἀνέκδοτα.

Σπεύδομεν νὰ ταῖς εὐχαριστήσωμεν, διότι τρέμομεν τὴν ὀργὴν τῶν ... Ταῖς λέγομεν λοιπὸν, ὅτι εἰς Παρισίους, ὅπου τὸ ὠραῖον φύλον κινδυνεύει νὰ μεταβάλλῃ φύσιν ἐπὶ τὸ ἀνδρικότερον, πολλαὶ κυρίαὶ συνεκρότησαν πολιτικὸν συμπόσιον, ὀνομασθὲν *'Συμπόσιον τῶν δημοκρατισσῶν κοινοκτημιόνων γυναικῶν'*.

Τὸ συμπόσιον τοῦτο ἔκαμε πολλὴν κρότον εἰς τὴν Γαλλίαν διὰ τὰς γενομένας αὐτοῦ προποσεῖς, εἰς τὰς ὁποίας αἱ γυναῖκες δὲν ἐφάνησαν κατώτεραι τῶν ἀνδρῶν. Μία δημοκράτισσα πρόεπε ποτήριον ἰσοχειλὲς καμπανίτου οἴνου εἰς τὴν ἐνωσιν τοῦ ἀνδρός καὶ τῆς γυναικός! Ἄλλη δέ τις ὡς γυνὴ, ἀν καὶ δημοκράτισσα, ἐκένωσε καὶ ἄλλο ποτήριον εἰς τὴν *δυσπιστίαν!*

Αἱ προποσεῖς δ' αὐταὶ καὶ ἄλλαι τοιαύτης φύσεως παρεκίνησαν μοναρχικούς τινας ἀνδρας νὰ εἰπώσι κακοβούλως περὶ τῶν γυναικῶν τὸ δίστιχον τοῦτο τοῦ Μολιέρου·

La femme est toujours femme et jamais ne sera
Que femme, tant qu'entier le monde durera.

Ἢ γυνὴ πάντα γυνὴ εἶναι καὶ θέλει εἶσθαι.
Κ' ὅσον ὁ κόσμος διαρκεῖ γυνὴ θέλει καλεῖσθαι.

Ἡ μανία δὲ τῶν συμποσίων, ἥτις ἐκυρίευσεν αἰῶνης τοὺς κοινωνιστὰς δημοκράτας εἶναι ἀπερίγραπτος. Τὸ ἀκόλουθον δὲ ἀνέκδοτον συνέβη εἰς ἐν ἐξ αὐτῶν.

Εἰς συμπόσιον, συγκροτηθὲν ἐπὶ καταβολῇ, εἶχον ἤδη συνῆλθαι ὅλοι οἱ συνδρομηταί. Ἀλλ' εἰς αὐτῶν, ὁ καὶ πρόεδρος, δὲν ἐφαινετο. Παρῆλθεν ἐν τέταρτον, δύο τέταρτα, τρία τέταρτα τῆς ὥρας καὶ ὁ πολίτης πρόεδρος δὲν ἤρχετο. Μεγίστη ἀγανάκτησις ἐκυρίευσεν ὅλους τοὺς συνδαιτημόνας ὅτε μετὰ παρέλευσιν 50 ἀκριβῶς λεπτῶν ὁ πολίτης πρόεδρος εἰσέρχεται εἰς τὸ τρίκλινον. Γενικὸς γογγυσμὸς προὔπαντ' αὐτόν,

ἀλλ' ὁ δημοκράτης ἀνευ βραδύτητος ἀναβαίνει ἐπὶ τῆς καθέδρας του καὶ ζητεῖ νὰ δικαιολογήσῃ τὴν ἀδικαιολόγητον ἔλλειψίν του.

Οἱ λόγοι τοῦ προομιίου του διεγείρουσι θόρυβον μεταξὺ τῶν συμποτῶν, οἵτινες ἐβλεπον μετ' ἀνεκφράστου λύπης τὰς ἰνδικὰς ὀρνίθας καὶ τοὺς πλάκούντας ὅτι εἶχον παγώσει.

Ἄλλ' ὁ ἀγορεύων
— Πολίται, λέγει, ὑπάρχει ἀρχαῖόν τι ἀξίωμα, λέγον, ὅτι ἡ ἀκρίβεια εἶναι ἡ εὐγένεια τῶν βασιλέων.

— Ἀλήθεια! ἀλήθεια! κραυγάζουσιν οἱ ἀνυπόμονοι συνδαιτημόνες.

— Διὰ ν' ἀποφύγω, λοιπὸν ἄνδρες πολίται, τὸ μοναρχικὸν τοῦτο ἀξίωμα, δὲν ἠθέλησα κ' ἐγὼ νὰ φανῶ ἀκριβής ...

Ἐνθουσιώδεις χειροκροτήσεις καὶ ἀνευφημίαι διεδέχθησαν τοὺς λόγους τούτους τοῦ δημοκρατικωτάτου προέδρου καὶ οἱ πιναλοὶ συμπόται καταλαμβάνουσιν ὑπερευχαριστημένοι τὰς ἐδρας τῶν καὶ δίκην λύκων πίπτουσιν ἐπὶ τῶν ἐδεσμάτων, δικαιοσάντες πληρέστατα τὸν πρόεδρον διὰ τὴν βραδύτητά του, καὶ τὸ πρῶτον ποτήριον προπιόντες εἰς τὴν *δημοκρατικὴν εὐφροσύνην!*

ΓΟΡΓΙΑΣ.

